

**QO ALAN İZLEME
OO RAPORLARI**

**EĞİTİM İZLEME
RAPORU**

2019

İLKE
ilim kültür eğitim vakfı

ALAN İZLEME
RAPORLARI

ALAN İZLEME RAPORLARI

İLKE YAYINLARI: 56
ALAN İZLEME RAPORLARI: 2
EĞİTİM İZLEME RAPORU 2019

Proje Yürütücüsü: Lütfi Sunar

Proje Danışmanı: Nihat Erdoğan

Hazırlayanlar: İbrahim Hakan Karataş, İlayda Ardakoç, Hayyam Celilzade

Uzman Görüş Yazarları: Selami Aydın, Lütfi Sunar, Yusuf Alpaydın, Cihan Kocabaş,
Mustafa Gündüz, Yeşim Güleç Aslan, Arife Gümüş

Paydaş Görüşü Yazarları: Yunus Çolak, İlayda Ardakoç, Elçin Dilşat Yavuz, Büşra Ozan,
Kurtuluş Öztürk, Reyhan Gümüş, Gülnihal Ayverdi

Katkıda Bulunanlar: Muhammed Hüseyin Ergören, Merve Bircan, Necip Taha Gür

© İlke İlim Kültür Eğitim Vakfı, İstanbul 2020
ISBN: 978-605-06136-5-0 | E-ISBN: 978-605-06136-3-6
DOI: <http://dx.doi.org/10.26414/ai0002>

Tasarım: Seyfullah Bayram

Baskı ve Cilt: Limit Ofset
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi ZA13 Topkapı-Zeytinburnu/İstanbul
Tel: 0212 567 45 35

İLKE Vakfı, ilk günden itibaren yaptığı nitelikli çalışmalarla toplumu her açıdan geliştirmeyi kendisine şiar edinmiştir. Bu çalışmalarına temel faaliyet alanlarındaki gelişmeleri izleyerek daha nitelikli bir alanın oluşumuna katkı sağlamak hedefiyle "Alan İzleme" Projesini eklemiştir. Bu kapsamda her yıl İktisat, Eğitim, Hukuk ve Sivil Toplum alanlarında İLKE Vakfı Araştırma Yayın Birimi yıllık izleme ve değerlendirme raporları hazırlamaktadır. Bu raporlarda ilgili alanda bir yıl boyunca yaşanan gelişmeler ve gerçekleşen önemli hadiseler veriler, göstergeler ve değerlendirmeler ışığında ele alınmaktadır.

Aziz Mahmut Hüdayi Mah. Türbe Kapısı Sk. No: 13 Üsküdar/ İstanbul | +90 216 532 63 70 | bilgi@ilke.org.tr | ilke.org.tr

© Tüm hakları saklıdır. İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı'nın yazılı izni olmadan bu eserin hiçbir kısmı elektronik ya da mekanik yollarla çoğaltılamaz. Raporlarda belirtilen görüşler yazara aittir ve İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı'nı bağlamaz.

EĞİTİM İZLEME RAPORU

- 2019 -

İLKE İlim Kùltür Eğitim Vakfı
İstanbul, 2020

İçindekiler

Giriş

16

Kronoloji: 2019'da Ne Oldu?

20

Görünüm: Sayılarla 2019

18

Gündem: 2019'un Genel Görünümü

28

ANALİZ:
2019'DA EĞİTİMİN GÜNDEMİ

31

Eğitime Erişim ve Katılım 32

Eğitim Ortamları 43

Eğitim İçerikleri 48

Eğitimin Yönetimi 55

Özel Öğretim Kurumları 63

Eğitimin İnsan Gücü 66

Kurumsal İletişim 75

Basının Eğitim Gündemi 80

2019'da Gündeme Gelmeyen Konular 86

2019 Değerlendirmesi ve 2020 Hedefleri 88

EĞİLİMLER, BEKLENTİLER VE
ÖNGÖRÜLER: 2019'DAN DERSLER

95

Uzman Görüşü

Eğitimde Eşitsizlikler Devam Ediyor
Lütfi Sunar

41

Uyum Sınıfları
Yusuf Alpaydın, Cihan Kocabaş

42

Eğitim Sitemimiz ve MEB'in 2019 Performansı
Mustafa Gündüz

47

2019'da MEB Kapılarını Sivil Alana Açtı
Arife Gümüş

62

Pedagojik Formasyon Karmaşası
Selami Aydın

73

Otizmlili Çocuklar Vakası Üzerinden
2019 Yılına Bakış, *Yeşim Güleç Aslan*

85

Paydaş Görüşü

Sınav Sistemin Yanlış Parçasıdır
Gülnehal Ayverdi, Reyhan Gümüş

54

Coğrafi Bilgi Sistemi, Fırsat Eşitliğine Katkı
Sağlar mı? *Yunus Çolak*

61

Özel Öğretim Kurslarının Kapatılması
Çare mi Sorun mu? *İlayda Ardaçoç*

65

Bir Milyon Öğretmen Bir Milyon Fikir Projesi
Elçin Dilşat Yavuz

74

Eğitimci Bakan: Ziya Selçuk
Büşra Ozan

79

MEB 2019-2023 Stratejik Planı Üzerine
Kurtuluş Öztürk

93

Kısaltmalar

AB	: Avrupa Birliği
ABİDE	: Akademik Becerilerin İzlenmesi ve Değerlendirilmesi
AP	: Advanced Placement
ASİS	: Anadolu-Sak Zekâ Ölçeği
BİLSEM	: Bilim ve Sanat Merkezleri
DYS	: Doküman Yönetim Sistemi
EBA	: Eğitim Bilişim Ağı
ETÜ	: Erzurum Teknik Üniversitesi
FATİH	: Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi Projesi
GEM	: Geçici Eğitim Merkezi
GKS	: Geçici Koruma Statüsü
GSMH	: Gayri Safi Millî Hasıla
HEY	: Hayal-Etkinlik-Yaşam projesi
IB	: Uluslararası Bakalorya
IGCSE	: Uluslararası Genel Ortaöğretim Sertifika Programı
İSO	: İstanbul Sanayi Odası
İTO	: İstanbul Ticaret Odası
İTÜ	: İstanbul Teknik Üniversitesi
KODA	: Köy Okulları Değişim Ağı
K12	: Okul öncesinden ortaöğretime kadar okul düzeylerinin ortak adı
LGS	: Liselere Geçiş Sistemi
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
MEBBİS	: Millî Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri
MEBCBS	: Millî Eğitim Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemi
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi

OECD	: Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü (Organisation for Economic Co-operation and Development)
OSB	: Organize Sanayi Bölgeleri
ÖSYM	: Türkiye Cumhuriyeti Ölçme, Yerleştirme ve Seçme Merkezi
PISA	: Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (Programme for International Student Assessment)
PIKTES	: Suriyeli Çocukların Türk Eğitim Sistemine Entegrasyonunun Desteklenmesi Projesi
PR	: Public Relations
STK	: Sivil Toplum Kuruluşları
TBA	: Tasarım Beceri Atölyeleri
TIMSS	: Uluslararası Matematik ve Fen Eğilimleri Araştması (Trends in International Mathematics and Science Study)
TMF-ÖBA	: Türkçe-Matematik-Fen Bilimleri Öğrenci Başarı İzleme Araştması
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
UNICEF	: Birleşmiş Milletler Uluslararası Çocuklara Yardım Fonu (United Nations International Children's Emergency Fund)
YKS	: Yüksek Öğretim Kurumları Sınavı
YÖBİS	: Yabancı Öğrenci Bilgi İşletim Sistemi

Tablolar ve Şekiller Listesi

Şekiller

Şekil 1. 2019 İtibarıyla 0-17 Yaş Nüfusunun Okullaşma Oranları	32
Şekil 2. Okul Türlerine Göre Öğrenci Oranları	33
Şekil 3. 2010-2019 Yılları Arası Mesleki ve Teknik Eğitim Öğrenci Sayıları ve Oranı	34
Şekil 4. Yıllara Göre BİLSEM Şube Öğrenci ve Öğretmen Sayıları	37
Şekil 5. Kademelere Göre Okullaşma Oranları	38
Şekil 6. Türkiye’de Eğitime Devam Eden Suriyeli Öğrenci Sayıları ve Toplam Öğrenci Sayısına Oranı	39
Şekil 7. Eğitim Kademelerine Göre Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Ortalaması	43
Şekil 8. İnternete Erişimi Olan Hane Sayılarının Yıllara Göre Durumu	45
Şekil 9. Yıllara Göre LGS’ye Giren Öğrenci Sayıları	48
Şekil 10. Yıllara Göre YKS’ye Giren Öğrenci Sayıları	50
Şekil 11. Yıllara Göre Özel Öğretim Kurumlarına Devam Eden Öğrenci Sayılarının Toplam Öğrenci Sayısına Oranı	63
Şekil 13. MEB Personelinin Yaş Dağılımı	67
Şekil 14. MEB Personelinin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı	67
Şekil 15. Yıllara Göre Öğretmen Aylıklarının Gelişimi	69
Şekil 16. Yıllara Göre Bir Eğitim Kurumuna Devam Eden Özel Eğitim Öğrencileri	82
Şekil 17. Türkiye’nin 2003-2018 Yılları Arası PISA Testi Puanları	83

Tablolar

Tablo 1. İstanbul’da Kurulan Tasarım Beceri Atölyeleri	44
Tablo 2. Yıllara Göre Okul Yöneticiliği Sınavına Giren Aday Sayısı	67
Tablo 3. Resmî ve Özel Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Kademelere ve Cinsiyete Göre Dağılımı	70
Tablo 4. MEB’in 2019 Yılı Basın Açıklamaları	81
Tablo 5. 2019’da Rehberlik ve Denetim Yapılan Okul ve Kurum Türü ve Sayısı	86
Tablo 6. FATİH Projesi Verileri	87
Tablo 7. 2019 Yılı Hayat Boyu Öğrenme İstatistikleri	87

Takdim

Lütfi Sunar

İLKE Vakfı Yönetim Kurulu Başkanı

Alan İzleme Raporları Projesi Koordinatörü

İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı olarak toplumsal ihtiyaçların giderilmesi için faydalı işler yapmayı ve sosyal problemleri çözmek üzere fikirler geliştirmeyi kendimize şiar edindik. İLKE olarak Türkiye'nin ihtiyaç duyduğu alanlarda bilgi, politika ve strateji üretmekte, karar alıcılara yol gösterecek araştırmalar yapmakta ve gelecek için gerekli birikimin oluşmasına katkı sağlamaktayız. Eğitim, iş ahlakı, sivil toplum, hukuk ve yönetim alanlarında şimdiye kadar gerçekleştirdiğimiz çalışmalarla topluma önemli katkılar sağladık.

Her biri alanlarında öncü ve önemli faaliyetler yapan İlmî Etüdler Derneği (İLEM), Yaygın Eğitim ve Kültür Derneği (YEKDER), Türkiye İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği (İGIAD), İLKE çatısı altında yer almaktadır. Ayrıca vakıf bünyesindeki İslam İktisadi Araştırma Merkezi (İKAM) ve Kurumsal Yönetim Akademisi (KYA) ile araştırma ve geliştirme faaliyetlerini sürdürmekteyiz. Tüm kurumlarımızda toplumu tanıma ve anlamayı; sosyal ihtiyaçlardan haberdar olarak iş üretmeyi, çözüm odaklı faaliyetler yapmayı kendimize şiar edindik. Bu bağlamda sadece belli bir topluluğun sorunlarıyla değil tüm insanlığın meseleleriyle ilgileniyoruz.

İLKE Vakfı olarak 2017 yılında başlattığımız Geleceğin Türkiye'si projesi kapsamında Eğitim, Yükseköğretim, Ekonomi, Yönetim, Dış Politika, Kültür Politikaları, Sosyal Politikalar ve Sivil Toplum konularında hazırladığımız ve hazırlayacağımız raporlar ile Türkiye'nin geleceğinin belirlenmesi için bir bilgi birikimi oluşturmaya çalışıyoruz. Böylece bu temel alanlarda geleceğe ışık tutacak uygulanabilir çözüm önerileri içeren yol haritaları belirlemekteyiz.

Bugün büyük kriz ortamlarında insanlığı ilgilendiren meselelere dair sahih bir düşünce ile çalışmalar yapmak her zamankinden daha çok önem kazanmıştır. Biz de bugün ve gelecek için stratejik öneme sahip alanlarda araştırmalar yapmakta, bilgi birikim oluşturup yol gösterici olmaya çalışmaktayız. Bu alanlarda sistematik bilgi ve veriye dayalı raporlamalar yaparak hem geçmişin muhasebesini yapmayı hem de gelecek için bir tasavvur ve yöntem oluşturmaktayız.

Bize göre bir toplumun refah ve gelişmişlik düzeyinde önemli yere sahip olan ekonomi, eğitim, hukuk ve sivil toplum alanlarının yıllık olarak izlenip değerlendirilmesi önemlidir. Toplumun genelini ilgilendiren bu alanlarda yıllar içinde oldukça geniş veriler oluşmuştur. Bu veriler çeşitli açılardan akademik olarak ele alınıp incelenmekte ve uygulayıcılar tarafından sürekli izlenmektedir. Çıkarılacak yasalarda, yapılacak planlamalarda, düzenlenecek yeni sistemlerde bu verilerin yararlanılabilir bilgiye dönüştürülmesi oldukça önemlidir. Buradan hareketle İLKE Vakfı olarak tam bu noktada veriye dayalı gerçekçi bilgi üretmeyi ve karar alıcılara yol göstermeyi hedeflemekteyiz.

Çağımızda teknolojik ve dijital dönüşümlerin etkisiyle bilgiye erişmek eskisinden çok daha kolay hale gelmişken bu bilginin veya verinin sınıflandırılması/anlamlandırılması çok daha önemlidir. Sınıflandırılmayan veya anlamlandırılmayan bilgi ve veriyi kullanabilmek zaman ve enerji israfı oluşturur. İLKE Vakfı'nın yoğunlaştığı alanlarla ilgili son yıllarda ciddi çalışmalar olmasına rağmen ortaya çıkan veriyi bilgiye ve vizyona dönüştürecek sınıflandırma ve anlamlandırma sorunu devam etmektedir.

Alan İzleme Raporları kapsamında ekonomi, eğitim, hukuk ve sivil toplum alanlarında yıllık olarak önemli gelişmeleri veriler ve vakalar ekseninde derleyip sorunları ve gidişatı ortaya koyup çözümler üretmeyi mümkün kılacak bir bakış oluşturmayı hedeflemekteyiz. Bu raporlar ilgili alandaki kritik verilerin derlenmesi ile oluşturulmuş olan bir veri tabanı üzerine bina edilmektedir. Bu veriler standart bir tasviri bakışla değerlendirilmesinin yanı sıra ayrıca aralarındaki ilişki de farklı bir bakışla analiz edilmekte ve kritik göstergeler inşa edilmektedir.

Alan İzleme Raporları, bizim "İLKE Perspektifi" olarak adlandırdığımız sosyal adalet ve kamu-sal fayda prensipleri üzerinde şekillenen bir bakıştan beslenerek ele alınan alanlardaki gidişatı değerlendirmektedir. Raporlarda nicel göstergeler ile nitel gelişmeler birlikte değerlendirilecektir. Elinizdeki raporda da görebileceğiniz üzere uygulamaların, hukuki zeminin ve teknik gelişmelerin bir arada izlenebilmesi için raporlarda uzman ve uygulayıcı görüşlerine aynı anda yer verilmektedir.

Alan İzleme Raporlarında alandaki verileri ve uygulamaları teorik bir bakışla değerlendirerek araştırmacıların ve politika yapımcıların kolayca faydalanacakları bir çerçeve oluşturmaktayız. Verileri farklı şekillerde organize edilen bölümlerde muhataplarına aktarmaktayız. Raporlarda alanın bir yılını bir bakışta görmeyi ve gözden geçirmeyi mümkün kılan panoramik bakış sunan bölümler olduğu gibi alandaki kritik konuları daha derinlemesine bir biçimde ele alan bölümler de bulunmaktadır.

Elinizdeki raporda 2019 yılında eğitim alanının durumu ve gidişatı değerlendirilmektedir. Eğitim alanında yaşanan gelişmeler ve sorunlar kadar ele alınmayan ve ihmal edilen boyutlar da raporda kendisine yer bulmuştur. Türkiye'nin öteden beri bir eğitim sorunu olduğu göz önüne alındığında raporun önemi daha da iyi anlaşılacaktır. Eğitimin fikri boyutu ve içerik tasarımı kadar, süreç yönetimi ve eğitim sisteminin yapılanması da kamuoyunda sürekli tartışılmaktadır. Biz bu raporda tekil sorunlardan ve meselelerden ziyade genel süreçleri etkileyen gidişatı değerlendirmeye çabaladık.

Bu raporun yaşanan tecrübelerin ve atılan adımların değerlendirilmesi, analiz edilmesi ve bu doğrultuda geleceğe yönelik sağlam ve doğru adımların atılması için bir vesile olmasını temenni ederiz.

Sunuş

İbrahim Hakan Karataş

Alan İzleme Raporları Eğitim Alan Sorumlusu

Bu rapor, 2019 yılında eğitim alanında yaşanan gelişmeleri ve bu gelişmelerin sahaya yansımalarını izlemek amacıyla hazırlanmıştır. Beş bölümden oluşmaktadır. *Görünüm: Sayılarla 2019* başlıklı birinci bölümde, 2019'da Türkiye'de eğitimin nicel durumu sayılarla ve oranlarla özetlenmiştir. *Kronoloji: 2019'da Ne Oldu?* başlıklı ikinci bölümde, 2019 yılı boyunca eğitim alanında yaşanan gelişmeler kronolojik olarak sıralanmış ve kısaca açıklanmıştır. *Gündem: 2019'un Genel Görünümü* başlıklı üçüncü bölümde, 2019 yılı boyunca eğitim alanında öne çıkan ve tartışılan gelişmeler mercek altına alınmıştır. *Analiz: 2019'da Eğitimin Gündemi* başlıklı dördüncü bölümde bir önceki bölümde başlıklar halinde sıralanan gelişmeler açıklanmış ve değerlendirilmiştir. *Eğilimler, Beklentiler ve Öngörüler: 2019'dan Dersler* başlıklı beşinci bölümde ise 2019 yılındaki gelişmeler genel olarak değerlendirilmiş ve 2020 yılına ilişkin projeksiyonlar yapılmıştır. Bunlara ek olarak raporda, 2019 yılı gelişmelerini değerlendiren uzman ve paydaş görüşlerine yer verilmiştir.

Rapor, öncelikle eğitime ilişkin gelişmelerin 2019 yılı için bir portföyünü çıkarmayı hedeflemektedir. Oldukça büyük bir kitleyi ilgilendiren ve çok boyutlu bir alan olan eğitime ilişkin politika, uygulama ve gelişmeler, doğası gereği bütünsel bakış açısı ve bütünsel değerlendirmeyi gerektiren bir nitelik taşımaktadır. Diğer taraftan eğitim; sosyal, ekonomik ve politik gelişmelerden etkilenir. Hayatın çok yönlü dinamizmi, eğitimi de dinamik olmaya zorlar. Bu rapor, eğitimi, kendi doğası ve içinde bulunduğu çevrenin ve toplumun devinimi içinde anlamayı sağlayacak bir perspektif sunmayı hedeflemektedir. Eğitimin, toplumsal devinimin etkisinde kaldığı kadar hayatı geliştirmeyi, güçlendirmeyi sağlayacak bir rolü olduğu da açıktır. Rapor, eğitimin dönüştürücü gücünün politika ve uygulamalardaki yansımalarını anlayabilmek için bir araç olarak da değerlendirilebilir.

Rapor, 2019 yılı eğitim politikaları ve uygulamalarının politika yapıcılar, uygulamacılar, araştırmacılar ve kamuoyu tarafından bütünsel olarak görülmesini sağlayacaktır. Eğitim alanında yaşanan gelişmelerin sahadaki yansımalarına odaklanan bu rapor; politikacı, yönetici ve uygulamacılara kararları için veri ve kanıt sunarken kamuoyuna da Türk eğitim sistemi içinde yaşanan gelişmeleri sebepleri, amaçları ve süreçleri ile anlama fırsatı sunmayı hedeflemektedir.

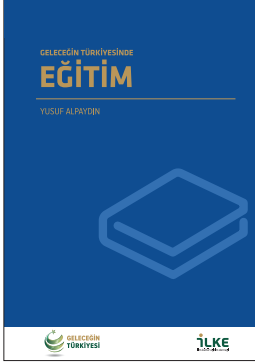
Eğitim alışma Grubu

İLKE Eğitim alışma Grubu, Türkiye’de eğitim hizmetlerinin niteliğini artırmaya yönelik bilgi, politika ve strateji üreten, karar alıcılara yol gösterecek araştırmalar yapan ve gelecek için gerekli birikimin oluşmasına katkı sağlayan bir araştırma birimidir. İLKE Eğitim alışma Grubu, kamunun merkez ve taşra yönetimleri aracılığıyla eğitim alanında geliştirdiği politika ve uygulamalar kadar özel sektör, sivil toplum ve akademide eğitime dair gelişmeleri, çalışmaları, talepleri ve yansımaları izleyen, analiz eden bir misyonu da yerine getirmeyi amaçlamaktadır.

Bu amaç ve misyon çerçevesinde eğitime dair güncel konuları ve tartışmaları analiz eden görüş yazıları ile uygulamaya yönelik bilimsel, gerçekçi ve Türkiye’nin özgün şartlarını gz önünde bulunduran politika notları hazırlamakta, gündem ve gelişmeler ışığında gerektiğe eğitime ilişkin orta ve uzun vadeli perspektifler oluşturmak amacıyla odaklı ve derinlikli analiz ve araştırma raporları yayımlamaktadır. Eğitim alan izleme raporları başlığı altında, Türkiye’de eğitime ilişkin gelişmeleri yıllık olarak ve sahaya yansımaları bakımından ele alan bilanço niteliğinde bir çalışma ile alana katkısını genişletmektedir. İLKE Vakfı eğitim çalışmaları kapsamında ilgili çalışmaların yanında Türkiye’de eğitime dair kuramsal bilgi birikimine katkı sağlayacak telif, derleme ve eviri kitaplar da yayınlamaktadır.

Kamu yararını gzeteten, kr amacı gütmeyen İLKE Vakfı Eğitim alışma Grubu, çalışmalarını ve yayınlarını danışman kurulu, kıdemli araştırmacı ve araştırma asistanları ile planlamakta ve yürütmektedir. Eğitim alışma Grubu, eğitim alanını bütüncül bir perspektiften ele alan, politika yapıcılarından uygulayıcılarına, eğitim yöneticilerinden aile birliklerine, öğretmenlerden eğitim materyallerine değin eğitimin her bir unsuru üzerinde titizlikle çalışmaktadır. Çalışma grubu, eğitim alanı ile yakından ilgili olan, meseleyi zm odaklı ele alma maharetine sahip uzman isimlerle çalışmaktadır. şimdiye kadar İLKE Vakfı’nın hedefleri ve ilkeleri doğrultusunda, 2012 yılından itibaren eğitim ve din eğitimi alanında farklı platformlarda 18 yayın yapılmıştır. Her bir çalışma, konunun ilgililerinin dikkatine sunulmuş, toplumun ve eğitim camiasının değerlendirme ve nerileri doğrultusunda ilgi ve tevecchleri de gözeterek geliştirilmiştir. Kamu ve benzer çalışmalar yürüten sivil oluşumlarla yakın temas hâlinde çalışmayı önemseyen çalışma grubu, perspektifini güçlendirmek, alandaki etkisini artırmak hedefi ile Türkiye’yi merkeze alan uluslararası bir araştırma ve politika merkezi olmak için kurumsal hazırlıklarını da sürdürmektedir.

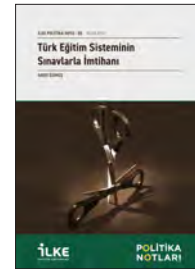
Geleceğin Türkiyesi Projesi

Analiz Raporları

Politika Notları

Yönetici Özeti

Türkiye’de eğitim 2019 yılında genel olarak 2023 Eğitim Vizyonu ile konulan hedeflerin yapısal hazırlıklarının tamamlanmaya çalışıldığı bir dönem oldu. Eğitim gündeminde önemli ölçüde belgede yer alan hedeflere ilişkin hazırlık çalışmaları, eylem planları, pilot uygulamalar ve yansımalar yer aldı. Belgede yer alan hedeflerin çeşitliliği, kamuoyunun farklı kesimlerinin eğitim gündemini izlemesini gerektirdi. Hayata geçirilen bazı uygulamalar, eğitimin rutin akışını değiştirmesi sebebiyle toplumun birçok kesimini doğrudan etkiledi. Hedeflerin derinliği ve kapsamı da kamuoyunda eğitim gündemine yönelik ilgiyi tahrik etti. Diğer taraftan eğitim gündemi, beklenmedik olay ve gelişmelerin yol açtığı krizlerden etkilendi. Bu olay ve krizler sebebiyle kamuoyu uzun süre ve farklı boyutlarıyla eğitim sorunlarını tartıştı. 2019 yılı, Bakanın örnekliliği ve liderliğinde, eğitim yöneticilerinin ve eğitim bürokrasisinin kamuoyu ile doğrudan iletişim ve etkileşiminin en yüksek düzeyde gerçekleştiği yıl oldu. Eğitim, 2019 yılında oldukça güçlü bir gündem olmakla birlikte sonuçları itibarıyla etkili, kapsamlı ve kalıcı bir iyileşme henüz hayata geçirilemedi. Hayata geçirilenler ise yüzeysel birkaç düzenleme olarak kaldı.

2019’da eğitime erişim ile ilgili genel ve kapsamlı bir çalışma olmadı. Meslek liselerinin niteliğini, altyapısını ve kurumsal kapasitesini artırmaya yönelik çalışmalara ağırlık veril-

di. Okul öncesi 5 yaşın zorunlu eğitim kapsamına alınması hedefi, 2020 planlamalarına girdi. Geçici koruma statüsündeki çocuklar için uyum sınıfları açıldı. BİLSEM’lerin sayısı ve kontenjanları artırıldı.

2019’da eğitim ortamlarının geliştirilmesine yönelik hayata geçirilen en kapsamlı çalışma, Tasarım Beceri Atölyelerinin (TBA) kurulması oldu. Okullarda geleneksel dersliklere ek olarak yaparak yaşayarak öğrenme mekânlarını artırmak amacıyla geliştirilen TBA’nın bütçe, içerik, öğretici, materyal ve benzeri bakımlardan altyapısının tam olarak hazırlanmadığına yönelik eleştiriler aldı.

Öğrencilerin ilgi, merak, yetenek, eğilim ve akademik durumlarının izlenmesi, değerlendirilmesi, kişisel ve mesleki yönlendirmelerinde kullanılması amacıyla hayata geçirilen biri dizi çalışma yapıldı. E-portfolio, e-rehberlik, ilgi ve yetenek taramaları, Dört Temel Beceride Türkçe Testi ve 4, 7 ve 10. sınıflara uygulanan Öğrenci Başarı İzleme Araştırması bu kapsamda yürütülen çalışmalar oldu. Türk eğitim sisteminin akademik ve rehberlik kapasitesinin ortaya çıkarılması ve öğrencilerin bu veriler doğrultusunda eğitim hayatları boyunca izlenmesini amaçlayan çalışmalarla eğitim kademeleri ve okullar arasında koordinasyon, bütünlük ve süreklilik sağlanması amaçlandı. Tanıtımı yapılan ve pilot uygulaması başlatılan Yeni Ortaöğretim Modeli ile esnek, modüler, hayatla bağlantılı ve çağdaş

ve geleceğe yönelik gereksinimlere odaklanan, kişisel ilgi ve eğilimleri dikkate alan, gereksiz akademik yüklerden arındırılmış bir ortaöğretim sistemi için girişim başlatıldı.

Eğitim sisteminin akılcı, hızlı, ekonomik ve etkili yönetimini sağlamak amacıyla veriye dayalı yönetimin temelini oluşturacak bir alt-yapı kuruldu. MEB'in veri tabanları ile coğrafi bilgi sisteminin entegrasyonu yoluyla idarenin elinde bulunan büyük verinin analizine ve bu analizler doğrultusunda okul profillerinin çıkarılması ve okul temelli gelişmeyi sağlayacak yönetsel süreçlerin yapılandırılması için çalışmalar yapıldı.

Eğitim takviminde Nisan ve Kasım aylarında birer haftalık tatil eklendi, yaz tatili 11 haftaya indi. Okula başlama yaşı yeniden düzenlendi ve teneffüs süreleri uzatıldı. Temel liseler kapandı ve öğrencilerin kamu okullarına nakli gerçekleştirildi. Özel öğretim kurslarının kapatılacağı açıklanmış olmasına rağmen bu karardan vazgeçildi ve kapatılma kararının uygulanması bir yıl daha ertelendi.

2019 yılı, en yüksek sayıda öğretmenin ve okul yöneticisinin hizmet içi eğitime katıldığı yıl oldu. Öğretmenler için hizmet içi eğitim olanakları, yurt içinde ve yurt dışında farklı kurum ve kuruluşlarla yapılan protokollerle zenginleştirildi ve çeşitlendirildi. Okul yöneticilerini seçme sınavının kapsamı değiştirildi, sınavın ÖSYM tarafından yapılması hükme bağlandı. Her ilçede Öğretmen Des-

tek Noktalarının kurulacağı belirtildi ancak henüz hayata geçmedi. Öğretmenlik Meslek Kanunu tasarısı Cumhurbaşkanlığına sunuldu fakat henüz Meclis'e gönderilmedi.

MEB 2019 yılında kurumsal ve kitlesel iletişimde şimdikiye kadar olmadığı kadar etkili bir strateji izledi. Bazı kesimlerce bu iletişim stratejisi PR ve pazarlama çalışması gibi değerlendirilerek eleştirildi.

2019 yılı boyunca eğitimin birçok önemli konusu, sorun alanı ya da projesi ya hiç gündeme gelmedi ya da yeteri kadar güçlü seslendirilmedi. Teftiş sistemi, merkez ve taşra teşkilatındaki yöneticilerin niteliği, FATİH Projesi, özel gereksinimli çocukların eğitimi, hayat boyu öğrenmenin geliştirilmesi, eğitimin finansmanı, eğitim kamuoyunun beklenti içinde olduğu 3600 ek gösterge düzenlemesi, gündeme gelmeyen önemli konular olarak kaldı.

Türk eğitim sisteminin en hareketli yıllarından biri geride kaldı. Bu yıl boyunca gündeme gelen, tartışılan, uygulamaya konan, pilot uygulamasına başlanan ya da sadece tartışma olarak kalan birçok konu önümüzdeki yıllarda da eğitim gündeminde yer alacak başlıklar oldu. 2019 yılı Türk eğitim sisteminin köklü değişim taleplerinin adının konduğu, somutlaştırıldığı ve üzerine kafa yorulduğu, eğitim kamuoyunun ve toplumun eğitimde dönüşüme yönelik inancının tazelendiği bir yıl oldu.

Giriş

İkinci milenyumun ikinci on yılının sonuna geldiğimiz bugünlerde Türk eğitim sisteminin toplumun beklentilerine, geleceğin ihtiyaçlarına ve daha iyi bir yaşam için insanlığa sunacağı katkıya dair işlevini tam olarak yerine getirip getirmediği sorusu, üzerinde durulması gereken ciddi bir sorudur. Türk eğitim sistemi, her yıl 20 milyonu aşkın çocuğumuzun umut ve hayallerini gerçekleştirmek için aklını, ruhunu ve bedenini teslim ettiği bir mekanizmadır. Bu ülkenin her ferdi, bu umut ve hayal için, gelecek için eğitim sistemini finanse etmektedir. Bu ülkenin her köşesinde bir milyonu aşkın eğitim çalışanı bu umudu gerçeğe dönüştürmek için çabalamaktadır.

Dünyanın hızla değişen ve dönüşen şartları içinde hiçbir kurum, yapı, değer, anlayış ve ideoloji olduğu gibi kalamamaktadır. Türk eğitim sisteminin de olduğu gibi kalması düşünülemez. Nitekim kalmamaktadır da. Peki değişim ve dönüşüm ne yöndedir? Beklenti ve talepleri ne düzeyde karşılamaktadır? Geleceğe dair projeksiyonlarla örtüşmekte midir? Karşı karşıya kaldığımız sorunlara ve meydan okumalara dair bir sorumluluk ve yönelim içinde midir?

Nüfus bakımından dünyanın 18. ülkesi olan Türkiye, okul çağı nüfusu bakımından da 140 ülkeden daha kalabalıktır. Böyle büyük ve kalabalık bir ülkenin eğitim sisteminde her yıl alınan kararların, uygulamaya geçen

düzenlemelerin ne kadar büyük bir kitlenin hayatında izler bıraktığı açıktır. Bu karar ve uygulamaların etkililiğinin ve verimliliğinin sorgulanması bugünkü kıt kaynakların eğitime ayrılan bölümünün etkili biçimde değerlendirilmesini sağlamaya destek olması kadar geleceğe yönelik bir yatırım olan eğitim hizmetlerinin vazgeçme maliyetlerinin karşılanması bakımından da zorunludur.

Eğitimin bir değer aktarma ve inşa süreci olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bugünün ve geleceğin erdemli toplumunun yetiştirilmesi görevini de önemli ölçüde eğitim üstlenmektedir.

Bu rapor, yukarıda sıralanan gerekçelerden hareketle Türk eğitim sisteminin yıllık gelişimini izlemeyi bir toplumsal sorumluluk olarak görmektedir. Bu sorumluluk, bilimsel bir metodolojiyi, sosyal gerçekliğin oluşturduğu özgün şartlarını ve eldeki imkânların sınırlarını dikkate alan hakkaniyetli bir sorgulamayı gerektirmektedir.

Bu yaklaşım çerçevesinde Türk eğitim sistemi, uluslararası değerlendirmelerde ortak kabul gören temel kategorilere göre incelenmiştir. Bir yıl boyunca yaşanan gelişmelerin tamamını göz önünde bulundurulmuş ve bu gelişmeler; eğitime erişim ve katılım, eğitim ortamları, eğitim içerikleri, yönetim ve organizasyon, insan kaynakları, özel eğitim, kurumsal iletişim, basının eğitim gündemi ve gündeme gelmeyen konular başlıkları

altında ele alınmıştır. Eğitimin finansmanı ve eğitimin çıktıları da eğitim analizlerinin temel kategorileri olmakla birlikte 2019 yılı boyunca bu konularda rutin dışı bir uygulama olmadığından bir başlık olarak açılmamıştır. Bazen bir düzenleme ya da uygulama, birden fazla kategoride değerlendirmeyi mümkün kılacak boyutlara sahip olduğunda en fazla ilgili olduğu başlık altında yer verilmiştir. Bazı başlıklar tamamen idarenin rutin akışı içinde gerçekleşen gelişme ya da uygulamalar olduğundan bunlar çoğunlukla raporda konu edilmemiştir. Raporda yer verilen ve öne çıkarılan uygulamalar tamamen yeni bir uygulama, var olan bir uygulamanın yeniden düzenlenmesi, tasarım, pilotlama, tartışma ya da yürürlükteki bir uygulamanın sonlandırılması gibi gelişmelerdir.

Raporda yer verilen başlıkların kısa değerlendirmelerinde, ilgili konunun eğitim sisteminin bütünlüğü içindeki yeri ve önemi, öncesi ile ilgili özet bilgi ve geleceğe ilişkin öngörüler dile getirilmiştir. Bu yönüyle rapor, bir yıl içinde meydana gelen gelişme ve uygulamaları bütüncül ve boylamsal olarak değerlendirme yaklaşımını esas almıştır.

Raporda ele alınan konular, alan uzmanlarının ve paydaşların görüşleri ile desteklenmiş, böylece tek yönlü ve sınırlı bir analizin muhtemel zayıflığından arındırılmaya çalışılmıştır.

Türkiye’de son yıllarda sayıları artan eğitim politikalarına ilişkin rapor ve analizlerle birlikte politikacılara, uygulamacılara, eğitim paydaşlarına ve kamuoyuna yararlı bir çalışma olması en büyük dileğimizdir.

Görünüm: Sayılarla 2019

2019'da Çocuklar

- 5-17 yaşındaki çocuklardan 787 bini ne çalıştı ne de okula gitti.
- 5-17 yaşındaki çocuklardan 247 bini çalıştı ama okula gitmedi.
- 5-17 yaşındaki çocuklardan 473 bini hem çalıştı hem okula gitti.
- 0-17 yaşındaki çocuklardan 14.075'i koruma ve bakım altına alındı.
- 12-17 yaşındaki çocuklardan 14.702'si suça sürüklendi.

2019'da Eğitime Erişim ve Katılım

- 5 yaşındaki her 100 çocuktan 32'si okul öncesi eğitim almadı.
- Ortaokul çağındaki her 100 çocuktan 8'i eğitim almadı.
- Lise çağındaki her 100 gençten 16'sı eğitim almadı.
- Üniversite çağındaki her 100 gençten 56'sı eğitim almadı.
- Her 100 öğrenci arasında okul öncesi düzeyde 19, ilkokulda 7, ortaokulda 4,5, lisede 2,5 ve genel olarak 5 Suriyeli öğrenci yer aldı.
- Her 100 öğrenciden 9'u okul öncesinde, 29'u ilkokulda, 31'i ortaokulda, 31'i lisede okudu.
- Lise düzeyinde her 100 öğrenciden 65'i devlet okulunda, 10'u özel okulda, 25'i açık öğretimde okudu.
- Lise düzeyinde her 100 öğrenciden 59'u genel lisede, 30'u meslek lisesinde, 11'i imam hatip lisesinde okudu.
- Ortaokul düzeyinde her 100 öğrenciden 77'si devlet okulunda, 14'u imam hatipte, 3'ü açık öğretimde, 6'si özel okulda okudu.
- Her 100 yetişkinden sadece 6'sı bir yaygın eğitim aldı.

2019'da Eğitim Çıktıları

- 25-64 yaş arasındaki her 100 yetişkinden 38,4'ü lise mezunu.
- 30-34 yaş arasındaki her 100 yetişkinden 30,7'si üniversite mezunu.
- Her 100 mezundan 61,5'i iş bulabildi.
- 18-24 yaş arasındaki her 100 gençten 29,4'ü okulu terk etti.

2019'da Eğitim Ortamları

- Her 100 öğrenciden 8'i yaşadığı yerde okul olmadığı için başka bir yere taşındı.
- Bir sınıfa ortalama 20 öğrenci, bir öğretmene ortalama 14 öğrenci düştü.
- K12 düzeyinde her 100 öğrenciden 8,72'si özel okulda okudu.
- Her 100 öğrenciden 2'si pansiyonda, 1'i yurtta kalıyor.
- Her 100 okuldan sadece 5'i denetimden geçti.

2019'da Eğitimin Finansmanı

- Her 100 liradan 16,82'si, GSMH'den 3,63'ü eğitime harlandı.
- Her 100 liradan 75 TL'si personel ücretlerine, 9 TL'si yatırıma ayrıldı.
- Her 100 liradan 6 lirası okul öncesine, 15 lirası ilkökula, 16 lirası ortaokula, 16 lirası genel liselere, 14 lirası meslek liselerine, 33 lirası da yükseköğretime harlandı.
- Bir öğrenci başına yıllık ortalama 9790TL/2030\$ harcama yapıldı.

2019'da Eğitimin İnsan Gücü

- Her yüz 100 öğretmenden 9'u yönetici, 80'i kadrolu, 11'i sözleşmeliydi.
- Her 100 öğretmenden 8'i ücretli olarak çalıştı.
- Her 100 öğretmenden 10'u yüksek lisans veya doktora mezunu.
- Her 100 öğretmenden 61'i 40 yaşın altında, 27'si 41-50 yaş arasında, 11'i 51-60 yaş arasında, sadece 1'i 60 yaşın üstünde.
- Her 100 öğretmenden 40'i erkek, 60'i kadın.
- Her 1000 öğretmenden 70'i tezsiz, 28'i tezli yüksek lisans, 2'si doktora mezunu.

Kronoloji: 2019'da Ne Oldu?

OCAK

18 Ocak

Birinci kanaat dönemi sona erdi, yarıyıl tatili başladı.

21-22 Ocak

Özel Yeteneklilerin Eğitimi Çalıştayı yapıldı.

28 Ocak

Özel öğretim kurslarının (Dershaneler) kapatılmasına ilişkin açıklama yayımlandı.

ŞUBAT

4 Şubat

Yarıyıl tatili sona erdi ve ikinci kanaat dönemi başladı.

8 Şubat

20 bin öğretmen ataması yapıldı.

9 Şubat

Okul Yöneticisi Seçme Sınavı'na ilişkin yönetmelik hükümlerinde değişiklik yapıldı.

27 Şubat

Tasarım Beceri Atölyelerinin tanıtımı gerçekleştirildi.

MART

3 Mart

Özel temel lise öğrencilerinin ortaöğretim kurumlarına nakil ve geçişleri düzenlendi.

13 Mart

Okul Profili Değerlendirme Çalışmaları tanıtıldı.

NİSAN

Nisan

Dört Beceride Türkçe Dil Sınavı uygulandı.

Nisan

Öğrenci Başarı İzleme Araştırması uygulandı.

MAYIS

15 Mayıs

Çalışma takvimine iki ara tatil eklendi ve yaz tatili süresi iki hafta kısaltıldı.

21 Mayıs

Yeni Ortaöğretim Modeli kamuoyuna tanıtıldı.

HAZİRAN

1 Haziran

LGS sınavı yapıldı.

14 Haziran

Okullar yaz tatiline girdi

15-16 Haziran

YKS sınavı yapıldı.

24 Haziran

LGS sonuçları açıklandı.

TEMMUZ

10 Temmuz

Okula başlama yaşına (69 ay), tenfüs sürelerine (en az 15 dk) ve ortaokullarda blok ders uygulamasının kaldırılmasına ilişkin düzenleme yapıldı.

17 Temmuz

YKS sınav puanları açıklandı.

22 Temmuz

LGS yerleştirme sonuçları açıklandı.

30 Temmuz

Coğrafi Bilgi Sistemi (MEBCBS) hayata geçirildi.

AĞUSTOS

ÖSYM

6 Ağustos

YKS yerleştirme sonuçları açıklandı.

9 Ağustos

20 bin sözleşmeli öğretmen ataması yapıldı.

9 Ağustos

Uluslararası Program Uygulama Yönergesi yayımlandı.

27 Ağustos

Zümre ve Kurul Toplantıları Yönergesi'nde değişiklik yapıldı.

EYLÜL

6 Eylül

Yabancı Öğrenciler Uyum Sınıfları konulu Genelge yayınlandı.

12 Eylül

Güvenli Okul Projesi kapsamında protokol imzalandı.

4 Eylül

Yeni Nesil Öğretmen Odası Tasarımları tanıtıldı.

9 Eylül

2019-2020 Eğitim Öğretim Yılı başladı.

**GÜVENLİ
OKUL
GÜVENLİ
GELECEK**

EKİM

10 Ekim

Ölçme Değerlendirme Merkezlerinin yönergesi yayımlandı.

4 Ekim

Türkiye Öğretmenler Kupası müsabakaları başladı.

21 Ekim

E-Portfolyo Projesi kamuoyuna tanıtıldı.

KASIM

4 Kasım

2020 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Planı yayımlandı.

4 Kasım

Öğretmenler için önlük uygulaması tanıtıldı.

7 Kasım

Aksaray'da otizmlı çocuklar yuhalandı.

18 Kasım

Öğretmen Destek Noktalarına ilişkin açıklama yapıldı.

18-22 Kasım

İlk ara tatil uygulaması uygulandı.

26 Kasım

Millî Eğitim Bakanlığı 2019-2023 Stratejik Planı yayımlandı.

ARALIK

ya/da

Aralık

YA DA dergisi yayın hayatına başladı.

2 Aralık

Birlikte Bir Yıl toplantısı “Güçlü Öğretmen Güçlü Gelecek” başlığıyla gerçekleşti.

3 Aralık

PISA 2018 sonuçları açıklandı.

4 Aralık

Google ile iş birliği içerisinde başlatılan Öğretmenler İçin Dijital Dönüşüm Programı tanıtıldı.

7 Aralık

Veliler için “Bizden” adlı aylık bülten hazırlandı.

10 Aralık

Veliler, okul kantini ve çevresinde asitli içecek satışına tepki gösterdi.

15 Aralık

**Öğretmenlik Meslek Kanunu Tasarısının
Cumhurbaşkanlığına sunulduğu açıklandı.**

15 Aralık

**2020 Bütçe Kanunu görüşmeleri kapsamında
MEB 2020 bütçesi sunumu yapıldı.**

Gündem: 2019'un Genel Görünümü

2019 yılında eğitim hizmetlerinin dönüşüm alanlarının çok yönlü ve çok boyutlu olarak ele alındığı gözlemlendi. Bu kapsamda gerek eğitimin bileşenleri gerekse de eğitimin taraflarının neredeyse tamamını ilgilendiren konular, 2019'da gündeme geldi. Aşağıda 2019'da eğitim gündemi kategorik olarak listelenmiştir.

2019'da İlk Kez Hayata Geçirilen Uygulamalar

2019 yılında, eğitim alanında birçok önemli uygulama ilk kez gündeme geldi. Bu konulardan bazıları yasal düzenlemeler yapılarak hayata geçirilen düzeyde bazıları pilot uygulama düzeyinde kaldı. Bazıları ise 2019'da yılında planlanmış olmasına rağmen 2020'de uygulamaya geçecek.

Düzenleme Yapılan ve Hayata Geçen Uygulamalar

- Meslek Liselerine İlişkin Bazı Düzenlemeler
- Uyum Sınıflarının Açılması, 6 Eylül 2019
- Tasarım Beceri Atölyeleri, 27 Şubat 2019
- E-rehberlik ve E-Portfolyo Çalışmaları, 21 Ekim 2019
- Ara Tatil Uygulaması, 15 Mayıs 2019
- Uluslararası Program Uygulama Yönergesi, 09 Ağustos 2019
- Okul Yöneticisi Seçme Sınavı'nın ÖSYM Tarafından Düzenlemesi, 14 Şubat 2019
- Eğitim İzleme ve Değerlendirme Raporları

Düzenleme Yapılan ve Pilotu Başlayan Uygulamalar

- Yeni Ortaöğretim Modeli, 21 Mayıs 2019
- Öğrenci Başarı İzleme Araştırması, Nisan 2019
- Dört Beceride Türkçe Dil Sınavı, Nisan 2019

Düzenleme Yapılan Ancak Henüz Başlamayan Uygulamalar

- Öğretmen Destek Noktaları, 18 Kasım 2019
- Ölçme Değerlendirme Merkezleri, 10 Ekim 2019
- Okul Profili Değerlendirme Çalışmaları, 13 Mart 2019

2019'da Düzenleme ve Geliştirme Yapılan Alanlar

2019 yılında, eğitimde birçok alanda derin etkileri olan düzenlemeler ve geliştirmeler planlandı. Bu planların bazıları hayata geçirildi, bazıları pilot olarak uygulanmaya başlandı, bazıları ise tartışmaya açıldı.

- Meslek Liselerine İlişkin Düzenleme ve Uygulamalar
- Özel Yeteneklilerin Eğitimi ve BİLSEM Düzenlemeleri, 21-22 Ocak 2019
- İlgi ve Yetenek Taraması 2018-2019
- Zümre ve Kurul Toplantıları Yönergesinde Değişiklik, 27 Ağustos 2019
- Okula Başlama Yaşı ve Teneffüs Süreleri, 10 Temmuz 2019
- Kardeş Okul Uygulaması, 17 Temmuz 2019
- Öğretmen ve Okul Yöneticileri İçin Hizmet İçi Eğitimler, 2018-2019
- Okul Yöneticisi Seçme Sınavı Düzenlemesi, 14 Şubat 2019

2019'da Görünürlük ve İletişime İlişkin Çalışmalar

- Yeni Nesil Öğretmen Odası Tasarımları, 4 Eylül 2019
- Türkiye Öğretmenler Kupası, 4 Ekim 2019
- Önlük Uygulaması, 4 Kasım 2019
- Dergiler (Ya Da ve Bizden), Kasım-Aralık 2019
- Mobil Uygulamalar 2019
- Ziya Öğretmen Buluşmaları

2019'da Basın Yoluyla Gündeme Gelen Konular

- Otizmli Çocuklar Vakası, 7 Kasım 2019
- Kantin Sorunu, 10 Aralık 2019
- Özel Doğa Koleji Olayı, 4 Aralık 2019

2019 Değerlendirmesi ve 2020 Hedeflerine Yönelik Çalışmalar

- MEB 2018 Yılı Sayıştay Denetim Raporu
- Cumhurbaşkanlığı 2020 Yıllık Planı, 4 Kasım 2019
- MEB 2019-2023 Stratejik Planı, 29 Kasım 2019
- PISA 2018 Sonuçları, 3 Aralık 2019
- 2023 Vizyon Belgesi Değerlendirme Toplantısı, 2 Aralık 2019

2019'da Gündeme Gelmeyen Konular

2019 yılında eğitim sisteminin bazı önemli sorun alanlarının gündemde yeteri kadar yer almadığı görüldü. Her ne kadar zaman zaman Meclis'teki bir soru ya da bir kriz sebebiyle haber ve tartışma konusu olsa da bu konularda önemli bir açıklama, düzenleme ya da planlama yapılmadı.

- Teftiş Sistemi
- Özel Gereksinimli Öğrenciler
- Hayat Boyu Öğrenme
- Uluslararası Çalışmalar
- 3600 Ek Gösterge
- Finansman
- FATİH Projesi

ANALİZ: 2019'DA EĞİTİMİN GÜNDEMİ

2019'da eğitim alanında gündeme gelen konular, ilk kez hayata geçirilen uygulamalar, düzenleme ve geliştirme yapılan alanlar, izleme, değerlendirme ve planlamaya ilişkin çalışmalar bu bölümde 10 başlık altında analiz edilmiştir. Her konu ile ilgili yaşanan gelişmeler kısaca açıklanmış, kamuoyuna yansıyan tartışmalar ve uygulamaya ilişkin eleştiriler özetlenmiş, uzman ve paydaş görüşlerine yer verilmiştir.

EĞİTİME ERİŞİM VE KATILIM

EĞİTİM ORTAMLARI

EĞİTİM İÇERİKLERİ

EĞİTİMİN YÖNETİMİ

ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI

EĞİTİMİN İNSAN GÜCÜ

KURUMSAL İLETİŞİM

BASININ EĞİTİM GÜNDEMİ

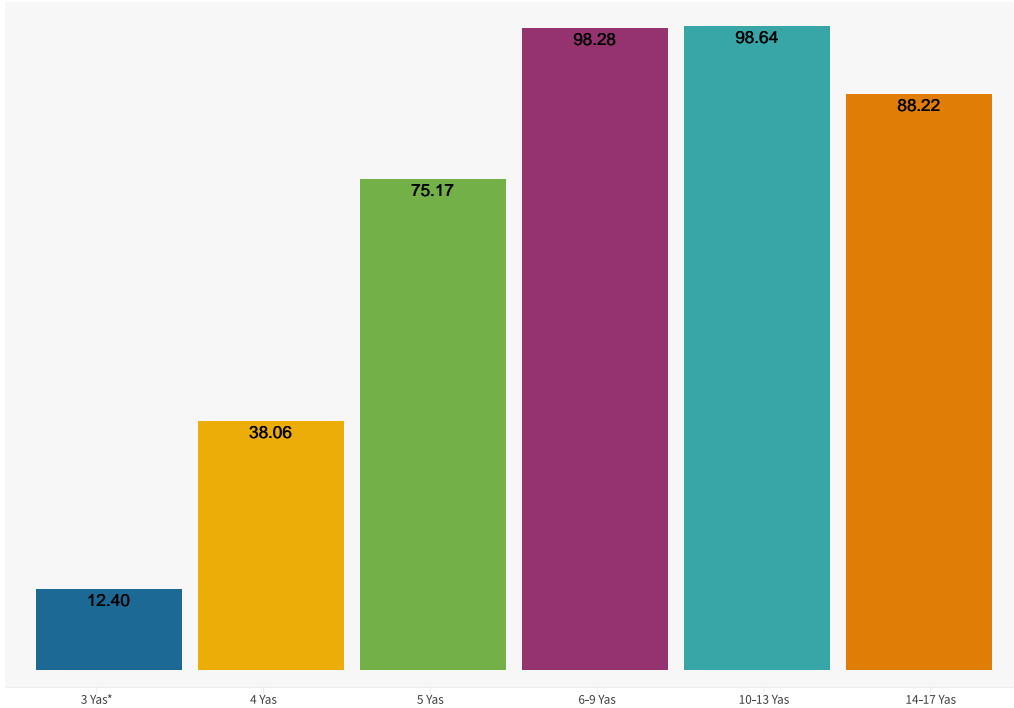
2019 DEĞERLENDİRMESİ VE 2020 HEDEFLERİ

2019'DA GÜNDEME GELMEYEN KONULAR

Eğitime Erişim ve Katılım

Eğitime erişim sorunu, ilkokul ve ortaokul d¼zeyinde bir ¼nceki yıla g¼re iyileşmiş durumdadır. Okul ¼ncesi ve ortaöğretim d¼zeyinde eğitime erişim sorunu devam etmektedir. Geçici koruma stat¼s¼ndeki (GKS) ocukların eğitime erişiminde sorunlar devam etmektedir. Ortaöğretim d¼zeyinde meslek lisesine devam eden ¼đrenci sayısı hedeflenen d¼zeyde değildir. Açık ¼đretim lisesine devam eden ¼đrenci sayısı h¼len y¼ksektir. Eğitime erişimde cinsiyet eşitsizliği T¼rkiye genelinde b¼y¼k oranda z¼lm¼ř olmakla birlikte b¼lgeler arası ve farklı gelir grupları arasında devam etmektedir. Yetişkinlerin s¼rekli mesleki gelişim ve hayat boyu ¼đrenme olanaklarına erişimi de oldukça d¼ř¼kt¼r.

Eğitime erişim konusunda 2019'da okul ¼ncesi eğitim, mesleki eğitim, GKS'deki çocuklar ve ¼zel yeteneklilerin eğitime erişimi ile ilgili çalışmalar yapılmıştır. Bu alışmalar aşağıda ¼zetlenmiřtir.

şekil 1. 2019 İtibarıyla 0-17 Yaş N¼fusunun Okullaşma Oranları

Kaynak: MEB tarafından yayınlanan Mill¼ Eğitim İstatistiklerinden yararlanılarak d¼zenlenmiřtir.

Meslek Liselerine İlişkin Düzenleme ve Uygulamalar

2019'un meslek liselerinin yılı olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. 2023 Eğitim Vizyonu hedefleri kapsamında yürürlüğe konan düzenleme ve yenilikler, yıl boyunca meslek liselerinin sürekli gündemde olmasını sağladı. 2023 Eğitim Vizyonu hedefleri kapsamında bir önceki yılın sonlarına doğru üç önemli gelişme yaşandı. İlki, özel eğretim kurumlarında okuyan düşük gelirli öğrenciler için ödenen devlet desteği kaldırılırken özel meslek liseleri bu uygulamadan muaf tutuldu ve destek ödemelerine devam edildi. 2018'in Eylül ayında MEB ile Kültür ve Turizm Bakanlığı arasında turizm alanında eğitim veren meslek liselerini kapsayan bir protokol imzalandı. Son olarak 10 Aralık 2018'de meslek lisesi döner sermaye gelirlerinden hazineye ayrılan %15'lik payın %1'e çekilmesiyle meslek liselerinin üretim motivasyonlarının artırılması, ilk kritik uygulamalar olarak hayata geçirildi.

Bu gelişmelerin ardından 2019'un başında (25 Ocak) Millî Eğitim Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, İSO, İTO ve İTÜ arasında mesleki ve teknik eğitimi sektörle birlikte tasarlayacak "Mesleki Eğitim İş Birliği Protokolü" imzalandı. Protokol kapsamında eğitim ve öğretimi destekleyici atölyelerin/ laboratuvarların kurulması/desteklenmesi, öğretmenler için hizmet içi eğitim ve işbaşı eğitim faaliyetleri kapsamında alan ile ilgili kurslar ve/veya seminerler düzenlenmesi, şirketlere bağlı işletmelerde öğrencilerin beceri eğitimi/zorunlu stajlarının yapılmasının ve mezuniyetleri sonrasında özel sektörün ihtiyaçları kapsamında istihdamlarının sağlanması, alan ile ilgili eğretim programı, öğrenci ve öğretmen ders notu, DVD vb. eğitim materyallerinin hazırlanması, özel sektör tarafından atölyelere/laboratuvarlara temrin malzemesi temini konusunda destek verilmesi alanlarında iş birliği yapılması hedeflendi. Ardından 26 Şubat'ta MEB ile TOBB arasında ikinci bir protokol daha imzalandı. Bu protokol kapsamında da 81 ilde 81 meslek lisesi için AR-GE ve Tasarım-Beceri Atöl-

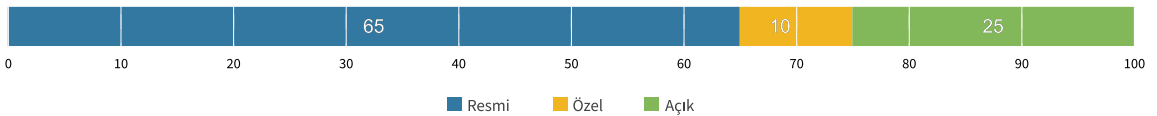
Ortaokul türlerine göre öğrenci oranları

Lise türlerine göre öğrenci oranları

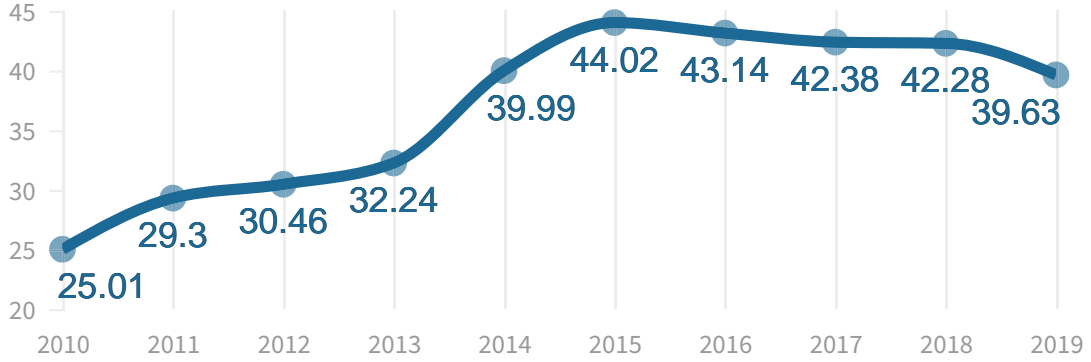

Lise türlerine göre öğrenci oranları

Şekil 2. Okul Türlerine Göre Öğrenci Oranları (%)

Kaynak: MEB tarafından yayınlanan Millî Eğitim İstatistiklerinden yararlanılarak düzenlenmiştir.

Şekil 3. 2010-2019 Yılları Arası Mesleki ve Teknik Eğitim Öğrenci Sayıları ve Oranı

Kaynak: MEB tarafından yayınlanan Millî Eğitim İstatistiklerinden yararlanılarak düzenlenmiştir.

yeleri kurulması, başarılı öğrencilere burs verilmesi ve öğrencilere, TOBB'a bağlı oda ve borsalara üye işyerlerinde staj ve iş imkânı sağlanması hususunda girişimlerde bulunuldu. Bu protokolleri Gençlik ve Spor Bakanlığı ile spor liselerine ilişkin, Adalet Bakanlığı ile hükümlülere mesleki eğitim verilmesine ilişkin, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile enerji alanında eğitim veren meslek liselerine ilişkin protokoller izledi.

Esasen meslek eğitimi mevzuatında, özel sektörle ve işletmelerle iş birliği uygulaması daha eskilere gitmektedir. Ancak bu iş birliklerinin çoğunlukla öğrencilerin stajları ile sınırlı kaldığını söylemek yanlış olmayacaktır. Ancak 2017 yılında farklı bir gelişme yaşanmış ve MEB ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı arasında "300 OSB'ye 300 Teknik Kolej" başlıklı bir iş birliği protokolü imzalanmıştı. Protokol kapsamında 39 Özel Teknik Kolej eğitime başlamıştı. Yine 2017 yılında Tematik Meslek Lisesi Projesi hayata geçirilmiş, ilgili sektörlerle iş birliği hâlinde tematik liseler açılmıştı.

Ulusal çaptaki protokollerin imzalanmasının ardından protokollerin uygulanmasına ilişkin hükümlerine istinaden başta İstanbul olmak üzere birçok ilde uygulamaları başlatan

benzer protokoller sektörel ve bölgesel bazda il, ilçe millî eğitim müdürlükleri ile okullar düzeyinde imzalanmaya başlandı. Bu protokoller ile mesleki eğitim alanında protokol imzalanmayan alan kalmadı.

İş birlikleri ve protokollere ek olarak meslek liselerini destekleyici bazı yasal düzenlemeler ve projeler de hayata geçirildi. Meslek lisesi müdürlerinin alan öğretmenlerinden seçilmesi, meslek lisesi müdürlerinin iş birliği yapılan sektör temsilcilerinin de görüşü alınarak belirlenmesi, mesleki eğitim portalı "Mesleğim Hayatım" web portalının hayata geçirilmesi, meslek eğitiminin ulusal meslek standartlarına uyumlu hâle getirilmesi, Türkiye mesleki eğitim haritasının çıkarılması, ustalık ve kalfalık sınavlarının iki ayda bir yapılması, meslek eğitimi kalite sisteminin kurulması, tematik meslek liselerinde birden fazla alanın açılabilmesi gibi düzenlemeler, 2018 sonu ve 2019'un ilk aylarında hayata geçirildi.

Bunlara ek olarak prestijli alanlara yönelik meslek liseleri açıldı. Geleneksel Türk Sanatları Meslek Lisesi, Aselsan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ile İTÜ Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ortaöğretime geçiş sınavında

Mesleki Eğitimde Yapılanlar ve Yapılacaklar*

1. Mesleki ve teknik eğitimde dđner sermaye kapsamında üretimde hazine kesintisi %15'ten %1'e dđřürıldı.
2. İstanbul'da Geleneksel Türk Sanatları Meslek Lisesi kuruldu.
3. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında ahşap oyuncak üretimine başlandı.
4. Mesleki ve teknik eğitimde 20 mükemmeliyet merkezi kurulması için proje başlatıldı.
5. Mesleki eğitim, Ulusal Meslek Standartlarına uyumlu hâle getirildi.
6. Mesleki eğitimde teknoparklarla iş birliği dönemi başlatıldı.
7. Türkiye'nin Mesleki Eğitim Haritası çıkartıldı.
8. Millî Eğitim Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı arasında Mesleki Eğitimde İş Birliği Protokolü imzalandı.
9. Mesleki ve Teknik Eğitim Yoluyla Sosyoekonomik Uyum Projesi başlatıldı.
10. Millî Eğitim Bakanlığı ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı arasında Mesleki Eğitimde İş Birliği Protokolü imzalandı.
11. İstanbul'da mesleki ve teknik eğitimin güçlendirilmesi için İTO, İSO, İTÜ ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Mesleki Eğitim İş Birliği Projesi başlatıldı.
12. Sağlık hizmetleri alanında eğitim alan mesleki ve teknik Anadolu lisesi öğrencilerinin yataklı tedavi kurumlarında stajları esnasında yemek servisinden ücretsiz yararlanmaları sağlandı.
13. Aselsan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi kuruldu.
14. İTÜ Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi kuruldu.
15. Kalfalık ve ustalık sınavları artık iki ayda bir yapılabilecek.
16. Kalfalık ve ustalık sınavlarının teorik sınavının elektronik sınav olarak yapılabilmesi seçeneği ilk kez uygulandı.
17. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına yönetici olarak görevlendirileceklere alan öğretmenleri olma koşulu getirildi.
18. Alan öğretmenlerinin işbaşı eğitim alma oranı 2019 yılında sekiz kat artırılacak şekilde planlama yapıldı.
19. Uçak Bakım alan öğretmenlerinin tamamına ücretsiz eğitim verilmesi sağlandı.
20. Savunma Sanayi Başkanlığı ile Mesleki ve Teknik Eğitim Alan Öğretmenlerinin İşbaşı ve Mesleki Gelişim Eğitimlerine Yönelik Mesleki Eğitim İş Birliği Protokolü imzalandı.
21. Havelsan ile Mesleki Eğitimde İş Birliği protokolü imzalandı.
22. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme İş Birliği Protokolü imzalandı.
23. Tematik Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde birden fazla alanda eğitim verilebilmesine yönelik düzenleme yapıldı.
24. TOBB ile 81 İl 81 Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Projesi başlatıldı.
25. Mesleki ve teknik eğitim web portalı Mesleğim Hayatım hizmete girdi.
26. Mesleki ve teknik eğitimde sektörle iş birliğinde yeni bir dönem başlatıldı.
27. Gençlik ve Spor Bakanlığı ile spor liselerinin niteliğini artırmaya yönelik iş birliği protokolü imzalandı.
28. Mesleki ve teknik eğitimde kalite güvence sistemi dönemi başlatıldı.

Kaynak: İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü Web sayfasından alınarak düzeltilmiştir.

* Son bir yılda mesleki eğitime ilişkin yapılan çalışmalar MEB Bakan Yardımcısı Mahmut Özer'in bir gazeteye yaptığı açıklamada sıralandı ve İstanbul İl MEM resmi web sayfasında yayınlandı.

yüksek puanlı öğrencilerin tercih ettiği okullar olarak gündeme geldi.

2019'un ilk yıllarında AB destekli Mesleki ve Teknik Eğitimde 20 Mükemmeliyet Merkezleri Kurulması Projesi ile Suriyeli çocuklar için Mesleki ve Teknik Eğitim Yoluyla Sosyoekonomik Uyum Projesi başlatıldı.

MEB'in mesleki eğitimi geliştirmeye yönelik politika ve girişimlerinin somut çıktıları da 2019 yılı içinde görülmeye başlandı. Bunların başında meslek liselerindeki üretimin ve döner sermaye gelirlerinin %48 düzeyinde artması en görünür çıktı oldu. Birkaç prestij meslek lisesinin YKS taban puanlarının dikkat çekici bir biçimde yükselmesi bir başka önemli başarıydı.

MEB tarafından özel sektör ile yapılan protokolleri, mesleki eğitimi özel sektöre devretme girişimi olarak değerlendirenler tarafından eleştirildi. Bu eleştirilerin somut bir sonucu olarak Eğitim İş Sendikası, bu protokolü yargıya taşıdı. Ancak henüz yargılaması sonuçlanmadı.

Meslek liselerinin niteliklerinin artırılmasına, statülerinin güçlendirilmesine ve ortaöğretimdeki payının yükseltilmesine yönelik bu girişimlerin ne tür sonuçlar vereceği önümüzdeki yıllarda daha net ortaya çıkacaktır.

Özel Yeteneklilerin Eğitimi ve BİLSEM Düzenlemeleri

2019 yılı, özel yetenekli öğrencilerin eğitiminin de gündemde olduğu bir yıl oldu. 21-22 Ocak tarihinde MEB tarafından "Özel Yetenekliler Eğitimi"ne ilişkin hedefler için eylem planı oluşturmak üzere 76 alan uzmanı ve eğitimcinin katıldığı bir çalıştay düzenlendi. Çalıştay sonucunda 10 stratejik alanda 43 eylem önerisi geliştirildi.

Diğer taraftan MEB-TÜBİTAK iş birliği ile 2017'de başlayan bir çalışma olarak özel yetenekli öğrenciler için okul öncesi dönemden lise eğitiminin sonuna kadar uzanan, okullardaki genel öğretim programlarından farklılaştırılmış bir müfredatı içeren öğretim programlarının hazırlığı tamamlandı ve 28 taslak program, 10 Mayıs'ta Bakanlık web sayfasın-

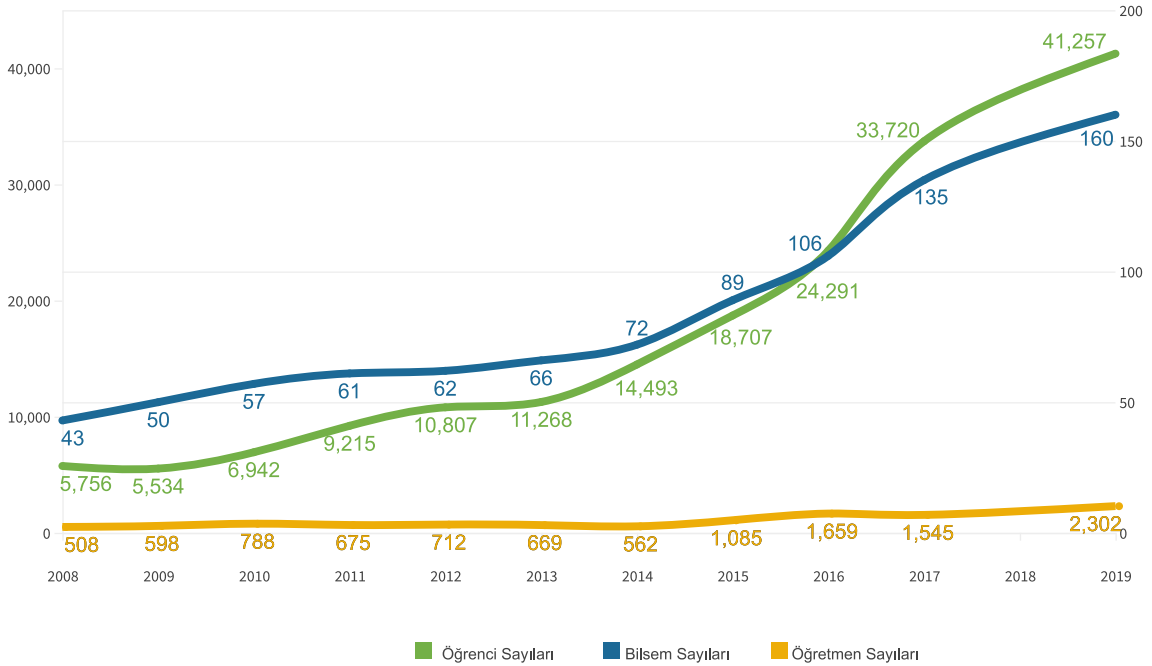
dan askıya çıkarıldı. Yeni ğretim programları, ilköğretim ve ortaöğretim düzeyinde beden eğitimi ve oyun, beden eğitimi ve spor, bilişim teknolojileri ve yazılım, biyoloji, coğrafya, felsefe, fen bilimleri, fizik, matematik, görsel sanatlar, müzik, sosyal bilgiler, tarih, Türk dili ve edebiyatı, Türkçe ile okul öncesi dersleri ile mesleki ve teknik eğitimi de kapsıyordu.

Özel yetenekli öğrencilere destek eğitimi vermek amacıyla kurulan Bilim ve Sanat Merkezleri ile ilgili de önemli gelişmeler yaşandı. BİLSEM'lere alınacak ğrenci kontenjanlarının artırılması amacıyla yönetmelikte değişiklikler yapıldı. Diğer taraftan aynı günlerde Danıştay, Eğitim İş'in 2015'te yayınlanan yönetmelik aleyhine açtığı davanın gerekçeli kararını yayımladı. Gerek ğrenci kontenjanını artıran yeni hükümlerin uygulamada zorluklara yol açması gerekse de Danıştay'ın iptal kararının gereği olarak

14 Kasım 2019'da değiştirilen yönetmelik, 2020'nin şubat ayında yeniden değiştirildi.

2019'da Türkiye genelinde 139'a ulaşan BİLSEM'lerdeki ğrenci sayısı da bir önceki yıla göre yaklaşık iki kat artarak 43 bine yükseldi. Öğrenci sayısının artırılmasına ek olarak taramaya dâhil olan ğrenci sayısında da 2019 yılında önemli düzeyde bir artış görüldü. Yaklaşık 800 bin ğrencinin BİLSEM taramasına katıldığı, grup tarama sürecinin ardından zihinsel yetenek, müzik ve resim yetenek alanlarına göre bireysel değerlendirmeye alınan ğrenci sayısı bir önceki yıla göre üç katın üzerinde artarak 134 bine ulaştı.

BİLSEM taramaları kapsamında yüksek zekâ puanı olan ortaokul ve lise öğrencileri için 2017'de İstanbul'da özel bir uygulama okulu açılmıştı. Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü Araştırma Geliştirme Eğitim ve Uygulama Merkezi (ARGEM) adı veri-

şekil 4. Yıllara Göre BİLSEM şube ğrenci ve ğretmen Sayıları

Kaynak: MEB tarafından yayınlanan Millî Eğitim İstatistiklerinden yararlanılarak düzenlenmiştir.

len bu eğitim kurumunda, Türkiye genelinden seçilen 130 kadar öğrenci, yatılı olarak eğitim görmektedir.

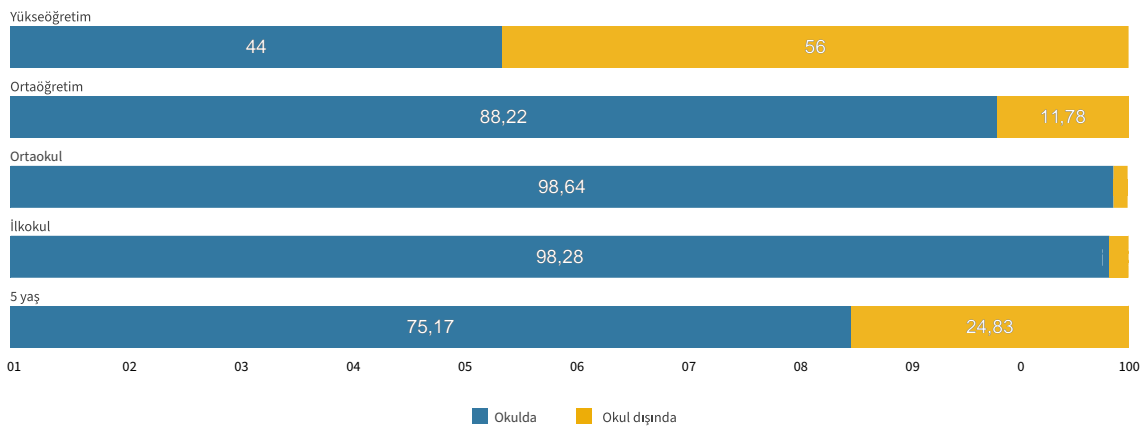
Türkiye'nin özel yetenekli öğrencilere yönelik eğitim politikalarının bir türlü rayına oturmadığı, sürekli bir arayış içinde olduğu uzun yılların ardından BİLSEM'lerin ve BİLSEM'lerdeki öğrenci sayısının aniden artması, var olan sorunların daha fazla gün yüzüne çıkmasına yol açtı. Eğitim mekânlarının, öğretmen sayılarının ve niteliklerinin, eğitim içeriklerinin, günlük ve haftalık çalışma sürelerinin yetersizliğine ilişkin tartışmalara, bütün öğrencilerin ilgi ve yeteneklerinin taranmasına yönelik uygulamaya ilişkin eleştiriler de eklendi.

Okul Öncesinin Zorunlu Eğitim Kapsamına Alınması

Cumhurbaşkanlığı 2020 Yılı Programı'nın Eğitim bölümündeki hedeflerinden biri de erken çocukluk eğitiminde 5 yaşın zorunlu eğitim kapsamına alınması, esnek zamanlı ve alternatif erken çocukluk eğitim model-

lerinin oluşturulması ve bu amaçla ihtiyaç duyulan ilave dersliklerin yapılması oldu. MEB'in sorumlu olduğu bu hedefin gerçekleştirilmesi için Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Çevre ve Şehircilik Bakanlığı da görevlendirildi. Bu hedef kapsamında alternatif modellerin giderleri için taşıma mevzuatında düzenleme çalışmaları yapılacağı, Okul Öncesi Projesi kapsamında derslik ihtiyacı olan küçük yerleşim yerleri başta olmak üzere ihtiyaç duyulan yerlerde maliyeti uygun olacak şekilde ana sınıfı yapılacağı, il, ilçe ve mahalle bazında derslik ihtiyacı belirlenerek yatırım planları oluşturulacağı ve belediyelere erken çocukluk eğitim kurumları açması yönünde mevzuat çalışmalarının tamamlanacağı, 2020 hedefleri olarak belirlendi.

Cumhurbaşkanlığı programında yer alan bu hedef, basında 5 yaşın zorunlu eğitim kapsamına alındığı şeklinde gündeme geldi. Hedefin gerçekleşip gerçekleşmeyeceği yıl içinde netleşmiş olacak. Ancak 5 yaşın zorunlu eğitim kapsamına alınması durumunda başta belediyelere erken çocukluk eği-

Şekil 5. Kademelere Göre Okullaşma Oranları (%)

Kaynak: MEB tarafından yayınlanan Millî Eğitim İstatistiklerinden yararlanılarak düzenlenmiştir.

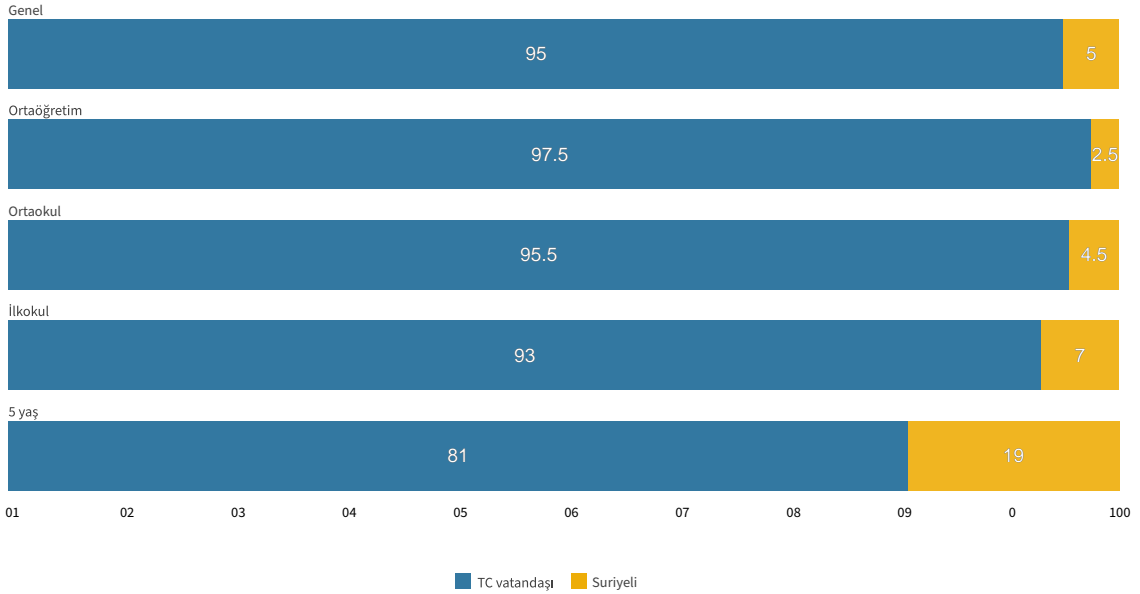
tim kurumu açma yetkisi verilmesine yönelik düzenleme olmak üzere bazı yeni esnek modellerin tartışmaya açılmış olması dikkat çekici bir gelişme olarak değerlendirilebilir.

GEM'lerin Kapatılması ve Uyum Sınıflarının Açılması

Çoğunluğu Suriye iç savaşından kaçarak Türkiye'ye sığınan mültecilerden oluşan geçici koruma altındaki çocuklar için devlet okullarında uyum sınıfları açıldı. 2018-2019 öğretim yılı itibarıyla GEM'lerin kapatılması ve buralardaki bütün öğrencilerin devlet okullarına kaydedilmesinin ardından bu öğrenciler için uyum sınıfları oluşturuldu. 6 Eylül 2019 tarihli genelge ile uyum sınıflarının iş ve işlemleri ile yürütülmesine ilişkin

hususlar belirlendi. MEB'in YÖBİS sistemiyle takip ettiği geçici koruma altındaki yabancı öğrenciler, UNİCEF bünyesinde yürütülen PİKTES proje kapsamında desteklenmektedir. Uyum sınıflarında da PİKTES Projesi kapsamında GEM'lerde görev alan eğitimcilerle görev verilmektedir.

Basında Suriyeli öğretmenlerin kadroya geçirildiği şeklinde haber olan ve tartışma yaratan bu uygulamaya ilişkin MEB, yaptığı basın açıklamasında uyum sınıflarında görevlendirilen öğretmenlerin ücretlerinin UNİCEF tarafından karşılandığını belirtti. 3-12. sınıflardaki öğrencilerin katılabildiği ve en fazla 2 dönem olarak planlanan uyum sınıfını tamamlayan öğrenciler, uygun olan sınıftan itibaren örgün eğitime dâhil olmaktadır.

Şekil 6. Türkiye'de Eğitime Devam Eden Suriyeli Öğrenci Sayıları ve Toplam Öğrenci Sayısına Oranı (%)

Kaynak: MEB tarafından yayınlanan Millî Eğitim İstatistiklerinden yararlanılarak düzenlenmiştir.

Özet

Eğitime erişim ile ilgili 2019’da yapılan çalışmaların sonuçlarının tam olarak alındığını söylemek gttr. Okul ncesi eğitim ile ilgili alternatif yöntemlerin denenmeye başlanması, belediyelerin okul öncesi eğitimde daha fazla rol almasına ilişkin önerilerin tartişılmaya açılması, 5 yaşın zorunlu eğitim kapsamına alınmasına yönelik planlamanın MEB Eğitim Vizyonunda, MEB Stratejik Planında ve Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında yer alması, bu konuda ortak bir görüşün oluştuğunu göstermesi bakımından değerlidir. Okul ncesi dönemde 5 yaş grubundaki bütün çocukların devletin eğitim kurumlarında otomatik olarak eğitim kurumlarına tanımlanması ve öğrencilerin okul idareleri tarafından takibinin sağlanması da zorunlu eğitime geçiş için bir hazırlık çalışması gibi değerlendirilebilir.

Mesleki eğitime ilişkin yapılan çalışmaların, mesleki eğitime yönelik toplumsal algının değerliştirilmesinde önemli bir etki yaptığı grlmektedir. Okul terkinin en yüksek olduğu tür olan meslek liselerinin cazibesinin artırılması, açık ğretim lisesine devam eden ğrenci sayılarının azalmasından da etkili olduğu düşünülebilir. Meslek liselerinin üretim ve gelir imkânlarının geliştirilmesi, tematik meslek liselerinin sayılarının ve OSB’lerle iş birliği ve protokollerin artırılması, meslek liselerinde verilen eğitimi destekleyen altyapı ve destek mekanizmalarının güçlendirilmesine yönelik çalışmalar, 2019 yılını meslek liselerinin yılı olarak değerlendirmeyi haklı gösterecek çalışmalar olduğu söylenebilir.

BİLSEM’lere yönlendirilecek öğrencilerin seçimi ile ilişkili olarak yapılan yönetmelik düzenlemeleri ve yetenek taramaları, 2019 yılında ilgili kurumları ve velileri çok fazla meşgul etti. Ancak bu düzenlemeler, beklenen sonuçları elde etmede çok fazla etkili olmadı. Bununla birlikte BİLSEM’e yönlendirilen ğrenci sayısı ile artmış olmakla birlikte BİLSEM sayısı arasında doğrusal bir ilişki kurulamadı ve BİLSEM’lerde ğrenci yığılması yaşandı. Bu durum BİLSEM’lerin etkililiğini ve yönetilebilirliğini zorlaştırdı.

GKS’deki okul çağındaki çocukların devlet okullarına alınması kararının ardından uyum sınıflarının açılması, dağınık ve denetimsiz bir manzara arz eden GKS’deki çocukların eğitimine bir düzen getirmiştir. Ancak devlet okullarının altyapı yetersizlikleri ile ğretmen ve okul yöneticilerinin bu konudaki bilgi ve tecrübe eksiklikleri önemli bir sorun olmaya devam etmektedir. Bu amaçla UNİCEF iş birliği ile yürütülen Kapsayıcı Eğitim konulu ğretmen ve okul yöneticisi eğitimlerinin sahada ne düzeyde etkili olduğuna dair bir araştırma sonucuna da rastlanmamıştır.

Eğitimde Eşitsizlikler Devam Ediyor

Lütfi Sunar

Istanbul Medeniyet Üniversitesi

Günümüzde küresel olarak eşitsizliğin arttığına ve bunun pek çok sosyal problemin kökeninde yer aldığına dair ciddi veriler bulunmaktadır. Türkiye’de de 1980 sonrası takip edilen liberal ekonomi politikalarına bağlı olarak sosyal eşitsizliklerin gittikçe arttığı görülmektedir.

Eğitimde eşitsizlik sosyoekonomik eşitsizliklerin hem bir nedeni hem de sonucudur. Eğitimde eşitsizliğin çeşitli unsurları vardır. Bunlardan en önemlisi ailelerin çocuklarının eğitimi için ayırabildikleri finansal sermayenin miktarı ve aktardıkları sosyal ve kültürel sermayenin boyutlarıdır. Ayrıca kamusal eğitim olanaklarının ülke içerisinde bölgeler arasında, kırsal-kent arasında, şehirlerde mahalleler arasında, kadınlarla erkekler arasındaki eşitsiz dağılımı önemli etkenlerdendir. Eğitimin modern yaşamda en önemli konum edinme araçlarından birisi olduğu dikkate alındığında bu eşitsizliklerin elde edilecek konum, gelir ve gücün de eşitsiz olmasında belirleyici olduğu görülebilir.

Toplumsal eşitsizlikler ile eğitim arasındaki ilişkinin önemli etkenlerinden birisi de eğitime erişilebilirliktir. Türkiye’de eğitim alanında eşitsizliklerin en önemli kaynağı kamu yatırımlarının eşitsiz dağıtılmasıdır. Bu anlamda en önemli göstergeler okullaşma oranları ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarına görülebilir. Buna göre 2019’da Türkiye’de net okullaşma oranları ilköğretimde yüzde 98,64, ortaokulda yüzde 98,28, ortaöğretimde yüzde 84,20’dir. Türkiye’de ortaöğretim kademesinde okullaşma oranının en yüksek olduğu il yüzde 100 ile Rize’dir. Rize’yi Bolu, Isparta ve Amasya izlemektedir. Ortaöğretimde okullaşma oranının en düşük olduğu il % 51 ile Muş’tur. Onu Ağrı ve Gümüşhane izlemektedir. Okullaşma oranlarındaki bu büyük fark eğitime erişimi önemli ölçüde etkilemektedir.

Türkiye’de bölgeler arası gelir eğitim gini indeksi bölgeler arası gelir dağılımına büyük bir benzerlik göstermektedir. Bölgesel gelir dağılımındaki eşitsizlik ile eğitim arasında muhtemelen karşılıklı bir ilişki mevcuttur. Gelir eşitsizliği eğitimde eşitsizliğe yol açmakta, eğitimdeki eşitsizlikte insani sermayeyi etkileyerek gelir eşitsizliğini katmerlendirmektedir. Burada eğitimde eşitsizlikle gelirden eşitsizlik arasında bir döngü oluştuğu söylenebilir.

Eğitim alanındaki bir başka eşitsizlik kaynağı ise okul türleri arasındaki farktan kaynaklanmaktadır. Özellikle liselere giriş sınavında nitelikli okulları kazanma ile ailenin sosyoekonomik düzeyin yüksekliği arasında yakın bir ilişki olduğu sıklıkla görülmektedir. Benzer şekilde meslek liselerinde de tersi bir ilişki mevcuttur. Türkiye’de lise türleri arasındaki üniversite kazanma oranlarındaki büyük farklar düşünüldüğünde oluşan bu farkın ileride ne kadar fazla açıldığı anlaşılabilir. 2019 yılında her iki fen lisesi mezunundan biri lisans programına yerleşirken imam hatip liseleri mezunlarının %14,9’u, teknik lise ve meslek liseleri mezunlarının ise sadece %4,5’i herhangi bir lisans programına yerleşmiştir. Yerleşilen lisans programları arasındaki fark da ayrıca belirtmeye değerdir. Bu fark aileleri özel okullara yöneltmektedir. Özel okulların eğitimdeki oranındaki son yıllardaki artış bunu göstermektedir.

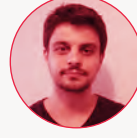
Türkiye’de eğitim alanında yaşanan gelişmeler şüphesiz takdir edilmelidir. Özellikle eğitime yapılan yatırımların okulları genel olarak daha nitelikli hale getirdiği söylenebilir. Ancak takip edilen eğitim politikaları hala eşitsizlikleri beslemektedir.

Uyum Sınıfları

Yusuf Alpaydın

Marmara Üniversitesi

Cihan Kocabaş

Marmara Üniversitesi

GEM'ler, Suriyeli öğrenciler için izole bir ortam sunmaktayken uyum sınıfları, Suriyeli öğrencilerin Türk öğrenciler ve öğretmenler ile daha çok etkileşim imkânı sunmaktadır. Bu etkileşim iyi sağlandığı takdirde göçmen öğrencilerin Türk eğitim sistemine, Türk kültürüne uyum süreçleri hızlanabilir, Türkçe dil becerileri daha kolay geliştirilebilir. Bununla beraber GEM'lerin öğrenci nüfusunun devlet okullarına yönelmesi, devlet okullarındaki kompozisyonu değiştirecektir. Yeni öğretmen ve yeni öğrencilerin uyum ve adaptasyon süreçleri hem yönetim hem de eğitim öğretim süreçlerine yansacaktır. Ayrıca 2014'ten bu yana hizmet veren GEM'lerin iyisiyle kötüsüyle oturmuş işleyişi, uyum sınıflarında tekrar yakalanmaya çalışılırken okul yönetiminin, öğretmenlerin, velilerin ve öğrencilerin yeni problemlerle karşılaşacağı tahmin edilebilir.

Uyum sınıfları uygulamasının mahsurları var mıdır?

- Göç olgusunun ekonomik, siyasi ve kültürel etkileri dolayısıyla toplumun bir bölümünün göçmenlere yönelik ön yargı geliştirdiği bilinmektedir. Okul ortamında zaten birçoğu travmatik olaylara şahit olmuş, acı hikâyelere sahip göçmen öğrencilere ön yargı ile yaklaşılması, uyum sürecini zorlaştıracaktır.
- Okullarda hem öğretmenlerin hem de öğrencilerin çok kültürlü eğitime yönelik hazırlık ve farkındalıkları yeterli düzeyde olmadığı için okullarda ırkçılık, ayrımcılık, ön yargı gibi olumsuz tutumları tetikleyebilir.
- Okulda olumsuz tutumlara maruz kalan göçmen öğrencilerin yalnızlık, yalıtılmışlık, dışlanmışlık vb. duygular hissetmesi, göçmen öğrencilerin okul yaşantısını, uyum sürecini ve dolayısıyla geleceklerini etkileyebilir.

Uyum sınıfları için belirlenen standartlar ve öngörülen işleyiş uygun mudur?

- Öğrencilerin dil becerileri, sınav puanları ile onaylansa bile anadili Türkçe olan öğrencilere göre dezavantajlı durumda olacakları tahmin edilebilir. Özellikle öğretmenlerin ders içi süreçlerde işlerini zorlaştıracak bu gibi durumlar, diğer öğrencilere yansıtacak, sınıf bazında eğitim çıktılarına etkileyecektir.
- Yönergede, uyum sınıflarında çalışacak öğretmenlerin nasıl destekleneceğine dair maddeler bulunmamaktadır. Uyum sınıfı uygulamasının amacına ulaşabilmesi büyük ölçüde öğretmenlerin desteklenmesine bağlıdır.
- Bu konuda kendileri ile görüşülen öğretmenler, uyum sınıfları için yeterli materyal sağlanmadığını belirtmektedirler.

Uyum sınıfları uygulamasında ne tür sorunlarla karşılaşılmaktadır?

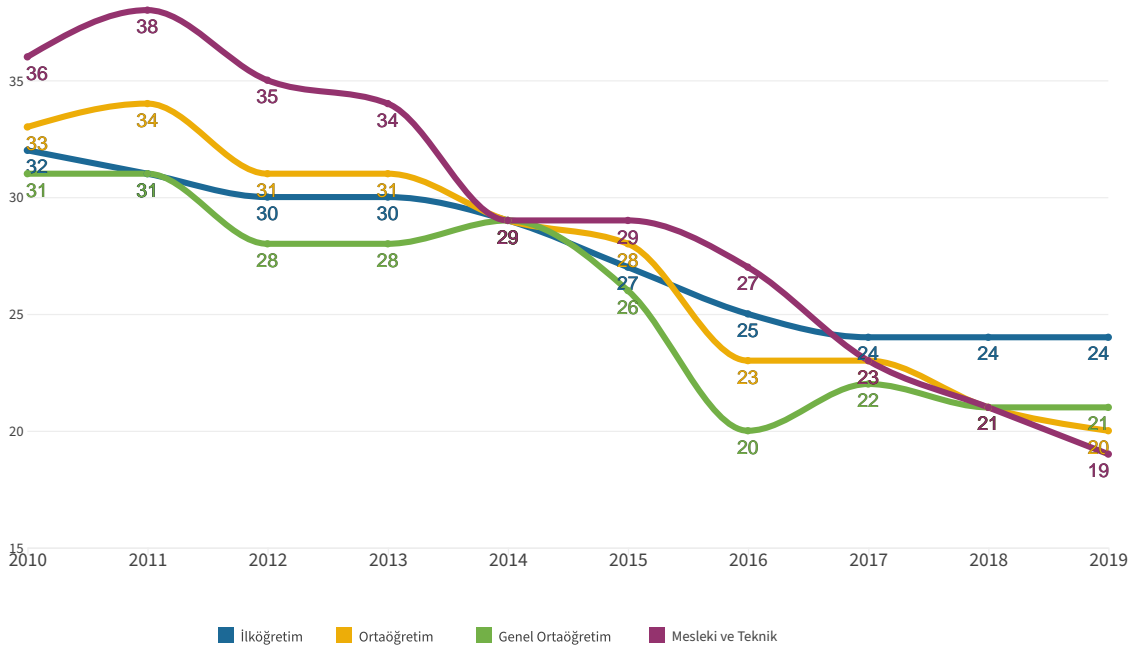
- Uyum sınıflarında toplanan öğrencilerin, okul nüfusunun üçte birlik bir kısmına tekabül ettiği durumlar söz konusudur. Bu durumda sadece Suriyeli arkadaşlarıyla etkileşim kuran öğrencilerin Türkçe becerileri geliştirmesi ve dolayısıyla uyum süreçleri daha uzun zaman alabilmektedir.
- Uyum sınıflarından sonra Türkçe Yeterlik Sınavı'nı geçen öğrencilerin uygun sınıflara yerleştirilmesi, bazı bölgelerde zaten kalabalık olan sınıfların daha da kalabalık hâle gelmesine sebep olabilir. Bu durumda öğretmen performansı ve öğrenci çıktıları olumsuz etkilenebilir.

GEM'lerin kapatılmasının ardından göçmen ve mülteci öğrencilerin Türk eğitim sistemine entegrasyonunun sağlanabilmesi uyum sınıflarında alınacak olumlu neticeye bağlıdır. Bu sınıflarda yaşanacak sorunların belirlenip çözüme kavuşturulması için öğrenci, öğretmen, yönetici ve veli başta olmak üzere okul paydaşlarının görüşlerini dikkate alan bilimsel çalışmalara ihtiyaç vardır. Fakat alan yazında hali hazırda uyum sınıflarına odaklanan çok az sayıda çalışma olduğu görülmektedir. Dolayısıyla bu alanda çalışacak araştırmacıların teşvik edilmesi ve desteklerin sağlanması gerekmektedir. Son olarak sürecin ana aktörü olan öğretmenler için uyum sınıflarının ihtiyaçları öncelikli olmak üzere çok kültürlü eğitim ortamlarında çalışma yeterlikleri kazandıracak hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimler düzenlenmesi gerektiği söylenebilir.

Eğitim Ortamları

Uluslararası kriterler açısından bakıldığında eğitim ortamlarının niteliği, derslik ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarına göre değerlendirilmektedir. Bu iki kriter göre bölgeler arası farklılıklar olmakla birlikte Türkiye'deki okulların oldukça iyi bir durumda olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Bununla birlikte başta geniş bant internet erişimi olmak üzere öğrenme ortamlarının teknolojik donanımı, hijyeni, açık ve kapalı ortak mekânlar ile derslik dışındaki öğrenme mekânlarının niteliği bakımından eksiklikler devam etmektedir.

Eğitim ortamları konusunda 2019 yılının en önemli gündemi, Tasarım Beceri Atölyeleri olmuştur. Okulların güvenliği ile ilgili çalışmalar ile doğrudan öğrencileri ilgilendirmemekle birlikte öğretmen odaları için tasarımlar geliştirilmiştir. Bu gelişmelere ilişkin süreçler aşağıda açıklanmıştır.

Şekil 7. Eğitim Kademelerine Göre Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Ortalaması

Kaynak: MEB tarafından yayınlanan Millî Eğitim İstatistiklerinden yararlanılarak düzenlenmiştir.

Tasarım Beceri Atölyeleri (TBA)

2019 yılında üzerinde en fazla konuşulan konulardan biri, Tasarım Beceri Atölyeleri (TBA) oldu. Önceki yılın sonunda planlamalarına başlanan TBA'lar, 27 Şubat 2019'da Bakan Selçuk'un, Emine Erdoğan ile katıldığı bir toplantıda tanıtıldı. Öğrencilerin birlikte etkileşimli öğrenmelerini sağlayan, sınıfın sınırlılıklarından arınmış, okulların açık öğrenme alanları olarak tanımlanan TBA'lar; sanat, bilim, spor, kültür ve yaşam temaları çerçevesinde planlandı. Okullarda standart dersliklere ek olarak bu beş tema altında; ahşap ve metal, görsel sanatlar, müzik, drama ve eleştirel düşünce, tabiat ve hayvan bakımı, yaşam becerileri, açık hava sporları, salon sporları, FeTeMM (Fen, Teknoloji, Matematik, Mühendislik) ile yazılım ve tasarım alanlarında atölyeler kuruldu ve 2018-2019 öğretim yılının bahar döneminde pilot uygulamalar yapıldı. 2019-2020 öğretim yılında, ülke genelinde yaygınlaştırılması için çalışmalara başlandı. Bu kapsamda başta İstanbul olmak üzere birçok şehirde tanıtım toplantıları ve çalıştaylar düzenlendi. İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nce atölyelerin tasarım ve donanım standartları ile atölyelerde bulunacak araç gereçler belirlendi.

2019 yılı sonu itibarıyla çoğunluğu İstanbul'da olmak üzere 1.000'in üzerinde okulda TBA'lar kuruldu. TBA'lar, klasik okul ve eğitim

ortamlarının, öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenme imkânını kısıtlaması sorunundan hareketle uygulamalı eğitimin yaygınlaştırılması amacıyla planlandı. Ancak planlamanın henüz eksik kalan tarafları var. TBA'lar ile ilgili en önemli sorun, finansman ve sürdürülebilirlik olarak görülüyor. Bu sorunu aşmak için Bakanlık, ulusal ve yerel bağış imkânlarını harekete geçirmek için çalışmalar yaptı. Kayseri gibi bazı şehirlerde, ticaret odaları gibi kurum ve kuruluşlarla protokoller imzalandı. Ancak birçok okul için bu kaynağı sağlamak oldukça zor görünüyor. TBA'lar için diğer önemli sorun alanları ise eğitim içerikleri, uzman eğitimci, okuldaki diğer dersler ve etkinliklerle birlikte yürütülmesi, öğrenme çıktılarının ölçülmesi ve değerlendirilmesi olarak sıralanabilir. TBA'lar için MEB bütçesinden bir tahsis yapılmadığı sürece bütün okullara yaygınlaştırılmaması, eğitimde zaten var olan fırsat eşitliği sorununu derinleştirme tehlikesini içinde barındırıyor.

Yeni Nesil Öğretmen Odası Tasarımları

MEB'in eğitim sistemindeki köklü reformları kadar görünüş ve konfor ile ilgili uygulamaları da 2019 yılında bir o kadar konuşuldu. Bu uygulamalardan biri, yeni nesil öğretmenler odası tasarımları oldu. Bakan Selçuk'un biz-

Tablo 1. İstanbul'da Kurulan Tasarım Beceri Atölyeleri

İstanbul'daki Okul Sayısı	TBA Okulu	Temel Eğitim	Orta Öğretim
3500+	542	486	58

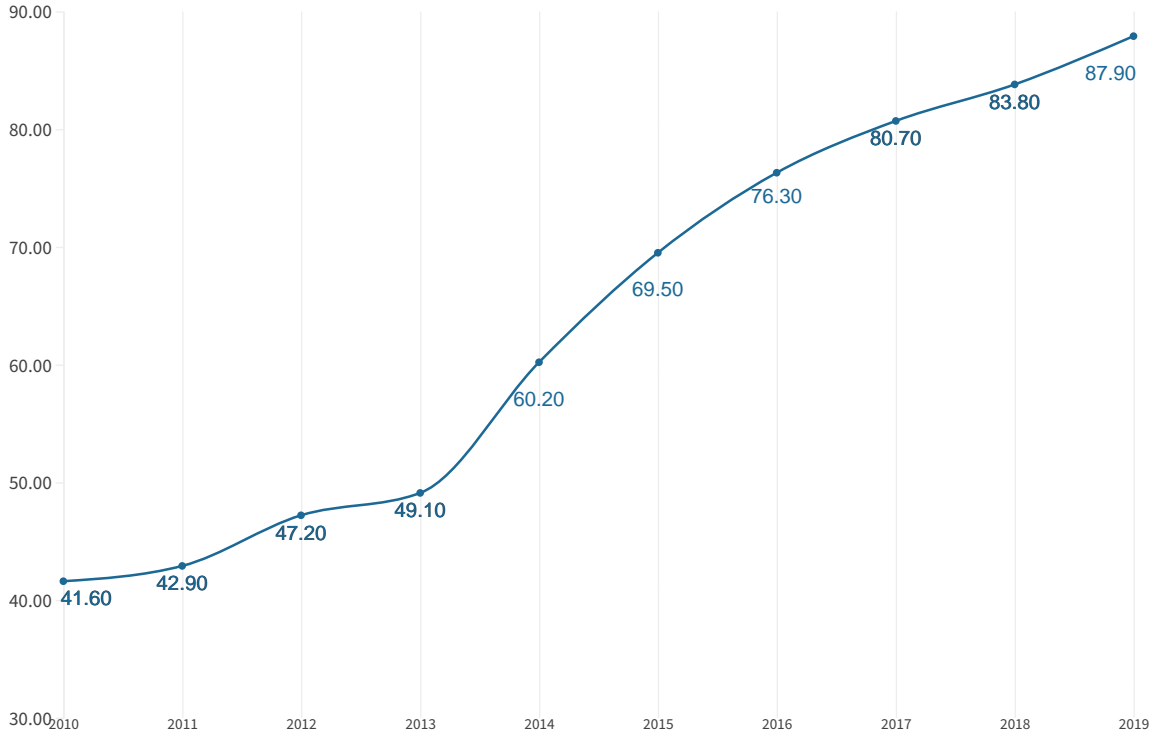
Kaynak: İstanbul İl MEM, 2020.

zat tanıtımını yaptığı tasarımlarla öğretmenlerin konforlu, mutlu ve huzurlu bir çalışma ortamına kavuşmasının hedeflendiği belirtildi. Yeni nesil öğretmenler odası tasarımı da; yeme-içme, toplantı, takım çalışması ve oturma düzeniyle ilgili ihtiyaçlar göz önünde bulunduruldu. Pedagoji ile mimarlık ilkelerinin bir arada değerlendirildiği tasarımlarda jenerik standartlar önerildi. Tasarımların uygulanması için gerekli olan finansmanın bağlılığıyla sağlanması öngörülmüyor.

Okulların Güvenliği

Okulların güvenliği konusu her geçen gün daha fazla gündem oluşturan konulardan biri olarak öne çıkmaktadır. Öğretmen ve okul yö-

neticilerine yönelik şiddet, öğrenciler arasındaki kavga ve çatışmalar, okul çevresindeki uygunsuz ve bozucu etkiler, uyuşturucu meselesi ve çeteler, hırsızlık olayları vb. birçok güvenlik konusu hemen her hafta başka bir örnek üzerinden gündeme gelmektedir. Bu kapsamda okulların güvenliğini sağlamak amacıyla Kent Güvenlik Yönetim Sistemi uygulamaları kapsamında Güvenli Okul Paketi hazırlandı ve 700'den fazla okula kamera sistemleri yerleştirildi. Uygulama kapsamındaki okullar, 7 kamera ile 7 gün 24 saat kayıt altına alınacak. Bu uygulama ile okullarda ve okul çevresinde çocukların muhtemel şiddet olayları, madde bağımlılığı ve diğer zararlı alışkanlıklardan korunmaları, çağın gereklerine uygun güvenli eğitim ortamlarının sağlanması hedeflendi.

Şekil 8. İnternete Erişimi Olan Hane Sayılarının Yıllara Göre Durumu (%)

Kaynak: TÜİK, 2019

Özet

Eğitim ortamlarının niteliğinin artırılmasına ilişkin son 10 yılın en kapsamlı projesi olan FATİH Projesi'nin ardından 2019'da uygulamaya konan Tasarım Beceri Atölyeleri, okullarda yeni bir dönemi de başlatacak gibi görünmektedir. Ancak TBA'nın kaderinin de FATİH Projesi gibi olmaması için bazı soruların yanıtı henüz net değildir: TBA'larda öğrenmenin içeriği, görev yapacak öğretim personeli, eğitim malzemeleri, okulun var olan öğretim planları ile nasıl koordine edileceği ve TBA'larda yapılan eğitim öğretimin nasıl ölçüleceği gibi hususlar bu soruların başında gelmektedir. Bunlardan daha önce sorulması gereken soru ise TBA'ların kurulum ve sürdürülebilirliklerini sağlayacak finansman kaynaklarının nasıl sağlanacağı sorusudur. şimdilik okullara getirdiği zenginlik, renklilik ve çeşitlilik bakımından bir heyecan yaratmış gibi görünse de önümüzdeki birkaç yıl içinde TBA'ların etkileri gerçek veriler üzerinden analiz edilebilecektir.

Öğretmen odalarının tasarımına ilişkin girişim de TBA'larda olduğu gibi bir finansman sorununu beraberinde getirmektedir. Kaynak oluşturmak bakımından imkânları geniş olan okulların öğretmenler odası vb. ortamları iyileştirme girişimlerinin, pedagojik ve mimari kriterlere uygun olarak gerçekleştirilmesi bakımından yararlı olacağı öngörülmektedir.

Eğitim Sistemimiz ve MEB'in 2019 Performansı

Mustafa Gündüz

Yıldız Teknik Üniversitesi

Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin ilk Millî Eğitim Bakanı olarak 10 Temmuz 2018'de akademisyen, Talim ve Terbiye Kurulu eski başkanı ve özel okul işletmecisi Prof. Dr. Ziya Selçuk'un atanması, kamuoyunda büyük bir beklentiye de beraberinde getirdi. Bu beklentinin ardında, eğitim hayatımızın derin ve kapsamlı meselelerine ancak meslekten eğitimci bir bakan tarafından çözümler üretilebileceği algısı söz konusuydu.

Eğitim Bakanı, göreve geldiği ilk günden itibaren beş yıllık bir vizyon belgesi de hazırlayarak hayli iddialı bir başlangıç yapmış olsa da eğitim sistemindeki tarihî, kültürel ve yapısal sorunların söz konusu vizyona ulaşmada çetin bir ayak bağı olduğu kısa sürede anlaşılmiş görülmektedir. Eğitim sistemimizdeki bir senelik icatlar ve sorun çözme stratejileri, geleneksel ve güncel sorunlara boğulmuş devasa hantal yapının kendisini bu hâliyle sürdürmekten başka yol bulamadığını göstermektedir.

2019 yılının öne çıkan eğitim faaliyetlerine kısaca bakıldığında, bu değerlendirmenin haklılığı görülebilir. Modern eğitim sistemlerinin çoktan çözmüş oldukları; eğitim süresi, okula başlama yaşı, dönem içi tatil ayarlamaları, ders süreleri ve teneffüs gibi pedagojinin teknik düzenlemelerinin yeniden ele alınıyor olması, bir türlü kurumsallaşamayan yapının süreklilik gösteren yanlarına işaret etmektedir. Eğitim hayatının tamamını yüzyıl öncesinin mantalitesiyle tek elden kontrol ve konsolide etmeye çalışan aşırı merkeziyetçi sert bürokratik yapı, çözüm olarak daima yeni kurallar üretmektedir. Oysa bugünün dünyasında her yeni kural, bir tür sınırlama ve yeni sorun demektir.

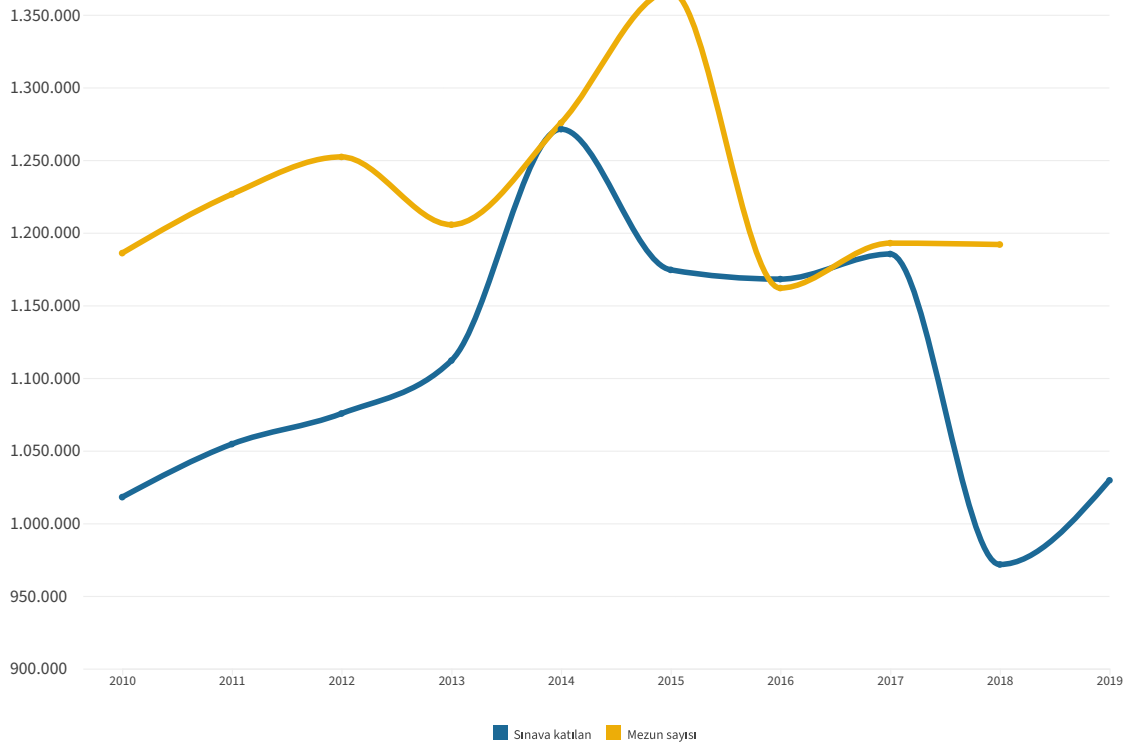
Öğretmen yetiştirmede formasyon uygulamasına dair netliğin olmaması, eğitimdeki muğlak politikanın bir göstergesidir. Bununla birlikte öğretmen niteliğinin ve özlük haklarının daha yüksek sesle dile getirilmesi, hizmet içi eğitime dair geliştirilen gayretler, Öğretmenlik Meslek Kanunu hazırlıkları, bazı temel sorunları çözme gayreti olarak görülebilir. Ancak bu son gelişmenin, Millî Eğitim Bakanlığı'nın kurumsal ve kararlı projesi olmaktan ziyade bireysel gayretlere yaslanması, bunun sürekliliğine dair riski de göstermektedir.

Yeni hazırlanan ders kitaplarının teknik nitelikleri ve pedagojik içeriğiyle ilgili tartışmalara bakıldığında, ehliyet ve liyakat sorununa, akademik dünya ile koordinasyon eksikliğinin de eklenmesiyle ne büyük hataların ortaya çıkabileceği, 2019 yılında da bir kez daha görülmüştür. Bazı hususi günlerde öğrenci ve öğretmen davranışlarına yansıyan tartışmalı ritüeller, eğitimin ideolojik sürekliliğini ve gücünü yansıtırken PISA, TIMSS gibi uluslararası sınavlarda kaydedilen dereceler, eğitim sisteminin mahiyetine yönelik başarısızlıklardaki istikrara işaret etmesi bakımından dikkat çekmektedir.

2019 senesi, eğitim sistemindeki derin yapısal sorunları bir kez daha görünür kılmaları bakımından önemli tecrübeler sunması yanında sorunları çözme yolunda palyatif de olsa ciddi gayretlere de sahne olmuştur.

Eğitim İçerikleri

Eğitim içeriklerinin gözden geçirilmesine yönelik 2016-2017 yılında yapılan düzenlemenin ardından yeni bir çalışma yapılmadı. 2023 Eğitim Vizyonu'nda yer alan hedefler doğrultusunda eğitim içeriklerinin esnek ve modüler bir yapıya kavuşturulması, ders türlerinin sadeleştirilmesi ve haftalık ders saatlerinin düşürülmesine yönelik düzenlemelerin ilk rneği, Yeni Ortaretim Modeli adıyla kamuoyuna duyuruldu. Eğitimin tanılama, değerlendirme ve yönlendirme işlevlerine yönelik çalışmalara ise ağırlık verildiği söylenebilir. Bu kapsamda 2019'da gündeme gelen çalışmalar altı başlık altında toplandı ve aşağıda açıklandı.

şekil 9. Yıllara Göre LGS'ye Giren ğrenci Sayıları

Kaynak: MEB basın bültenlerinden yararlanılarak düzenlenmiştir

İlgi ve Yetenek Taraması ve E-Rehberlik Uygulaması

MEB'in 2019 yılı içinde en çok tartışılan uygulamalarından biri, e-rehberlik çalışmaları kapsamında ilgi ve yetenek taraması çalışması oldu. İlgi ve yetenek taraması uygulaması, öğrencileri erken dönemde bilimsel yöntemlerle tanımak ve bu bilgiler ışığında etkili bir rehberlik ve yönlendirme sistemi kurmak amacıyla gerçekleştirildi. Bu kapsamda 2018 yılında yapılan pilot uygulama kapsamında 800 bin öğrencinin taramasının yapıldığı, 2-3 yıl içinde bütün öğrencilerin taramasının tamamlanacağı açıklandı. Taramalarda ASİS adlı yerli zekâ ölçeği kullanıldı. Tarama sayesinde veriye dayalı rehberlik hizmeti sunulmasının hedeflendiği vurgulandı.

Uygulama, bir zekâ ölçeği ile yapıldığından bütün çocukların erken yaşta zekâ ölçümlerinin yapılmasının, pedagojik, psikolojik ve sosyolojik sorunlara yol açabileceği, fırsat eşitsizliklerini artıracığı, sınıfsal ayrışmaya yol açabileceği, öğrencilerin erken yaşta fişlenmesi anlamına gelebileceği gibi sebeplerle eleştirildi. Bir kesim ise öğrencilerin ilgi ve yetenekleri ile gelişimlerine ilişkin bilgi ve notların öğrencilerin dosyalarına yıllardır işlendiğini, bu yeni uygulamanın esasen bir yenilik getirmediğini, bu tür uygulamaların işlevselliğinin olabilmesi için eğitim sisteminin üzerindeki sınav baskısını kaldıracak ya da azaltacak çalışmalara ağırlık verilmesi gerektiğini dile getirdi.

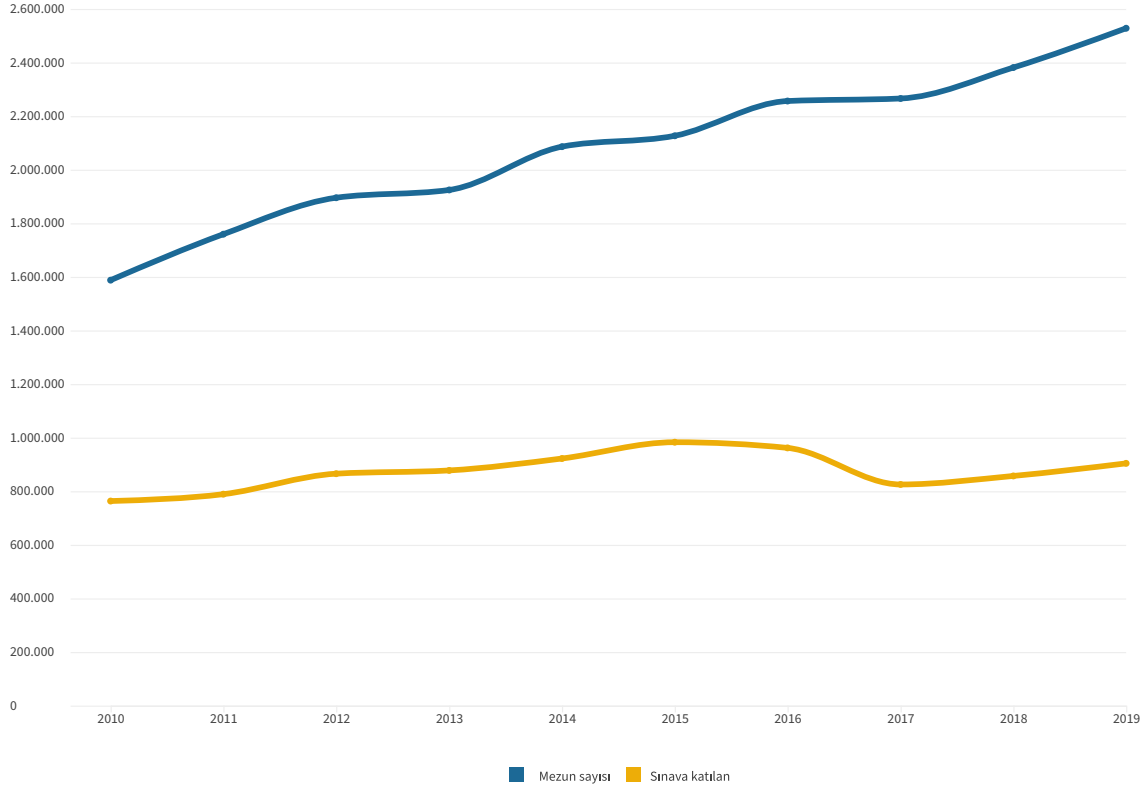
Bu eleştirilerin ardından MEB, 2019 yılında yapmayı planladığı lansman çalışmasını henüz gerçekleştirmedi.

E-Portfolyo Uygulaması

MEB, her öğrencinin ve her velinin angaje olduğu bir uygulama olan e-portfolyo uygulamasını 21 Ekim 2019'da yaptığı bir tanıtım toplantısıyla kamuoyuna duyurdu. Öğrencilerin okul içinde ve özellikle okul dışında yaptığı çalışmaların internet üzerinden görülecek şekilde düzenlenmesi olarak tanımlanan e-portfolyo, okullarda e-okul sistemi üzerinden yönetilmektedir. Okul öncesinden lise mezuniyetine kadar 10 milyon öğrenci için e-okul üzerinde e-portfolyo açıldı. Öğrencilerin yıl içerisinde yapmış oldukları metin, elektronik dosyalar, resimler, multimedia, internet günlüğü gibi çalışmalardan bazılarının sisteme yüklenmesi ve öğrencilerin karneleri düzenlenirken bu verilerin de göz önünde bulundurulması planlandı. Ayrıca öğrenci ve velilerin e-portfolyoya yüklenen çalışmalarının, veli bilgilendirme sistemi üzerinden izlenmesi de sağlandı. Böylece şeffaf ve katılımcı bir yaklaşımın benimsendiği belirtildi.

E-portfolyo uygulaması ile okulların, öğrencilerin eğitim yaşamları boyunca farklı alanlarda yapmış oldukları çalışmalara ulaşmalarına ve çalışmalarını değerlendirmelerine süreklilik sağlanması amaçlandı. E-portfolyo, çocukların kaygıdan uzak bir şekilde kendilerini tanımları, ilgi ve yeteneklerinin disiplinler arası çalışmalarının bütünsel bazda tespiti, rehberlik ve bir üst kuruma yöneltilme hizmetlerinin doğru yapılması gibi kazanımlarının olması hedeflendi.

MEB 2023 Eğitim Vizyonu hedefleri çerçevesinde oluşturulan e-portfolyo ile öğrencilerin gelişimlerini ve yönlendirilmelerini veriye dayalı olarak yapmayı amaçlamaktadır.

Şekil 10. Yıllara Göre YKS'ye Giren Öğrenci Sayıları

Kaynak: YÖK İstatistikleri, 2020

Öğrenci Başarı İzleme Araştırması

MEB tarafından 2019'un Nisan ayında Türkiye genelinde Türkçe-Matematik-Fen Bilimleri Öğrenci Başarı İzleme Araştırması (TMF-ÖBA) yapıldı. Öğrencilerin 4., 7. ve 10. sınıf düzeylerinde Türkçe, matematik ve fen bilimleri derslerinde kazanmış oldukları bilgi ve becerileri izlemek amacıyla yapılan araştırmada, öğrencilerin akademik düzeylerinin belirlenmesi, öğrenme eksikliklerinin giderilmesi için öğrencilere ve öğretmenlere geri bildirim sunulması hedeflendi. Çalışma sonuçlarının öğrencilerin bu alanlardaki akademik durumunu iyileştirmek için alınacak tedbirlerin belirlenmesi için kullanılabileceği ifade edildi.

Büyük örneklemlili ulusal izleme çalışmasının ilk uygulaması, 2019 yılının Nisan ayında her üç sınıf düzeyinde gerçekleştirildi. Fakat sadece 4. sınıf düzeyinde elde edilen bulguların değerlendirildiği bir rapor yayınlandı. Rapordaki bilgilere göre 12 ilde 6.000'den fazla 4. sınıf öğrencisinin katıldığı pilot uygulamada toplam 180 soru test edildi. 2018-2019 eğitim öğretim yılında, Türkiye'de 4. sınıfta eğitim alan toplam 1.164.903 öğrenciden 112.465'i Türkçe alt testine, 112.322'si matematik alt testine ve 111.742'si fen bilimleri alt testine katıldı ve böylece Türkiye'de 4. sınıf düzeyindeki öğrencilerin yaklaşık %9,65'ine ulaşıldığı belirtildi. Bu açıdan Türkçe-Matematik-Fen Bilimleri Öğrenci Başarı İzleme Araştırması, Millî Eğitim Bakanlığı tarafından izleme

amacıyla yapılan ve en geniş öğrenci örneklemine ulaşılan uygulama oldu.

Araştırmada, Türkçe, matematik ve fen bilimleri alanlarında 15'er soru yer aldı. Ayrıca öğrencilerin öğrenmeye yönelik motivasyonları, öz güvenleri ve velilerinin eğitime yönelik ilgileri ile öğrencilerin alt test puanları arasında önemli ilişkiler analiz edildi. Öğrencilerin okul puanları ile araştırma kapsamındaki testlerden aldıkları puanlar ve ödevler arasında aynı yönde bir ilişki olduğu belirlendi.

Araştırma kapsamında 7. ve 10. sınıf düzeyindeki bulgulara ilişkin bir sonuç ya da değerlendirme yayınlanmadı. Araştırmanın bundan sonra devam edip etmeyeceği, edecekse hangi periyotlarla devam edeceği, sonuçlar doğrultusunda ne tür önlemler alınacağına ilişkin bir açıklama ya da değerlendirme yapılmadı.

Araştırma; amaçları, tasarımı ve uygulama süreci bakımından değerli ve yararlı sonuçlar elde etmeyi sağlayan bir araştırma olarak değerlendirilebilir. Ayrıca PISA gibi uluslararası sınavlardan elde edilen sonuçlarla bu araştırma sonuçlarının karşılaştırmalı analizi, eğitim ve öğrenme süreçlerine ilişkin daha detaylı bulgu ve sonuçlara ulaşma imkânı verebilir.

Dört Beceride Türkçe Dil Sınavı

Dört Beceride Türkçe Dil Yeterliklerinin Belirlenmesi ve Ölçülmesi Projesi adlı uygulama kapsamında yürütülen çalışma, 2023 Eğitim Vizyonu çerçevesinde öğrencilerin ana dildeki temel dört dil becerisini ölçmek amacıyla gerçekleştirildi. İlk kez tümüyle elektronik ortamda ve standart bir ölçme aracıyla öğrencilerin dört dil becerisinin birlikte değerlendirildiği sınavın pilot uygulaması, 15 ilde 7. sınıf öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirildi.

Bu çalışma; öğrencilerin ana dildeki temel dil becerilerini ortak bir değerlendirme çerçevesi kapsamında ve uluslararası düzeyde kabul edilen standartlara uygun şekilde ölçme amacıyla uygulanan ilk geniş ölçekli uygulama olarak tanıtıldı.

Proje kapsamında uygulamanın yapılacağı 15 ilde uluslararası standartlarda bütün araç gereç, teknoloji ve donanımın sağlandığı 20 kişilik dil laboratuvarları oluşturuldu. Projenin ön deneme uygulaması, 19 Mart -8 Nisan 2019 tarihlerinde Ankara'da 9 ortaokulda 350 7. sınıf öğrencisine uygulandı. Dört Beceride Türkçe Dil Sınavı'nın pilot uygulaması, 24-26 Nisan 2019'da Ankara hariç Konya, İstanbul, Antalya, Kütahya, Samsun, Muğla, Adıyaman, Erzurum, Gaziantep, Trabzon, Bursa, Denizli, Şanlıurfa, Aydın olmak üzere 14 ilde, 1.500 yedinci sınıf öğrencisinin katılımıyla, kurulan dil laboratuvarlarında iki oturumda gerçekleştirildi.

Ugulamanın bundan sonra hangi şehirlerde ve ne sıklıkla yapılacağına ve elde edilen bulguların hangi düzeylerde ve ne amaçla kullanılacağına dair detaylı bir plan ve açıklama henüz yapılmadı.

Yeni Ortaöğretim Modeli

Eğitim sisteminin hantal, ezberci ve hayattan kopuk içerikleri ile ders çeşitliliği ve ders saati yükü sorununa bir çözüm olarak esnek ve modüler bir eğitim modelinin tanıtımı yapıldı. Ders sayılarının azaltılması, seçmeli ders mantığının ve uygulamasının güçlendirilmesi ve yeni derslerin eklenmesi, modelin öne çıkan özellikleri oldu. Yeni modelde, lisede bir yılda alınan ders sayısı ortalama 15'ten 9'a düşürülürken zorunlu ders sayısı azaltılıyor ve öğrencinin ilgi, yetenek ve merakları doğrultusunda

da kendi tercihlerine göre seçebileceği ders sayısı artıyor. Ayrıca hayal, etkililik ve yaşam kelimelerinin ilk harfleriyle oluşturulan HEY yaklaşımı ile okulda yaratıcılık, uygulama ve hayatla iç içeliğinin artırılması hedefleniyor. Yeni modelin diğer önemli unsuru ise ölçme değerlendirme yetkinlikleri ölçecek nitelikte çeşitlendirilmesi ve kariyer ofisleri aracılığıyla etkin rehberlik ve yönlendirme hizmetlerinin sağlanması olarak belirtildi.

Yeni ortaöğretim modelinin 2019-2020 eğitim öğretim yılında pilot uygulamasının başlaması, bir sonraki öğretim yılında da bütün ülkede 9. sınıflardan başlamak üzere kademeli olarak uygulanacağı belirtildi.

Uluslararası Program Uygulama Yönergesi

Ortaöğretim kurumlarında uluslararası programların uygulanabilmesine imkân sağlamak ve okulları teşvik etmek amacıyla 9 Ağustos 2019'da bir yönerge yayınlandı. Yönerge ile ortaöğretim kurumlarında Uluslararası Bakalorya (IB), Advanced Placement (AP), Uluslararası Genel Ortaöğretim Sertifikası Programı (IGCSE) ile benzer nitelikteki di-

ğer öğretim programlarını kapsayan uluslararası programların uygulanması süreçlerine ilişkin iş ve işlemlere yasal bir zemin de sağlanmış oldu. Yönerge, uluslararası programların uygulanmasındaki amacı; ülkemizin ihtiyacı olan araştıran, sorgulayan, bilgili, iletişim kuran, açık görüşlü, duyarlı, risk alan, dengeli ve dönüşümlü düşünen, kendi alanlarında uzman olmanın yanında diğer alanlar da genel bir bilgisi olan, uluslararası gelişmeleri takip edebilen, hayat boyu öğrenmeye açık, analitik ve eleştirel düşünebilen bireyler yetişmesine katkı sağlamak olarak belirtti.

Türkiye'de bu yönerge yayımlanmadan önce de birçok özel okul ile bazı devlet okullarının özellikle IB programlarını uygulamak üzere ilgili kuruluşlarla iş birliği yaptığı bilinmektedir. Bu yönerge ile devlet, ortaöğretim kurumları için söz konusu uluslararası programı yürütecek öğretmenlerin bu okullara atanmasını kolaylaştırdı. Diğer taraftan bu yönerge, 21 Mayıs 2019'da kamuoyuna duyurulan ve 2019-2020 öğretim yılında pilot uygulaması başlayacak olan ve IB programına benzerliği ile dikkat çeken yeni ortaöğretim modelinin hayata geçirilmesini kolaylaştıracak bir yasal düzenleme olarak da değerlendirildi.

Özet

2019'da eğitim içeriği başlığı altında gündeme gelen konulardan e-rehberlik, e-portfolyo ve yetenek taraması çalışmalarının esasen bir şekilde eğitim sisteminde var olan ve devam eden çalışmalar olduğu bilinmektedir. Ancak bu çalışmaların ön plana çıkarılması ve eğitim paydaşlarının gündemine girmesinin sağlanması bakımından değerli olduğu söylenebilir. Bu çalışmaların öğrenme analitiği kapsamında değerlendirilmesi, veri kaynaklarının entegre edilmesi ve sağlıklı bir veri tabanının oluşturulması, sistemin yükünü hafifleteceği gibi öğrencileri kademeler arası ve sürekli izleme ve değerlendirme bakımından öneminin anlaşılmasını sağlayacaktır. Ne var ki bu çalışmaların sağlıklı yürütülmesi ve işlevselliği, eğitim sisteminin temel uygulayıcıları olan okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin bilgi, beceri, tecrübe ve tutumlarıyla da yakından ilişkili olduğu açıktır.

Ulusal eğitim çıktılarının izlenmesi ve değerlendirilmesi bakımından Dört Temel Beceride Türkçe Yeterlilik Testi ile 4, 7 ve 10. sınıflarda uygulanan değerlendirme testlerinin gerekçe ve amaçları, eğitim paydaşları tarafından tam olarak anlaşılabilmiş değildir. Bu yıl, pilot uygulama olduğu belirtilmekle birlikte birkaç yıl önce tasarlanan ve pilot uygulaması yapılan ABİDE sınavı ile ilişkisi, farkı, ABİDE projesinin neden devam etmediği, cevaplanması gereken sorular olarak kalmıştır. Böyle olunca bu girişimlerin de aynı kaderi paylaşacağı endişesi oluşmaktadır. Diğer taraftan ulusal eğitim politikalarının veriye dayalı olarak analiz edilmesi ve planlanması bakımından bu tür ulusal sınavların katkısı yadsınamaz.

Mayıs ayında kamuoyuna tanıtılan Yeni Ortaöğretim Modeli bir tür yerli IB programı uyarlaması olduğu yolunda eleştirilere maruz kaldı. Ortaöğretim sisteminin elden geçirilmesi, ders türleri, sayıları, içeriğleri ve kazanımları bakımından güncel bir metodoloji ile hazırlanmadığı, daha önemlisi hızlı değerşişin çağının ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak olduğu kabul edilmektedir. Bu bakış açısıyla değerlendirildiğinde oldukça yenilikçi ve uygun bir model olduğu söylenebilir. Ne var ki bölgeler arası farklılıklar ve demoşekil dağılım göz önünde bulundurulduğunda yeni modelin sürdürülebilir olmadığı değerlendirilmektedir. 1990'lı yıllarda uygulamaya konan fakat çok kısa bir sürede kaldırılan kredili sistem gibi bir dağınlığa ve karmaşaya sebebiyet vereceği endişesini doğurmuştur.

Yeni Ortaöğretim Modeli ile ilişkili olarak kamu okullarında uluslararası programları uygulamaya izin veren yönergenin, Yeni Ortaöğretim Modeli ile amaçlanan esnekliği, kurumsal kapasitesi uygun olan okullarda uygulayabilmek için bir seçenek olarak hayata geçirildiği söylenebilir.

Sınav Sistemin Yanlış Parçasıdır

Gülnihal Ayverdi

Lise Öğrencisi

Reyhan Gümüş

Lise Öğrencisi

2019 yılı boyunca yapılan çalışmalar ve diğer girişimler ne kadar umut verici olsa da maalesef eğitim sistemimiz çocukların arasına fitne tohumu serpmeye çok müsait. Zannediyorlar ki ortamda rekabet varsa başarı da olur. Oysa bu çok büyük bir yanlış. Arkadaşlık, dostluk, büyüdüğünde zordur. Büyüyünce insan zor seçer arkadaşını. O yüzden bu yaşlarda birleştirilmelidir çocuklar. Oysa üniversiteye, liseye artık orta okula bile girişte karşılaştığımız sınavlar bizi dostumuza düşman ediyor.

Kardeşim, Liseye Giriş Sınavı adlı, benim de iki yıl önce girdiğim bir sınava girdi yakın bir zaman önce. Sonuçlarını kontrol ettik, iyi gözüküyordu ama sonuçların kalitesi diğer öğrencilerin başarılarına göre değiştiği için sınavı kötü geçen her öğrencinin üzüntüsü onu içten içe mutlu ediyor. Yüzdelik diliminin daha düşük bir sayı olması için sonucunu beklerken içinden sürekli başkalarının başarısızlığını diliyor. Ortaokulu beraber bitirdiği arkadaşlarının başarısızlığı onu sevindiriyor. Kulağa korkunç gelmiyor mu? Eğitim gerçekten bunun için mi? Herkesin birbirine düşman kesildiği büyüklerin dünyasına ayak uydurmamızı sağlamak için mi? Onca yıl boyunca iki gün sonra işime yaramadığı için unutacağım bilgileri birkaç saatlik süre içinde şaşırtmalara kanamadan bir kağıda yazıp beni değerlendirmeleri ve bana uygun gördükleri bir yere yerleştirmeleri için mi?

Bir öğrenci hayatı boyunca yaklaşık 750 sınava giriyor. Bu kadar sınav 12 (hazırlık okuyanlar için 13) yıllık eğitim hayatında koca bir dağ gibi gelmez mi? Sınav olmaya ilkokul 3 veya 4. sınıftan itibaren başlıyoruz. Evet, ilk başta bu sınavlar bizlere kolay ve eğlenceli geliyor lakin sınıf atladıkça daha fazla sınavın içinde buluyoruz kendimizi. Bir yılda 60 tane sınav oluyoruz. Bunu dört yıla oranlarsak 240 adet sınav ediyor.

Okullarda özellikle de lisede ders saatleri de çok fazla. Hem günlük hem de haftalık olarak. Günlük 8 saat eğitim görüyoruz ve bence sadece ilk 6 saatinde konuların bir kısmını öğrenirken diğer 7. ve 8. saatlerde uyku modunda oluyoruz. Okullarda keman, gitar, dil kursu, spor kursları vb. kurslar açarak öğrencileri bu tür kurslara yönlendirebiliriz. Türkiye’de bence zayıf olan konu bu. Çocukları sanata yönlendirmek yerine her zaman ders odaklı yetiştirmemiz. Bundan, bir süre sonra öğrenciler de sıkılıyor ve bunları da derslerine yansıtmaktan kaçınmıyorlar. Ders saatleri günlük 6 saat olsa okuldan sonra da istediğimiz bir kursa kalsak daha güzel olabilir.

Günümüzün sorunlarını göremezsek tartamazsak, tabii ki düzgün bir eğitim sistemi ortaya koyamayız. Eğitim sistemi her daim güncellenmelidir. Çünkü her daim sorunlar başka olacak, yeni sorunlar ortaya çıkacak. Eski neslin yeni bir sorunu anlaşılacak. Sistem bunun için değişir. Sistem öğrenciyi eski hatalardan kurtarmak için değişir. Sistem yeni bir sınav çeşidi denemek için değişmez. Zaten sınav sistemin yanlış parçasıdır.

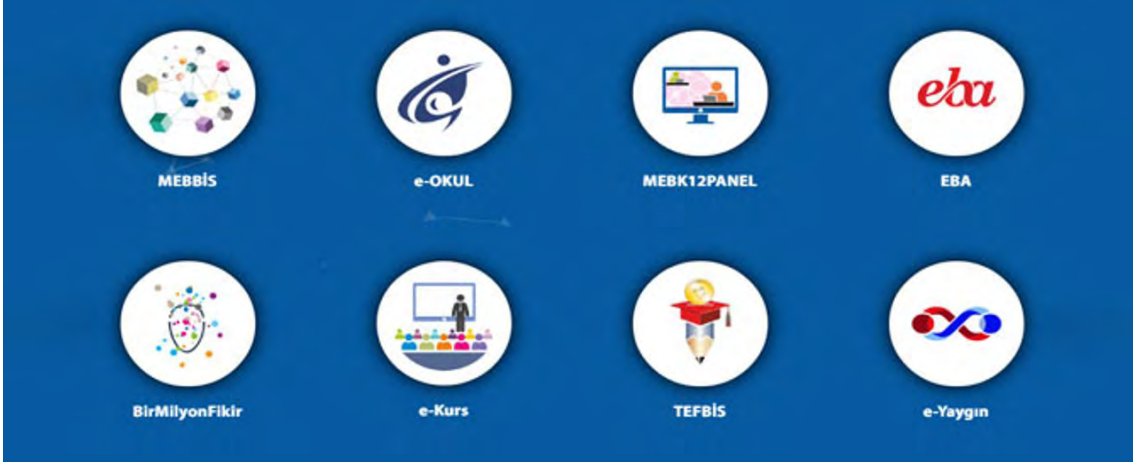
Eğitimin Yönetimi

Eğitim öğretim hizmetlerinin planlanmasına ve yönetilmesine yönelik kararlar ve düzenlemeler konusunda Türk eğitim sisteminin tutucu bir yaklaşımı olduğu söylenebilir. Bu tutucu yaklaşım, büyük ölçüde bölgeler arası farklar dolayısıyla ortak bir uygulamanın geliştirilmesindeki zorluklardan kaynaklanmaktadır. 2023 Eğitim Vizyonu'nun öne çıkan vurgularından biri de eğitim sisteminin yönetim ve organizasyonuna ilişkin yaklaşım ve hedefleriydi. Türkiye'de eğitim sisteminin aşırı merkezîyetçi yapısına ilişkin tartışmalar ve çözüm arayışlarınının AK Parti hükümetlerinin de sürekli gündeminde olan bir konu olduğu bilinmektedir. 2019 yılı, eğitim sisteminin veriye dayalı yönetim anlayışına geçmesi, öğrenme süreçlerinin kanıt temelli planlanması ve okul geliştirme çalışmaları ile okul bazlı bütçelemenin gerçekleştirilmesi için altyapı çalışmalarınının yılı oldu. Eğitimin organizasyonuna yönelik olarak yapılan çalışmalar da gündeme geldi. 2019 yılında yıllık eğitim takviminde yapılan düzenlemeler, kamuoyunda büyük yankı uyandırdı. Bu düzenleme kadar etkili olmasa da okula başlama yaşının ve teneffüs sürelerinin yeniden düzenlenmesine yönelik kararlar dikkat çekti. Bu başlık altında yapılan çalışmaların kapsamı aşağıda açıklandı.

Büyük Veri Çalışmaları

MEB, 2023 Eğitim Vizyonu hedefleri doğrultusunda veriye dayalı yönetim yaklaşımının bir gereği olarak var olan verinin analizini yapmak ve bu analizler doğrultusunda eğitime ilişkin makro ve mikro politikaların ve stratejilerin belirlenmesi ve kararların bu doğrultuda alınması noktasında adımlar attı. Bunu sağlamak için Bakanlığa bağlı bütün elektronik ortamlarda toplanan verilerin entegrasyonunun sağlanması planlandı. Bu kapsamda

e-Okul, MEB Bilişim Sistemleri (MEBBİS), Doküman Yönetim Sistemi (DYS), Eğitim Bilişim Ağı (EBA), e-Yaygın, Açık Öğretim Kurumları, e-Personel gibi platformların tamamı "https://mebbis.meb.gov.tr" adresinde toplandı. Platformun e-Devlet ile entegrasyonu tamamlandı ve tek şifre ile kullanımı sağlandı. Böylece 74 bin kurum, 1 milyonu aşkın personel, 18 milyonu aşkın öğrenciye ait veriler, tek platformda toplanmış oldu. Bu yolla bürokratik iş yükünün azaltılması öngörülürken kararların veriye dayalı olması da sağlanacaktır.

Coğrafi Bilgi Sistemi

MEB, 2023 Eğitim Vizyonu hedefleri doğrultusunda veriye dayalı yönetime geçmenin temel unsurlarından biri olarak belirlediği Bakanlığa bağlı okul ve tesislere ilişkin verilerin yer aldığı MEB Coğrafi Bilgi Sistemi'ni de hayata geçirdi.

Millî Eğitim Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemi (MEBCBS) projesi ile bütün okulların coğrafi verilerinin toplanması, hızlı bilgi akışının, etkili ve doğru analizlerle daha verimli envanter yönetiminin sağlanması ve bu yolla bürokrasinin azaltılması, koordinasyonun artırılması, zaman ve maliyet tasarrufunun sağlanması hedeflendi.

Ölçme Değerlendirme Merkezleri

MEB, 2019'da ülke çapındaki ulusal izleme ve değerlendirme araştırmalarının yanı sıra PISA ve TIMSS gibi uluslararası izleme ve değerlendirme çalışmalarının koordinasyonunda da aktif kullanılmak üzere 81 ilde Ölçme ve Değerlendirme Merkezleri kurdu. Merkezlerin kuruluş amaçları il ve ilçe bazlı ölçme ve de-

ğerlendirme süreçlerinin iyileştirilmesi, ortak yaklaşımın uygulanması, izleme ve değerlendirme çalışmalarının ülke çapında etkin yürütülmesi ile ölçme ve değerlendirmeye yönelik yeni yaklaşımların uygulanmasına katkı sağlanmak olarak belirlendi. 2019 yılının Aralık ayı sonu itibarıyla 81 ilin tamamında ölçme değerlendirme merkezlerinin kurulması sürecinin tamamlanması planlandı. Ölçme değerlendirme merkezlerinde görev alacak personelin hizmet içi eğitimleri de tamamlandı.

Eğitim öğretim hizmetlerinin yerelde, ulaşılabilir, esnek ve çeşitli destek unsurlarından biri olarak hayata geçirilen ölçme değerlendirme merkezlerinin işleyişi ve görevleri, bir yönerge ile düzenlendi. 10 Ekim 2019'da yayımlanan yönergeye göre merkezlerin koordinatörlüğü, görevlendirilen il millî eğitim şube müdürü tarafından yürütülecek. Merkezde, öğretmenler arasından seçilenler görev alabilecek.

Ölçme değerlendirme merkezlerinin MEB'in taşra teşkilatında örgütlediği birçok başka komisyon gibi il millî eğitim müdürlüğü bünyesinde eğitim öğretim hizmetlerini destekleyen bir birim olarak çalışması da he-

defleniyor. Ancak Yönergede belirtildiği gibi merkezlerin sadece uluslararası ve ulusal sınavların ildeki organizasyonlarından sorumlu birim olmasının ötesine geçebilmesi için okullarda öğretmenlerin ölçme değerlendirme çalışmalarının niteliğini yükseltecek bir destek merkezi hâline de dönüştürülmesi gerekiyor. Bu katkının oluşabilmesi ise ölçme değerlendirme merkezleri ile okul içinde öğretmenler tarafından yürütülen ölçme değerlendirme işlemlerinin ilişkilendirilmesine ve entegrasyonuna bağlı olarak gerçekleşebilir. Ancak bunun sağlanabilmesi de okullarda öğretmenler tarafından yürütülen ölçme değerlendirme süreç ve kültürünün değişmesine yönelik düzenleme ve uygulamalardan geçtiği açıktır. Henüz kurulmuş olan merkezlerin eğitim öğretim hizmetlerine yararlı katkılarının olup olmadığı bundan sonraki süreçte daha açık ortaya çıkacaktır.

Okul Profili Değerlendirme Çalışmaları

MEB'in 2019'da hazırlıklarını tamamladığı çalışmalarda biri de Okul Profili Değerlendirme Çalışması oldu. Okulun merkeze alındığı bir yaklaşımdan yola çıkılarak geliştirildiği belirtilen Okul Profili Değerlendirme çalışması, merkez ile okul arasında doğrudan bir iletişim ve koordinasyon amaçladı. Okul Profili Değerlendirme Çalışması; okulların izlenmesi, değerlendirilmesi ve desteklenmesi olmak üzere üç temel işleve odaklanacak. Okullar, ulusal ve uluslararası standartlara uygun olarak "akademik", "sosyal, sportif, kültürel etkinlikler", "projeler" ve "kurumsal kapasite" olmak üzere dört başlık altında 50'ye yakın ölçülebilir, izlenebilir, değerlendirilebilir alan-

da takip edilecek. Okullar, birbirleriyle de eş güdüm içinde olacaklar. Okullar arası rekabet oluşturmak yerine okulların birbirlerinden örnek alarak gelişmelerini sağlamak amacıyla "iyi örnekler havuzu" oluşturulması ve bütün okulların, eş zamanlı olarak birbirini izleme ve iyi örnekleri takip etme imkânına kavuşmalarını sağlamak hedeflendi. Bu kapsamda her okulda iyileştirme ekiplerinin kurulması ve bu ekiplerin il ve ilçe düzeyinde oluşturulan ölçme değerlendirme, Öğretmen Destek Noktaları vb. birimlerle, üniversitelerle ve uzmanlarla desteklenmesi planlandı.

Okulların mobil olarak izleneceği bu çalışmada, okulun bir yıl sonunda durumuna göre geliştirilecek iyileştirme planlarının hayata geçirilmesi desteklenecek ve gelişme süreci, sonraki yıllarda da takip edilecek. Bu çalışma sayesinde öğretmenlerin hizmet içi eğitimleri, finansmanı, ölçme değerlendirme süreçleri ve müfredat gibi okulla ilgili bütün kararlar ve iyileştirme planları, veriye dayalı olarak ve bütünsellik içinde alınmış olacak.

Ara Tatil Uygulaması

Yeni Eğitim Öğretim Çalışma Takvimi Modeli adıyla 15 Mayıs 2019'da tanıtımı yapılan ara tatil uygulaması, eğitim öğretim yılının güz ve bahar dönemlerinde birer haftalık ara tatil getirdi. Bu düzenlemeyle öğretim yılı boyunca 180 iş gününün korunması için 13 hafta olan yaz tatili, okulların eylül ayında bir hafta erken açılması ve haziran ayında bir hafta geç kapanması ile 11 haftaya indirildi. Ara tatiller, öğretmenler için de mesleki gelişim çalışmaları yapacakları bir dönem olarak planlandı.

Öğretmenlerin tatil takviminde değişiklik yapılmadı. Sadece eğitim yılı kapanışı ve açılı-

lıındaki seminer dönemlerinin birer haftası ara tatillere alındı.

Öğrencilerin tatilde olduğu bu ara tatillerde, öğretmen ve okulların kurumsal işleyişe yönelik ara değerlendirmelerle gerekli iyileştirmeler, veli toplantıları, zümre toplantıları, mesleki gelişim çalışmaları, kişisel ve sosyal gelişim etkinlikleri, okulların fiziki yenilenmeleri gibi çalışmaların yapılması şeklinde planlandı.

Öğrencilerin de ara tatillerde; bilim, kültür, sanat ve spor alanlarında bir ana tema altında etkinlikler yapması öngörüldü. Okul öncesi, ilkokul 1. sınıf, ortaokul 5. sınıf ve ortaöğretim 9. sınıf öğrencilerine uygulanan Oryantasyon Eğitimi, okul açılmadan önceki hafta hayata geçirilmeye devam edecek.

Öğrenci ve öğretmenlerin dönem boyunca azalan motivasyonlarını tazelemek, öğretmenler için mesleki yenilenme için fırsat oluşturmak ve öğrenciler için okuldaki öğrenmelerini hayatın içinde de devam ettirmelerine olanak sağlamak amacıyla böyle bir uygulamaya gidildiği belirtildi.

Yeni düzenleme konusunda kamuoyunda tartışılan en önemli konu, ara tatiller sebebiyle evde kalacak olan çocukların bakımı ve güvenliği oldu. Bu süreçte okul öncesi eğitime devam eden kurumların ara tatil uygulamasından muaf tutulması, diğer öğrenciler için ara tatillerde tematik yönlendirmeler yapılması gibi konular gündeme geldi.

İlk ara tatil uygulaması, 2019'un Kasım ayında uygulandı. Öğretmenler için il ve ilçe düzeylerinden yoğun mesleki gelişim çalışmaları planlandı. MEB'in açıklamasına göre 58 bin öğretmen bu dönemde hizmet içi eğitimlere katıldı.

Okula Başlama Yaşı ve Teneffüs Süreleri

Resmî Gazete'nin 10 Temmuz 2019 tarihli mükerrer nüshasında yayınlanan "Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" bazı dikkat çekici değişiklikler getirdi. Bunlardan biri de kamuoyunda en fazla dikkat çeken teneffüs sürelerinin ikili öğretim yapanlar hariç ilkokul ve ortaokullarda 15 dakikadan az olamayacağına dair hükümdü. Oysa bu düzenleme ile birçok önemli konuda da yenilikler getirildi: Okul öncesi eğitim kurumlarında ikili öğretim yapılamayacağı, okula başlama yaşının 69 ay olacağı, 66, 67 ve 68 aylık olanların ise velinin isteği ile okula başlayacağı, devamsızlık yapan öğrencilerin durumlarının veliye posta, e-posta veya kısa mesaj yolu ile bildirilmesinin zorunlu hâle getirilmesi, 20 meslek yılını dolduran kadın ve 25 meslek yılını dolduran erkek öğretmenlere okulda yeterli öğretmen olması durumunda zorunlu nöbet görevi verilemeyeceği, yeterli eğitim ortamının ve öğrencinin olmadığı yerleşim yerlerinde okul öncesi eğitime erişimi artırmak amacıyla günde en az 2 ve yılda en az 200 etkinlik saati olacak şekilde gezici öğretmen sınıfı, gezici sınıf, taşıma merkezi ana sınıfı, yaz eğitimi benzeri esnek saat ve zamanlı modellerin uygulanması gibi kritik uygulamalar hükme bağlandı.

Bu değişiklikler ile başta okul öncesi eğitime erişimi artırmak olmak üzere acil çözüm bekleyen ya da tartışmaya sebep olan bazı hususların ivedilikle çözümünün amaçlandığı söylenebilir.

Zümre ve Kurul Toplantılarına İlişkin Düzenleme

2019 yılında, birkaç yıl önce yürürlüğe giren e-müfredat modülünün uygulanmasına ilişkin yönerge değiştirildi. "Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Kurulları ve Zümreleri Yönergesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönerge" ile zümre toplantıları başta olmak üzere okuldaki toplantıların tamamına ilişkin yeni düzenlemeler yapıldı. Bu kapsamda yapılan en önemli değişiklik, zümre toplantı gündemlerinin, davetlerinin ve kararlarının e-kurul ve zümre modülü üzerinde yazılmasının sonlandırılması oldu. Böylece yöneticiler ve öğretmenler için angarya olarak görülen bir bürokratik işlem sonlandırılmış oldu. Bu kapsamda okulda yapılan öğretmenler kurulu, zümre öğretmenler kurulu,

şube öğretmenler kurulu, il, ilçe ve bölge zümre öğretmenler kurulu toplantılarının işleyişine ilişkin de kolaylaştırıcı hükümler eklendi. Bu çerçevede, kurul gündemleri, katılımcıları, toplantı zamanları gibi detaylarda da düzenlemeler yapıldı.

Kardeş Okul Uygulaması

Millî Eğitim Bakanlığı'nın Türk Cumhuriyetleri ile başlattığı eğitim iş birliğini okullar/kurumlar düzeyinde de gerçekleştirmek amacıyla Yurt Dışı Eğitim Öğretim Genel Müdürlüğü'nce hazırlanarak yürürlüğe konulan 17.06.2008 tarihli ve 2008/48 sayılı genelgesi yürürlükten kaldırılarak yerine uygulamalardan alınan geri bildirimler çerçevesinde güncelleştirilerek hazırlanan 2019/11 sayılı genelge yürürlüğe kondu.

Özet

MEB'e ait personel, öğrenci, bina, demirbaş ve diğer veri tabanlarının entegrasyonu ile ilgili hazırlık çalışmalarının 2018 yılı sonunda tamamlandığı açıklanmıştı. Bu veri tabanı sayesinde okul bazlı izleme, değerlendirme, destekleme ve bütçeleme yapılması hedeflendi. Ancak henüz somut bir uygulamanın hayata geçirildiği açıklanmadı. Bu hedefin gerçekleştirilmesi durumunda okul profillerinin çıkarılması ile yerinde, hızlı ve etkin müdahale imkânı oluşabilir. Ne var ki okul ve taşra teşkilatının veriye dayalı yönetim, öğrenme analitiği ve okul geliştirme konularında bilgi, beceri ve tecrübelerinde yetkinliğe kavuşmaları için uygulamanın destek mekanizmalarının oluşturulması gerektiği açıktır. Bu da yeterli bütçe, uzman insan kaynağı ve etkin bir yönetim gerektirmektedir.

Ara tatil uygulaması ve bu sebeple eğitim takvimini yeniden düzenlenmesi genel olarak olumlu bir gelişme olarak değerlendirildi. 18 haftalık dönem, öğretmen ve öğrenciler için çok uzun gelmekte ve motivasyonun düşmesine sebep olmaktaydı. Ancak okulların nisan ve kasım aylarında birer hafta tatil olması başta ebeveynler olmak üzere eğitimin bütün paydaşlarını bir şekilde etkilediğinden uygulama sırasında bazı zorluklarla karşı karşıya kalınacağı öngörülmektedir.

Teneffüs süreleri ise daha yapısal bir sorundur. Teneffüs süresi, okulların tekli ya da ikili öğretim yapmasına ve ders sayılarının ve türlerinin sayılarına bağlı bir düzenlemedir. Dolayısıyla bu uygulama öncelikle ders sayısının azaltılmasını gerektirmektedir. Bu konuda henüz bir uygulama hayata geçirilmemiştir. Diğer boyutu ise ikili eğitimin tamamen ortadan kalkmasına bağlıdır. Derslik sayısında Türkiye genelinde ideal ortalamaya yaklaşılmışsa da özellikle bazı şehir ve ilçelerde okul arsası bulmakta ve yeni derslik üretmekte zorluklar olduğu bilinmektedir. Ayrıca okulların sosyal, kültürel ve spor etkinlikleri için mekânlarının yeterli olmaması, okul yönetimlerini güvenlik sebebiyle teneffüs sürelerini kısa tutmaya yöneltmektedir. Kent merkezlerinde çalışan ebeveynlerin, çocuklarının okulda daha uzun süre kalmalarını istemeleri sebebiyle de okulların etüt ve destek eğitimleri ile yeniden ders saati eklemeleri, teneffüs sürelerinin uzatılmasına yönelik düzenlemenin ruhuna aykırı bir uygulamaya okul yönetimlerini mecbur bırakmaktadır.

4+4+4 eğitim sisteminin uygulamaya geçilmesiyle yapılan bir düzenlemeyle okula başlama yaşı da düşürülmüştü. Bu sebeple 2012-2013'te 5,5 yaşındaki çocuklar okula başlamıştı. Bu uygulama ile 60 aylık çocukların okula hazır olmamaları sebebiyle uygulamada bir karmaşa yaşanmıştı. Ayrıca bu uygulama, yaklaşık yarım milyon yeni öğrencinin daha birinci sınıfa başlaması anlamına geliyordu. Nitekim o yıl okula başlayan yaklaşık 1,5 milyon öğrenci bu yıl 8. sınıflı tamamlayacak ve gelecek yıl 9. sınıfa başlayacak. Bu durum sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarının kontenjanlarının artırılması kararını getirdi. Ancak asıl yansıması, 2020-2021 öğretim yılında 9. sınıflarda yaşanacak. Okula başlama yaşına ilişkin düzenleme ile yaklaşık 10 yıllık karmaşaya bir son verilmiş ve Türk eğitim sisteminin önemli krizlerinden biri pedagojik bakımdan uygun olan bir standarda kavuşmuş oldu.

Coğrafi Bilgi Sistemi, Fırsat Eşitliğine Katkı Sağlar mı?

Yunus Çolak

Kırklareli Üniversitesi

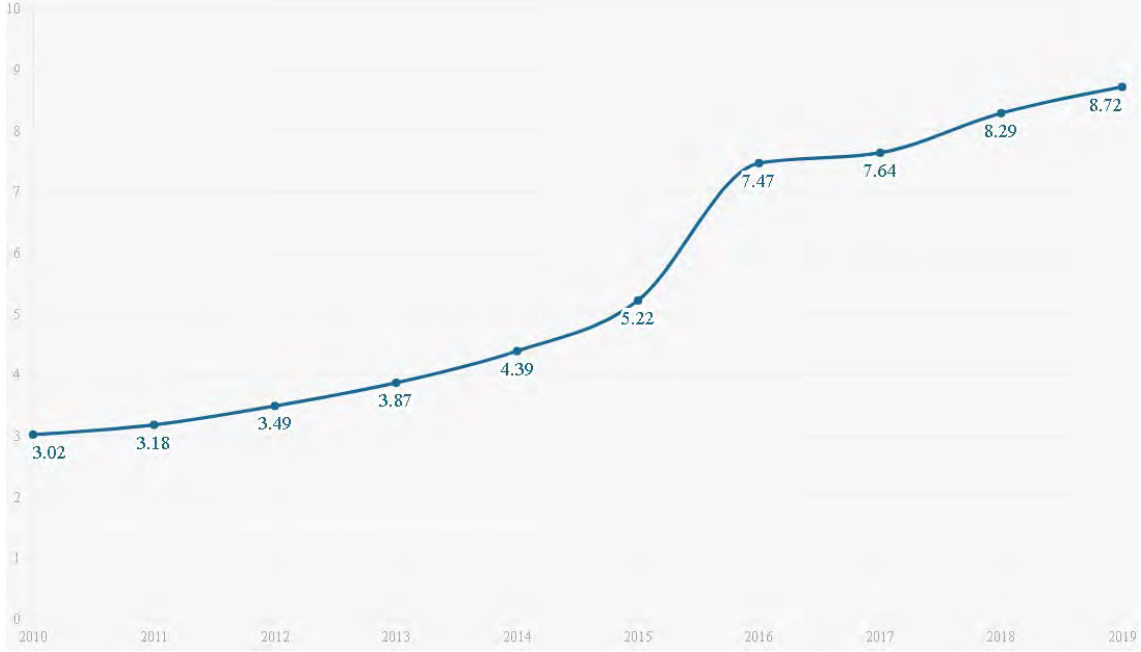
2019 sonunda MEB, 2023 Eğitim Vizyonu hedefleri doğrultusunda veriye dayalı yönetime geçmenin temel unsurlarından biri olarak belirlediği Bakanlığa bağlı okul ve tesislere ilişkin verilerin yer aldığı Milli Eğitim Bakanlığı Coğrafi Bilgi Sistemi'ni (MEBCBS) kamuoyuna tanıtmıştır. MEB CBS, eğitim alanlarının belirlenmesi, öğrenci yerleştirmelerinde yaşanabilecek sorunların önüne geçilmesi, taşınabilir eğitimde en kısa ve güvenilir mesafe belirlenerek öğrencilerin eğitime erişiminin kolaylaştırılması, okul binalarının enerji tüketim değerlerinin takip edilmesi hedefleyeceği bu tanıtımda ifade edilmiştir.¹

CBS alanında söz konusu hareketli ve farklı aktörler üzerinden ilerleyen gündemin, kamu politikalarının üretilmesi ve kentsel gelişmelerin düzenlenmesinde yetki çatışmalarını azaltıcı fonksiyonuna vurgu yapmak gerekmektedir. İdarede, bürokratik dirençleri, hizmet aksamalarına sevk eden veri yoksunluğu ve paylaşım problemlerinin bütüncül veri politikaları ile çözülmesi gerekmektedir. Veri üretimi ve paylaşımı dah da ötesinde teknolojinin etkin kullanıma yönelik tüm bu projeler karar desteği ve iş zekasını besleyebilecek iken e-dönüşüm platformlarında, mekana yansıyan süreçlerin CBS mevzuatının dışında tutulması yeni karmaşalara yol açacaktır. Coğrafi Bilgi Sisteminin asıl mantığı verilerin mekan ile ilişkilendirilmesidir ki örneğin mekanla en çok iç içe olan Milli Eğitim Bakanlığı teşkilatının bu ilişkiyi fark edip MEBCBS'yi hayata geçirmesi çok önemli bir adımken diğer projelerin MEBCBS ile ilişkisinin neden yansıtılmadığı yada yansıtılıyorsa bile etkisinin ne zaman hissedileceği şu anda cevabı bulunamayan bir soru olarak durmaktadır.

Son olarak, mekana duyarlı teknolojik imkanlara dayalı yeni okuma biçimlerindeki yaygınlık, kamusal reformlar yaratabilecek bir bünyeye sahiptir. Ülkemizde, toplumsal adalet ve hakkaniyet ölçütlerini toplum nezdinde dengelemek gibi son derece önemli bir vazifeyi ifa eden Milli Eğitim'in, bölgesel ölçekte okullaşma daha yerel ölçeklerde kamu hizmetine erişim, nitelikli eğitimci ihtiyacının dağıtılması gibi bilgileri mekânsal düzlemde kamuya gerçekten açtığına, bu açılım kentsel dinamikleri yeniden kurgulayacaktır. Kamunun hizmetleri dağıtmasında CBS'yi kullanarak ve kullanarak emlak-inşaat sektörünün önüne geçerek, kentsel rant paylaşımına reorganize edeceği unutulmamalıdır. Bu yeni imkanın, kentsel yığılma alanlarındaki karmaşa kadar, kırsal da ve yoğunluğu düşük bölgelerdeki mahrumiyetleri de gözümüze sokacağını düşündüğümüzde, gerek kamu yönetimi gerekse sivil toplum olarak aksiyon alışları da biçimlendirecek, katılım ve etkileşimi, eğitim odaklı dinamize edecektir. Tüm bu sürecin sağlıklı işlenmesi için, kamunun koordinasyon birimlerinde ortaklaşılabilir unsurların artırılması gerekmektedir.

Özel Öğretim Kurumları

Türk eğitim sisteminde her yıl sayıları ve öğrencileri artan özel öğretim kurumlarına yönelik kararlar konusunda 2019 yılı kritik bir yıl oldu. Temel liselerin ve özel öğretim kurslarının kapatılmasına ilişkin karar ve açıklamalar henüz taşların yerine oturmadığını gösterdi.

Şekil 11. Yıllara Göre Özel Öğretim Kurumlarına Devam Eden Öğrenci Sayılarının Toplam Öğrenci Sayısına Oranı (%)

Kaynak: MEB tarafından yayınlanan Millî Eğitim İstatistiklerinden yararlanılarak düzenlenmiştir.

Temel Liselerin Kapanması

2014 yılında dershanelerin kapatılması ile temel liseye dönüşen ortaöğretim kurumlarının, yasalarda belirtilen standartlara uygun olarak okula dönüşmeleri için verilen süre 2018-2019 öğretim yılı itibarıyla sona erdi. Bu dönüşüm süreci kapsamında 972 temel lisede kayıtlı olan yaklaşık 212 bin öğrencinin diğer liselere nakli ile temel liselerin dönüşümünün tamamlanması konusu, 2019-2020 öğretim yılı başlamadan tamamlandı. Bu sürecin aksamadan ve hak kaybı oluşmadan yönetilmesi için TTKB'nin 4 Mart 2019 tarihli 6 sayılı kararı doğrultusunda işlemler gerçekleştirildi.

Özel Öğretim Kurslarının (Dershanelerin) Durumu

Bu süreçteki diğer bir konu ise özel öğretim kurslarının kapatılması kararının uygulan-

ması idi. MEB Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü, 28 Ocak 2019 tarihli basın bülteniyle özel öğretim kurslarının haziran ayı itibarıyla kapatılacağına ilişkin bir duyuru yayınladı.

Ancak haziran ayına doğru söz konusu duyuru web sayfasından kaldırıldı. Konu ile ilgili yasal bir düzenleme de hazırlanmadı. Böylece özel öğretim kurumlarının kapatılması bir yıl daha ertelenmiş oldu.

Bu süreçte, Türk eğitim sisteminin en önemli kamburu olarak kabul edilebilecek dershanecilik meselesi, 2019 yılında da bir sonuca bağlanamadı ve Türkiye'de yasanın sınırlarını sonuna kadar kullanmaya devam eden özel öğretim kursları, dershanecilik hizmeti vermeye devam ettiler.

Özet

Özel öğretim kurumlarına gitmek isteyen alt gelir grubundaki öğrencilere sağlanan devlet desteğinin 2019-2020 yılından itibaren kaldırılmasıyla sektör, ekonomik bakımdan bir avantajını kaybetti. Ekonomideki daralmanın da etkisiyle özel öğretim kurumlarının bazıları zor duruma düştü. Bu süreçte temel liselerin kapanması ve özel okula dönüşmesi uygulamasının aynı yıla denk gelmesi, sektörü zor durumda bıraktı. Bu zorlu geçiş yılı, özel öğretim kurslarının kapatılmasına yönelik kararın da ertelenmesini gerektirdi. Hükümet, eğitimde özel sektörün payının artmasını isterken kamu okullarının niteliğini artırmaya yönelik toplumsal baskı karşısında kararsız kalmış, bir taraftan da etkisi daha fazla hissedilen ekonomik daralma sebebiyle bir sektöre olumsuz etki yapacak kararlar almaktan da kaçınmıştır.

Özel Öğretim Kurslarının Kapatılması Çare mi Sorun mu?

İlayda Ardağ

Öğretmen

Millî Eğitim Bakanlığı aldığı bir kararla özel öğretim kursu olarak faaliyet yürüten kurumların 2019-2020 eğitim öğretim dönemi sonu itibarıyla kapanacağını kamuoyuna yaptığı bilgilendirmelerle duyurmuştur. Bu duyurunun akabinde, kurumlara gönderilen resmî yazılarla sürecin nasıl ilerleyeceğine dair detaylı bir bilgilendirme yapmamış, detayları daha sonra paylaşacağını belirtmiştir.

Özel öğretim kurslarının kapatılmasına götüren süreçte, mevcut durumun bir fotoğrafının çekilmesi sağlıklı olacaktır. Me-seleyi sadece özel öğretim kursları olarak değil "sınava hazırlama merkezleri" üst başlığı ile ele aldığımızda (eski adıyla dershane) ortada şöyle bir fotoğraf olduğu görülmektedir:

Sınava hazırlama merkezleri, resmî isim olarak farklılık gösterse de aslında sınava hazırlama ihtiyacı karşılayan kurumlar olarak:

- Özel Öğretim Kursları,
- Kişisel Gelişim Kursları,
- Dil Kursları,
- KPSS Kursları,
- Eğitim Danışmanlık Merkezleri,
- Özel Ders Ofisleri,
- Diğer (kayıt dışı) olarak 6 grupta toplanmaktadır.

Mevcut mevzuat itibarıyla her yönüyle resmî ve tam olarak sınava hazırlama merkezi açmak ve işletmek mümkün değildir. Bu açıdan her kurum, Millî Eğitim Bakanlığı'ndan a, b, c ve d seçeneklerindeki bir tanesi ile ilgili izin ve ruhsat almakta fakat içeri-sini istediği ve piyasa ihtiyaçlarına göre doldurmaktadır. Bu yönüyle bu ilk dört kurum türüne "çeyrek merdiven altı" demek de yanlış olmayacaktır. Yukarıda gruplandırılarda e ve f seçeneğine giren kurumlar ise sadece belediyeden iş yeri açma ruhsatı alıp hiçbir şekilde Millî Eğitim Bakanlığı'nın denetim ve kontrolü altına girmeden sınava hazırlama hizmetleri verdiği için "yarı merdiven altı" olarak da adlandırılabilir. Son seçenekteki işletmeler ise hiçbir resmî dayanağı olmayan "tamamen merdiven altı" kurumlar olarak faaliyet yürütmektedir. Bakanlığın sadece özel öğretim kurslarını kapatmaya dönük aldığı karar, özel öğretim kursu ruhsatı ile iş yapan kurumları etkilemiş olacağı da tedbir almak ve çözüm üretmek son derece kolay görülmektedir.

Özel öğretim kurslarının kapanması ile ilgili alınan karardaki amaç; eski dershane sisteminin ve sınava hazırlık merkezlerinin tamamen ortadan kaldırılması ise bu, realiteyle pek örtüşmemektedir. Ülkede gerek üniversite sınavlarının gerek liseye giriş sınavlarının bir "yarış" hâline dönüşmesi ancak "okullar arası nitelik farkının ortadan kaldırılması" ile mümkündür. Başka bir deyişle "sınava olan ihtiyaç var oldukça" bu kurumlar, resmî veya gayriresmî var olmaya devam edecektir. Ülkemizin gerçekleri göz önüne alındığında, sınavın ve yarışmanın olmadığı bir zemin oluşturmak da hem kolay hem de gerçekçi görünmüyor.

2019'da MEB Kapılarını Sivil Alana Açtı

Arife Gümüş

Araştırmacı

2018'in son aylarında yayımlanan 2023 Eğitim Vizyonu, MEB ile sivil eğitim çalışmaları arasında güçlü bir köprü vazifesi gördü. Bakanın sivil alanda eğitim çalışmaları yürütmüş olması aynı zamanda farklı pozisyonlarda eğitim bürokrasisine aşına olması, MEB tarihinde alanın uzmanlarının her zaman bir sorun olarak dile getirdiği paydaş sınırlamaları açısından önemli bir kırılma noktası oldu.

İLKE Vakfı'nın bakanlıktan az bir zaman önce hazırladığı "Geleceğin Türkiye'sinde Eğitim" raporu incelendiğinde, benzer zamanlarda sivil alan ile MEB bürokrasisinin ortak sorunlara işaret eden çözüm önerilerini paylaştıkları görülebilir. Bakanlığın raporu, kamuoyunun yakın takibinde ve bir gündem oluşturarak açıklaması hem içerik hem de usul açısından sivil alan için güçlü bir motivasyon kaynağı oldu. Türkiye'nin her kesiminden kişi ve kurum, ilgili raporu açımlayan, kritik eden, tamamlayan önemli paylaşımlarda bulundu.

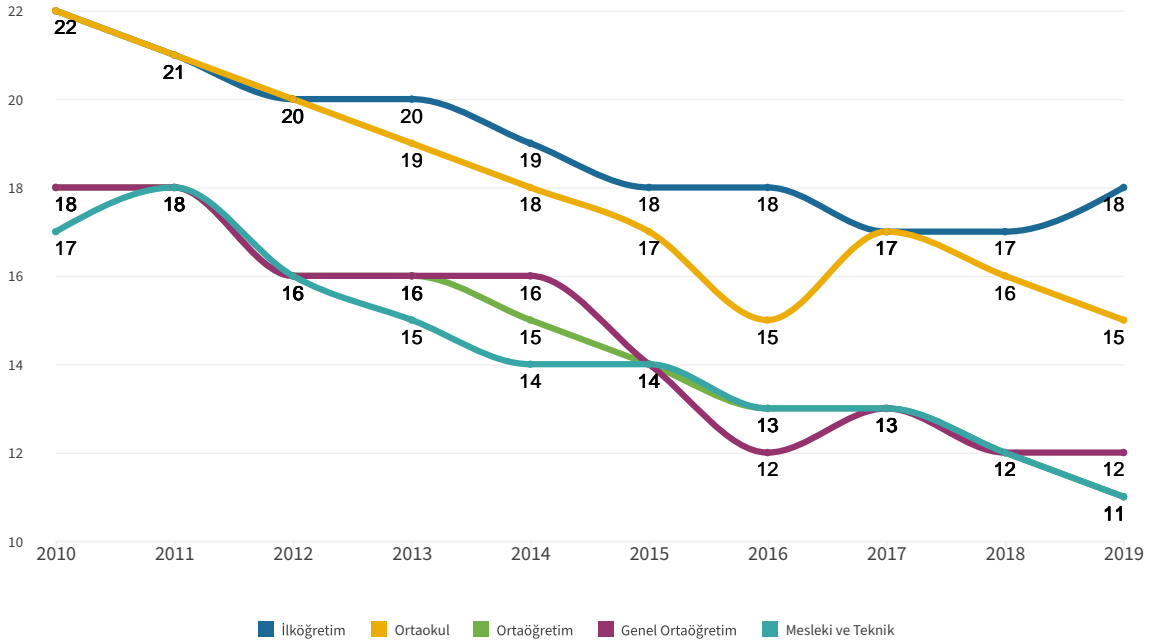
2019 yılı içerisinde geniş çalışmalar, odak raporlar, politika notları, gündem konuşmaları gibi farklı platformlarda sivil alan önemli bir müktesebat oluşturdu. Eğitimin aktörleri yakın markaja alındı. Okul yöneticileri, öğretmenler, veliler, öğrenciler belki de uzun yıllardır ilk defa bu kadar ayrıntılı, dikkatli ve derinlemesine ele alındı. 2019 yılında gerçekleştirilen sivil eğitim çalışmaları, MEB'in önemli kurumsal iş birliği olarak STK'ları da hareketlendirdi.

Bakanlığın öğretmen akademilerini çeşitli STK'larda yapması, öğretmenleri farklı kurum ve kişilerle buluşturması, önemli açılımlardan bazılarını oluşturdu. Böylece hem eğitim bürokrasisi hem de sivil alan, sahada buluşup ortak iş yapabilmeye becerilerini test edebildi. Bu becerinin öz güvenle buluşması, Türkiye'nin pek çok önemli ve değişken gündemi arasında eğitimin merkezî rolünü unutturmadi. Hem İLKE Vakfı'nın hem de benzer çalışmalar yürüten diğer sivil kuruluşların eğitim alanında geliştirdiği içerik kadar içerik üretme tarzı da bu açıdan önemli bir gösterge olarak kabul edilebilir. Uzun vadede çokça dile getirilen eğitimde sürdürülebilir politikaların olmamasına dair eleştiriler, bu yakınlaşma sonrasında bir nebze olsun giderilmiş benziyor.

Burada dikkatlerden kaçmaması gereken husus, sivil katılımın kuşatıcılığından emin olunması ve sürecin aksatılmadan devam ettirilmesidir. Bu açık kapı politikası, MEB'in merkezî yapısının gölgede bıraktığı sorun alanlarının ve fırsat noktalarının merkeze ulaşması için önemli bir imkândır. Ayrıca hem insan kaynağı hem de dilin çeşitlenmesi açısından MEB için önemli imkânlar barındırmaktadır. Ankara'nın bu tutumu, il ve ilçe millî eğitim teşkilatlarına da yansıdığı zaman eğitim politikalarımız açısından daha gerçekçi, çözüme daha yakın adımların atılması imkânı artacaktır.

Eğitimin İnsan Gücü

MEB'in ve Türk eğitim sisteminin insan kaynağını, çok az sayıdaki idari personel dışında sayıları bir milyonu aşan öğretmenlerden oluşmaktadır. Okul yöneticileri, ilçe ve il düzeyindeki yöneticilerin tamamı, merkez teşkilatındaki yöneticilerin ise büyük kısmı da öğretmenlikten gelmektedir. Bu durumda MEB için insan kaynağı söz konusu olduğunda öğretmen akla gelmektedir. 2019 yılı, öğretmenlerin mesleki gelişmelerinin çok konuşulduğu bir yıl oldu. Okul yöneticilerinin seçimi ve değerlendirilmesine yönelik bazı kararlar alındı ve düzenlemeler yapıldı. 2019 yılında öğretmenlerin moral ve motivasyonlarını artırmaya yönelik çalışmalara ağırlık verildiği görüldü. Yıl boyu beklenen Öğretmenlik Meslek Kanunu ise 2019'da da çıkarılmadı. 40 bin öğretmen ataması yapıldı. Öğretmen yetiştirmeye yönelik tartışmaların başında ise pedagojik formasyon uygulaması ve yeni nesil eğitim fakülteleri ile ilgili konular vardı. Ancak gerek pedagojik formasyon gerekse de eğitim fakülteleri ile ilgili somut bir gelişme yaşanmadı.

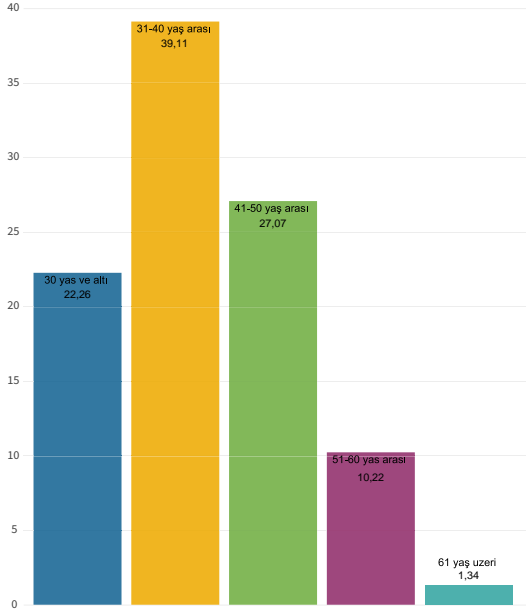

Şekil 12. Eğitim Kademelerine Göre Öğretmen Başına Düşen Öğrenci Sayılarının Değişimi

Kaynak: MEB tarafından yayınlanan Millî Eğitim İstatistiklerinden yararlanılarak düzenlenmiştir.

Okul Yöneticisi Seçme

2023 Eğitim Vizyonu hedeflerinden biri de okul yöneticiliğinin profesyonel bir meslek olması için altyapının hazırlanması idi. Bu kapsamda öncelikle okul yöneticilerini seçme sınavının kapsamında yöneticilik yeterliliklerine ilişkin soru oranının artırılması ve temel yetenek sorularının eklenmesi, ilk adım olarak hayata geçirilen uygulamalar oldu. Sınavın MEB tarafından değil de ÖSYM tarafından yapılmasının sağlanması ise sınavın kalitesinin ve güvenilirliğinin artırılması bakımından önemli bir adım olarak kabul edildi. Yeni formattaki sınavın ilki, 21 Nisan 2019'da gerçekleştirildi. Okul yöneticisi görevlendirmelerinde mülakat uygulaması devam etmekle birlikte önceki yıllarda çok fazla gündemi meşgul eden şaibe söylentilerinin önüne geçmek için yazılı sınavdan alınan puanın ağırlığı (%80'e %20) artırıldı. Okul yöneticilerinin yet-

Şekil 13. MEB Personelinin Yaş Dağılımı

Kaynak: MEB, 2020

(*) Tabloda, Personel Genel Müdürlüğü'nden 10.01.2020 tarihinde alınan veriler kullanılmıştır.

kinliklerinin artırılması amacıyla yıl boyunca 6 binden fazla müdür yardımcısına uygulamalı eğitimler verildi.

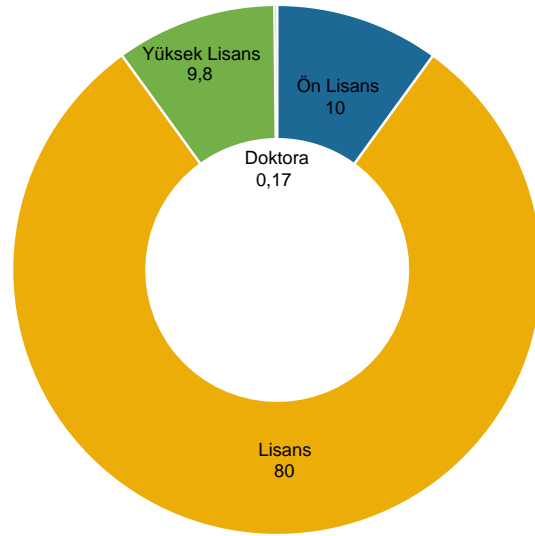
Tablo 2. Yıllara Göre Okul Yöneticiliği Sınavına Giren Aday Sayısı

Yıllar	Sınav Katılan
2019	56.381
2020	50.000

Kaynak: MEB basın açıklamalarından yararlanılarak hazırlanmıştır.

Hizmet İçi Eğitimler ve Mesleki Gelişim

Öğretmenlere yönelik olarak MEB bünyesinde hizmet içi eğitimlerin planlanması ve organizasyonu, Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. Ziya Selçuk'un, Bakanlığa başlamasının ardından MEB bürokrasisindeki ilk önemli

Şekil 14. MEB Personelinin Eğitim Düzeyine Göre Dağılımı

Kaynak: MEB tarafından yayınlanan Millî Eğitim İstatistiklerinden yararlanılarak düzenlenmiştir.

değişiklik de bu birimde yaşandı. 13 Eylül 2018'de genel müdür olarak atanan Doç. Dr. Adnan Boyacı, 2019 yılı boyunca tanıtımı yapılan birçok yenilikçi çalışmada gündeme geldi. Öğretmen odalarının tasarımı, önlük uygulaması, öğretmenler arası turnuvalar gibi görünürlüğü yüksek çalışmalar yanında öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yönelik bazı örnek uygulamaları da hayata geçirdi.

Bakanlığın en önemli müttetikleri olarak tanımladığı okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin mesleki gelişimini yeniden yapılandırmayı hedeflediklerini birçok kez dile getiren Boyacı, bu süreçte yüz yüze ve uzaktan eğitimin bir arada kullanıldığı karma bir mesleki gelişim modelini benimsediklerini belirtti. Yeni paradigmanın hizmet içi değil sürekli mesleki gelişme esasına dayandığı, gerçekçi, sürdürülebilir ve etkili; izlemeye, değerlendirmeye dayalı; kariyer ile ilişkilendirilmiş; ulusal, uluslararası sertifikasyon fırsatı sunan; öğretmen yeterliklerine dayalı güncel olana ilişkin mesleki bilgi ve becerilerin artırılmasını sağlayan, lisansüstü düzeyde yeni bir yaklaşım kurguladıklarını belirtti.

Öğretmenlerin sürekli mesleki gelişimleri ile ilgili olarak toplumsal mutabakat sağlamak amacıyla YÖK, üniversiteler, uluslararası kurumlar, şirketler, uluslararası şirketler ve sivil toplum örgütleri ile iş birlikleri ve protokoller imzalandı. Türkiye'de ve yurt dışında ağırlıklı olarak uzaktan eğitim yoluyla olmakla beraber sempozyum, yarışma ve bilim kampları, panel, kongre, konferans, seminer, etkileşimli sergiler, uygulamalı eğitim faaliyetleri, etkinlikler ve projeler şeklinde yürütülen çalışmalarda, uygulamalı eğitime ağırlık verileceği belirtiliyor.

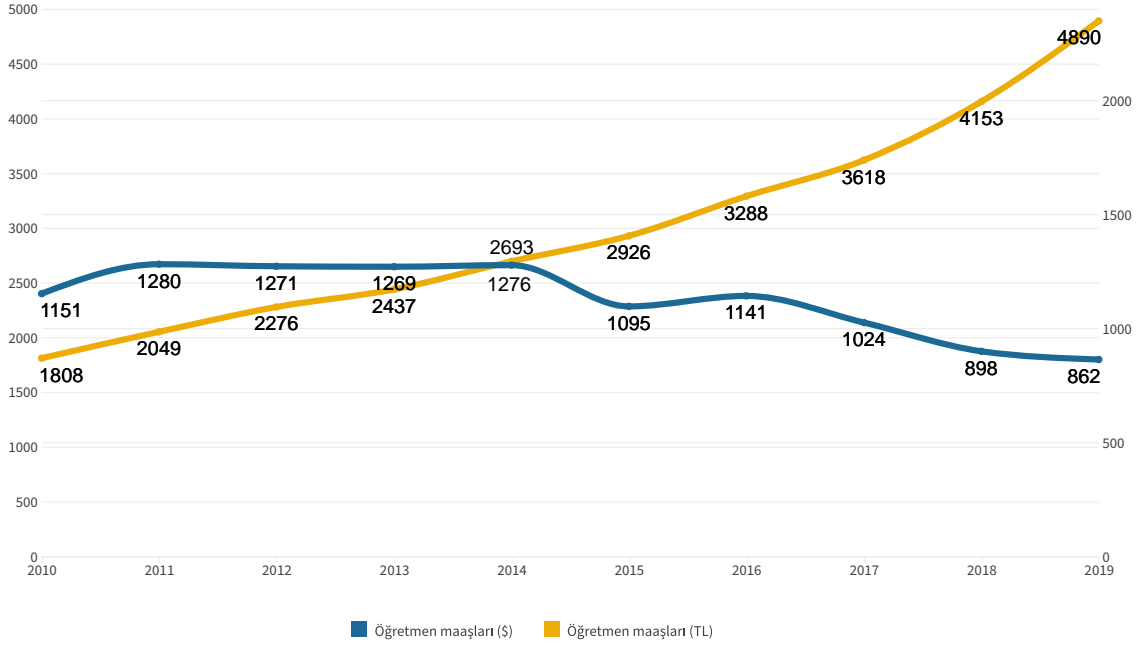
Bu çalışmaların tamamlayıcısı olarak 19 Kasım 2019'da Bilimsel Toplantılara Katılım Yöner-

gesi yayımlandı. Öğretmenlerin mesleki gelişimlerine katkı sunacak bilimsel toplantılara katılmalarını teşvik etmek amacıyla bilimsel toplantılara katıldıklarında izinli sayılmaları, aldıkları belge, sertifika ve eğitimlerin modüle işlenmesi gibi uygulamalar getirildi.

Öğretmenlerin mesleki gelişimleri ile ilgili olarak tanıtımı yapılan ve uygulamaya konan en kapsamlı çalışma, UNICEF desteği ile başta dezavantajlı çocuklar olmak üzere tüm çocuklara hizmet sunan eğitim personelinin kapasitesini güçlendirme ve her çocuğun kaliteli kapsayıcı bir eğitime erişmesi amacıyla uygulanan Kapsayıcı Eğitim Öğretmen Eğitimi Modülü oldu. Bu çalışma kapsamında 120 bin öğretmen ve 5 bin okul yöneticisine eğitim verilmesi planlandı.

Bunun yanında Anadolu Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Erciyes Üniversitesi, ODTÜ, Harvard Üniversitesi, Google, Microsoft, Cisco, LİMAK, British Council, Cambridge University Press, Türkiye Oryantiring Federasyonu ve Türkiye Dağcılık Federasyonu ile protokoller imzalandı.

Bu protokoller kapsamında öğretmenlerin Türkiye'de ve yurt dışında akademik, mesleki ve kişisel gelişimlerini destekleyecek çalışmalar yapılacak. Bu faaliyetler; müze ziyareti, müze eğitimi, masal anlatımı, doğa yürüyüşü, oryantiring, havacılık, İngilizce, Almanca, Fransızca ve Arapça, fizik, kimya, biyoloji, matematik, geometri, zekâ oyunları, analitik düşünme, eğitimde drama, görsel sanatlar eğitimi, felsefe eğitimi, etik, algoritmik düşünme, rehberlik, araştırma yöntemleri, proje yapma ve yürütme, bilgi işlemsel düşünme, otomasyon, robotik, algoritma süreçlerinin matematik, Türkçe, sosyal bilgiler gibi derslere uyarlanması gibi çok çeşitli alanlarda gerçekleşecek.

Şekil 15. Yıllara Göre Öğretmen Aylıklarının Gelişimi

Kaynak: MEB tarafından yayınlanan Millî Eğitim İstatistiklerinden yararlanılarak düzenlenmiştir

2019 yılı boyunca devam eden çalışmaların bir kısmı, 2019 öncesi yapılan iş birliklerinin devamı olarak gerçekleştirilmiş bir kısmı da pilot uygulama olarak başlatılmış durumdadır.

2019 yılı içinde UNİCEF iş birliği ile yürütülen Kapsayıcı Eğitim Bağlamında Öğretmen ve Okul Yöneticilerinin Eğitimi programına 120 bin öğretmen ve 5 bin okul yöneticisinin katılımı planlandı. Oryantiring ve dağcılık eğitimine 20 bin, Google ile iş birliği yapılarak başlatılan Öğretmenler İçin Dijital Dönüşüm Platformu programına ilk etapta 5 ilde pilot uygulamanın ardından 200 bin sınıf öğretmeni olmak üzere 1 milyon öğretmen, British Council ile yapılan iş birliği kapsamında pilot uygulama olarak Ankara'da 422 okuldan 2.400 İngilizce öğretmeni, LİMAK ve Harvard Üniversitesi iş birliğinde ve ODTÜ öğretim üyelerinin desteğiyle fen liseleri ve fen lisesi ağırlıklı imam hatip liselerinde görev yapan 18 bin fizik, kimya ve biyoloji öğretmeni, halk oyunları eğitime 500 öğretmen, Cambridge University Press tarafın-

dan yurt dışında eğitici eğitimi sertifika programına katılmak üzere 25 öğretmen, toplamda ise yıl içinde toplam 70 bin öğretmenin mesleki gelişim çalışmalarına katıldığı belirtildi.

2019'un son günlerinde birleştirilmiş sınıflarda öğretmenlik yapan 7.000 öğretmenin mesleki gelişimini kapsayan bir protokol daha imzalandı. Sabancı Vakfı, Köy Okulları Değişim Ağı (KODA) ile MEB iş birliği ile Köy Öğretmenleri Gelişim Programı adı altında başlayan program kapsamında Köy Öğretmeninin Başucu Kitabı ile Birleştirilmiş Sınıflar İçin Etkinlik Kitabı adlı iki kitabın da bütünleştirilmiş sınıf öğretmenlerine dağıtılması, program kapsamında eğitimlerin 2020 yılında gerçekleştirilmesi planlandı.

Öğretmen Destek Noktaları

MEB'in 2019 yılında altyapısını hazırladığı ancak 2020 yılının şubat ayında pilot uygulama-

Tablo 3. Resmî ve Özel Okullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Kademelere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	Toplam	Erkek	Kadın	Erkek Oranı	Kadın Oranı	Cinsiyet Eşitliği Oranı
Okul öncesi	93.302	5.240	88.062	5,62	94,38	16,81
İlkokul	300.732	108.195	192.537	35,98	64,02	1,78
Ortaokul	354.198	147.532	206.666	41,65	58,35	1,40
Ortaöğretim	371.234	182.754	188.480	49,23	50,77	1,03
Genel	175.275	83.711	91.564	47,76	52,24	1,09
Mesleki	195.959	99.043	96.916	50,54	49,46	0,98
Toplam	1.119.466	443.721	675.745	39,64	60,36	1,52

Kaynak: MEB tarafından yayınlanan Milli Eğitim İstatistiklerinden yararlanılarak düzenlenmiştir.

larına başlayacağı bir çalışma da Öğretmen Destek Noktaları Oldu. İlk kez Bakan tarafında 18 Kasım 2019'da öğretmenlerin mesleki gelişim seminerlerinin açılış konuşmasında kamuoyu ile paylaştığı ve ülke çapında ilçe temelli bir ağ olarak tanımladığı Öğretmen Destek Noktaları, 81 ilde 957 ilçeyi kapsayacak. Öğretmen Destek Noktaları uluslararası standartlarda, Türkiye'nin birikimiyle, akademik destekle ve bilimsel temelli bir anlayışla, öncelikle dijital platformla desteklenen, her bir noktanın birbirleriyle ve Ankara'daki merkezle irtibat hâlinde olabileceği bir yapı olarak tasarlandı. Ankara'daki merkez, 100 uzmandan oluşan ekibiyle, içerikler geliştirecek, okulların ve öğretmenlerin mesleki gelişimi için hazırlık yapacak ve anlık olarak paylaşacak. Merkez, içerik yanında destek noktalarına altyapı ve finans desteği de sunacak. Organik bir örgütlenme olarak nitelenen bu noktalarda, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör temsilcileri gibi Türkiye'nin birikimi ile öğretmenlerin mesleki gelişimindeki her ihtiyacını karşılayabilecek yerinde, yanında ve

yolunda bir meslek gelişimi yapısının kurulması hedeflendi.

Bu yapı ve ağ sayesinde öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin desteklenmesi ile MEB 2023 Eğitim Vizyonu hedefleri kapsamında hayata geçirilen okul profili değerlendirme, coğrafi bilgi sistemi, ölçme değerlendirme merkezi, e-portfolyo, e-rehberlik gibi çalışmaların etkili bir biçimde hayata geçirilmesinin sağlanacağı belirtildi.

Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerinin çeşitlendirilmesi ve yerel ihtiyaçlarının yerel imkânlarla çözülmesi, merkezin koordinasyon ve destek sağlaması, üniversite, STK gibi unsurlar aracılığıyla toplumsal katılım ve etkileşimin sağlanmış olması, uygulamanın olumlu yönleri olarak değerlendirilebilir. Ancak Öğretmen Destek Noktaları ile ilgili henüz yasal bir düzenleme ya da bir genelge yayınlanmadı. Yukarıda özetlenen bilgiler dışında Öğretmen Destek Noktalarının nasıl işleyeceğine dair bir açıklama da yapılmadı.

Türkiye Öğretmenler Kupası

2019 yılı MEB tarafından organize edilen Türkiye Öğretmenler Kupası'nın da gerçekleştirildiği yıl oldu. Salon futbolu, basketbol, voleybol ve masa tenisi olmak üzere dört branşta gerçekleştirilen turnuvaya, 81 il ve 757 ilçeden 10 bine yakın öğretmen, 1988 takım hâlinde katıldı. 31 Ekim'de il müsabakalarının tamamlanmasının ardından Marmara, Ege, Akdeniz, İç Anadolu, Karadeniz 1, Karadeniz 2, Güneydoğu Anadolu ve Doğu Anadolu olmak üzere 8 bölgedeki bölge birinciliği müsabakaları, 4-12 Kasım'da yapıldı ve sonuçlar 13 Kasım'da duyuruldu. Her bölgenin birincisi, Öğretmenler Günü haftasında Ankara'ya gelerek final müsabakalarına katıldı. Ekim ayında başlayan turnuva, 24 Kasım Öğretmenler Günü'nde gerçekleştirilen ödül töreniyle sona erdi. Türkiye finalinde ilk 3'e giren takımlara kupa, sporcu öğretmenlere madalya ve başarı belgesi verildi. İl ve bölge birinciliği müsabakalarında bir üst tura katılmaya hak kazanan takımların sporcularına da il millî eğitim müdürlükleri tarafından madalya takdim edildi.

Önlük Uygulaması

MEB, eğitim sisteminde köklü reformlar kadar görünüş ve konfor ile ilgili uygulamalarıyla da 2019 yılında çok konuşuldu. Bu uygulamalardan biri de Bir Milyon Öğretmen Bir Milyon Fikir projesi kapsamında öğretmenlerden geldiği belirtilen beyaz önlük tasarımları oldu. Tasarımlarını modacı Ayşe ve Ece Ege'nin, üretimini ise bir giyim firmasının yaptığı bir erkek modeli, iki farklı kesimde kadın modeli olmak üzere tasarlanan önlükler, İstanbul'daki birçok okulda görev yapan öğretmenler tarafından birinci dönem denenecek ve alınan geri dönüşlere

göre tasarım üzerinde revizyonlar yapılarak ikinci döneme hazır hâle getirilecek. Önlük giymenin zorunlu olmayacağı da vurgulandı.

Öğretmenlik Meslek Kanunu Çalışmaları

2023 Eğitim Vizyonu'nun en önemli vaatlerinden biri olan, Cumhurbaşkanının da sahiplendiği ve dile getirdiği Öğretmenlik Meslek Kanunu, 2019 yılının gündemini meşgul eden bir konu oldu. MEB'in tanıtımını yaptığı hemen her projeye ve çalışmaya bir itiraz olarak gösterdiği Öğretmenlik Meslek Kanunu, henüz gündeme alınmadı.

Bakan Selçuk ise 2020 yılı Bütçe Görüşmeleri sırasında Meclis'te yaptığı konuşmada, Öğretmenlik Meslek Kanunu'nun taslağının hazırlandığını ve Cumhurbaşkanına sunulduğunu belirtti. Bakana göre Öğretmenlik Meslek Kanunu'nun MEB'in mevcut insan kaynağının en verimli şekilde kıymetlendirilmesi ve aidiyetin güçlenmesi için öğretmen ve yöneticilerin hakları konusunda gerekli duyarlılığın gösterilmesinin bir yansıması olduğunu belirtti. Kanun taslağı; öğretmen ve okul yöneticilerinin atanmaları, çalışma şartları, görevde yükselmeleri, özlük hakları ve benzeri diğer hususları içeriyor.

Öğretmenlik Meslek Kanunu'nun gündeme geldiği 2018 yılının Ekim ayından itibaren birkaç sivil toplum örgütü ve sendika, kanun taslağı hazırladı ve kamuoyu ile paylaştı. Diğer taraftan Cumhurbaşkanlığı Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu da öğretmenlik meslek kanunu konusunda birkaç toplantı yaptı. Ancak henüz Cumhurbaşkanlığından ya da Bakanlıktan kanunun Meclis'e gelmesi ile ilgili bir takvim açıklanmadı.

Ancak 4 Kasım 2019 tarihli Cumhurbaşkanlığı 2020 Yılı Programı hedefleri içinde öğretmenlik meslek kanununun çıkarılacağı hedefine yer verildi. Bu hedefle ilişkili olarak konut imkânlarının kısıtlı olduğu bölgelerde öğretmenlerin barınma ihtiyaçlarını karşılayacak konut yatırımlarına devam edileceği, okul yöneticiliğinin profesyonel bir meslek hâline getirileceği ve yönetici eğitimi akreditasyon

yapısı oluşturulacağı, ehliyet ve liyakat temelli kariyer sisteminin hayata geçirileceği, yatay ve dikey kariyer basamaklarına yönelik lisansüstü düzeyde mesleki uzmanlık ve gelişim programlarının açılacağı ve okul gelişim planı hedefleriyle uyumlu ve fırsat eşitliği temelinde okulların gelişimini destekleyecek biçimde kaynak tahsis edileceği ve hesap verebilirlik düzeyinin artırılacağı hedefleri de eklendi.

Özet

Öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yönelik çalışmaların çeşitlendiği ve yaygınlaştığı 2019 yılında, öğretmenler arası moral ve motivasyona yönelik etkinliklerin de Bakanlık düzeyinde organize edildiği görüldü. Bakanın birçok ilde öğretmenlerle buluşma toplantıları düzenlemesi de öğretmenler için teşvik edici oldu. Ancak 1 milyonu aşkın öğretmen için merkezden planlanan mesleki gelişim faaliyetlerinin etkililiği ve verimliliğine yönelik tartışmalar devam ediyor. Öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerine yönelik harcamalarda bütçenin büyük kısmının yol, iaşe ve ibate masraflarına harcanması geleneği büyük oranda değişmedi. Ayrıca okul ve bölge bazlı ihtiyaç analizi ve mesleki gelişim programı geliştirilmesine yönelik inisiyatif ve özerklik konusunda, okul ve taşra teşkilatının yeteri kadar güçlendirildiğini söylemek zor. Bu ihtiyacı karşılamak üzere oluşturulması hedeflenen Öğretmen Destek Noktaları ise henüz uygulamaya geçmedi. Yerinde, ihtiyaç odaklı ve ekonomik çözümler geliştirmek bakımından işlevsel olması beklenen bu birimlerin kurulmasına yönelik bir düzenleme de yapılmadı.

2019, okul yöneticiliği seçme ve görevlendirme süreçlerindeki şaibelere ilişkin tartışmaların azaldığı bir yıl oldu. Ancak MEB'in okul yöneticiliğini, profesyonel bir uzmanlık alanı olarak tanımlanması ve buna uygun eğitim, yetiştirme, seçme ve özlük hakları düzenlemesi konusunda 2019 yılında kayda değer bir gelişme görülmedi.

Öğretmenlik Meslek Kanunu taslağının Bakanlık tarafından Cumhurbaşkanlığına sunulduğu açıklanmasına rağmen 2019 yılında yasanın görüşmelerine başlanmadı. Geciktirilmesinin, bütçeye getireceği mali yüküyle ilişkili olduğu kadar 2006 yılında uygulamaya konan öğretmenlik kariyer basamağı uygulamasında yaşanan karmaşanın önüne geçecek işlevsel bir modelin de henüz geliştirilemediğiyle de ilgili olduğu düşünülebilir.

Öğretmenler arasında ulusal bir etkinlik olarak 24 Kasım Öğretmenler Günü'ne yönelik spor turnuvaları, merkez ile taşra arasında bir bağ oluşturulması bakımından değerli çalışmalardı.

Pedagojik Formasyon Karmaşası

Selami Aydın

Istanbul Medeniyet Üniversitesi

2019-2020 akademik yılı dikkate alındığında, Pedagojik Formasyon Eğitim Ve Sertifika Programı bağlamında bir kargaşa yaşandığı görülmektedir. Öncelikle Millî Eğitim Bakanlığı, sertifikaya dayalı pedagojik formasyon eğitimi yerine lisansüstü düzeyde Öğretmenlik Mesleği Uzmanlık Programı açmak üzere yola çıkmıştır. Bir diğer ifade ile Bakanlık, ilk aşamada pedagojik formasyon uygulamasını tamamen kaldırmayı ve bu program yerine ülke genelinde erişimi kolay ve lisansüstü düzeyde bir program uygulamayı tasarlamış, lisans öğrencilerine ve mezun durumundaki öğretmen adaylarına pedagojik formasyon uygulaması yerine Millî Eğitim Bakanlığı'nda öğretmenlik hakkı kazanan öğretmenlere yüksek lisans düzeyinde Öğretmenlik Mesleği Uzmanlık Programı uygulanacağını duyurmuştur.

Bu durum, öğretmen yetiştiren eğitim fakülteleri açısından oldukça olumlu karşılanmış, öğretmen yetiştirmeye yönelik politikalarda köklü bir değişiklik olacağına dair umut vermiştir. Ancak beliren bu umut, geçen zaman içinde gerek uygulamalarda gerekse yasal mevzuatta yapılması gereken değişikliklerin akim kalması nedeni ile zaman içinde yerini umutsuzluğa bırakmıştır.

Uygulama aşamasında söz sahibi olan eğitim fakültelerinin bir kısmı, yapılacak değişiklikleri bekleme sürecine girerek güz yarıyılı itibari ile Pedagojik Formasyon Eğitim ve Sertifika Programı açmamayı tercih ederken fakültelerin diğer bir kısmı programın sonlandırılacağı endişesi ile abartılı rakamlarda öğrenci alımı yoluna gitmiştir. Ortaya çıkan bu dramatik süreç devam ederken gerek Bakanlık gerekse Bakan Yardımcılığı düzeyinde yapılan açıklamalarda, önerilen yeni programın kısa zaman içinde uygulanacağı şekli ile kamuoyuna arz edilmiş ancak gerek uygulama gerekse yasal düzenlemeler açısından bir değişiklik ortaya konulamamıştır.

Ortaya çıkan durum ise Pedagojik Formasyon Eğitim ve Sertifika Programına kaydolmak isteyen lisans öğrencilerinin bağlı oldukları üniversitelerin yönetimleri ile karşı karşıya gelmelerine neden olmuştur. Diğer yandan kontrolsüzce ve yüksek sayıda öğrenci alan eğitim fakültelerinin hâlihazırda atama bekleyen yüz binlerce öğretmen adayının sayıca artmasından başka işlevi bulunmayan uygulamasının öğretmen yetiştirmeye ne gibi bir katkı sağladıkları da cevabı henüz bilinmeyen önemli bir soru olarak karşımıza çıkmaktadır.

Diğer yandan resmî olarak dile getirilmemiş olsa bile Bakanlık yetkilileri ile bazı üniversitelerin Öğretmenlik Mesleği Uzmanlık Programı açma konusunda birtakım çalışmalar yaptığı da bilinmektedir. Bu durumun da ülkemizde sayısı 100'e yaklaşan eğitim fakülteleri açısından tümleşik bir yaklaşım içinde ele alınması yerine sınırlı sayıda eğitim fakültesi tarafından yürütülmesinin düşünülmesi, Öğretmenlik Mesleği Uzmanlık Programının ölü doğması gibi trajik bir sonuçla karşılaşma endişesi oluşturmaktadır.

Bir Milyon Öğretmen Bir Milyon Fikir Projesi

Elçin Dilşat Yavuz

Öğretmen

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından “Bir Milyon Öğretmen Bir Milyon Fikir” uygulamasının başlatılması, özünde bir iyilik hareketi olarak değerlendirilebilir. Gelişen teknolojinin ve bilimselliğin bir parçası olan projelerin çoğalması ile eğitimi de bir proje çöplüğü olmaktan kurtarmak amacı ile tüm öğretmenlerin fikirlerini tek çatıda toplayarak anahtar kavramlara göre kategorik şekilde sınıflanması, bu proje ile amaçlanmıştır.

Öğretmenlerin büyük kısmı uygulamadan haberdar olup platformun kurulmasını başarılı bulmakta, kurum ve kişiler arasındaki iş birliğini artırdığını düşünmektedirler. Öğretmenler, “Bir Milyon Öğretmen Bir Milyon Fikir” uygulamasında paylaşılan fikirlerin, çeşitliliği yansıttığına böylece eğitimde yenilenmenin ve kalitenin artacağına inanmaktadır.

Fakat öğretmenler, fikirlerini paylaşırken MEBBİS ve e-devlet üzerinden giriş yapmalarının fikirlerini özgürce ifade etmelerini engellediğini düşünmektedirler. Ayrıca platformda paylaşılan fikirlerin yetkililer tarafından dikkate alınıp alınmayacağı, uygulamanın göstermelik olup olmayacağına dair şüpheleri de bulunmaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde uygulama, güzel bir amaç ile başlatılmış fakat çıkan sonuçların objektif olarak değerlendirilmesi, güven ve çeşitli baskılar altında kalınarak öğretmenlerin gerçek fikirlerine ulaşmakta bazı handikaplara da sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Oldukça büyük bir havuz oluşturulmasından dolayı bazı orijinal fikirlerin gözden kaçırılma ihtimali yüksek olabilmektedir. Paylaşılan fikirlerin bazılarının eğitim politikası içerisinde ancak sürece yayılarak uygulanabileceği, Türkiye'nin yüzölçümü olarak büyük bir ülke olması, çeşitli bölgelerdeki okullar, öğrenciler ve sosyal, kültürel yapının göz önünde bulundurularak her proje fikrinin tüm Türkiye'de uygulanamaması gibi sonuçları da doğuracaktır. Örneğin; büyükşehirlerde uygulanabilen projeler, kırsal kesimde uygulanır olamayabilir. Ya da tam tersi kırsal kesimde uygulanabilecek bir proje, büyükşehirlerde uygulanamayabilir. Her bölge öğretmenlerinin farklı proje fikirleri olabilmektedir.

“Bir Milyon Öğretmen Bir Milyon Fikir” uygulaması, olumlu ve olumsuz değerlendirmeler birlikte ele alındığında, bir beyin fırtınası hareketidir. Bu hareket, tüm ülke yerine bölgeler ya da şehirler düzeyine indirgenebilseydi daha fazla amaca hizmet edebilir ve daha özgün proje fikirleri ortaya çıkabilirdi.

Ayrıca şehirlerde, ilçelerde veya köylerde uygulanabilecek projeler şeklinde de kategori edilebilirdi. Bunun yanında teknolojiden yararlanılması ve daha fazla kişinin haberdar olmasının sağlanması anlamında da eğitim alanında yapılmış güzel çalışmalardandır.

Bu sayede eğitimdeki eksikler ve hangi konulara ihtiyaç duyulduğu tespit edilebilmektedir. “Bir Milyon Öğretmen Bir Milyon Fikir” uygulama platformu, fikri olan fakat bu fikri nasıl uygulamaya geçireceği konusunda bilgisi olmayan öğretmenlerimiz için de oldukça faydalı olmuştur.

Kurumsal İletişim

2019 yılı, eğitim alanında hayata geçirilen yenilik ve düzenlemelerin kamuoyuna duyurulmasında, iletişim stratejilerinin etkili biçimde kullanıldığı bir yıl oldu. Bu kapsamda MEB, kurumsal iletişim olanaklarını çeşitlendirdi. Haftalık gündem paylaşımları, sürekli yazılı ve görsel basın araçlarında röportajlar, kamuoyu bilgilendirmeleri yanında izleme ve değerlendirme raporları, popüler dergiler de yayınladı. Bunlara ek olarak MEB Bakanı Ziya Selçuk, öğretmenlerle, okul ve il-ilçe yöneticileri ile yüz yüze toplantılar yaptı, sosyal medya hesabından eğitim gündemine ilişkin görüş ve önerilerini sürekli paylaştı. Bu iletişim stratejileri ve paylaşımlar, 2019 yılında kamuoyunun dikkatini eğitime daha fazla çekti, öğretmen ve öğrencilerde eğitim yönetimine ilişkin bakışı olumlu yönde etkiledi. Ancak bu iletişim stratejisini eleştirenler de oldu.

Dergiler

MEB'in 2019 yılı boyunca öne çıkan önemli özelliklerinden biri de öğretmenlerle, öğrencilerle, velilerle ve kamuoyuyla iletişim stratejisi oldu. Bu kapsamda veliler için hazırlanan aylık iki sayfalık Bizden adlı çevrim içi bülten ile eğitim alanındaki gelişmelerin okula ve öğrenme süreçlerine yansımalarının analiz edildiği Eğitim ya da Eğitim adlı iki aylık popüler dergi yayın hayatına başladı.

Ya da

Basılı olarak yayınlanan ve satışa çıkarılan Eğitim ya da Eğitim dergisinin, eğitim meselelerinin kültür, sağlık, sanat, spor gibi hayatın tüm bileşenleriyle tanımlandığı ve irdelendiği, çözüm önerilerinin tartışıldığı, iyi

örneklerin yakından incelendiği, dünyanın eğitim gündeminin takip edildiği bir platform olması hedefleniyor.

Bizden

Bizden adlı bülten, araştırmalardan elde edilen bulgulardan hareketle, okul ile ev arasındaki koordinasyonu sağlayarak çocukların gelişim ve eğitim sürecinde birlikte hareket etmek, bu sürece aktif ve bilinçli şekilde nasıl katılabilecekleri konusunda velilere rehberlik etmek, okul dışındaki öğrenmelerde birincil kaynaklardan biri olan ailelerin hayat boyu süren öğrenme yolculuğuna katkıda bulunmak amacıyla hazırlandı. Bu yolla yaşam koşulları nedeniyle çocuklarının okullarını sıklıkla ziyaret edemeyen ailelere ulaşabilmek hedefleniyor.

Mobil Uygulamalar

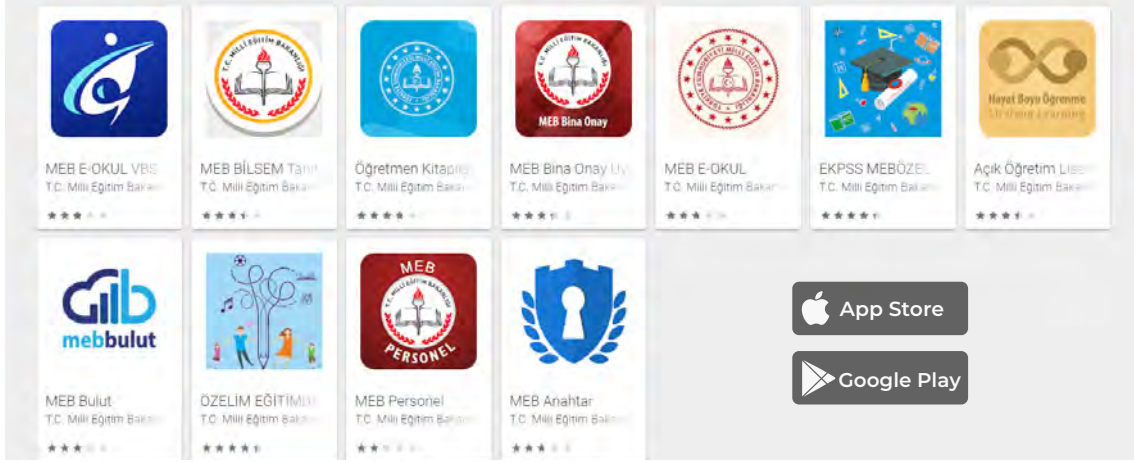
Kurumsal iletişim kapsamında teknolojinin sunduğu imkânları da kullanmaya çalışan MEB, kurumsal iş ve işlemlerin hızlı ve anlık yönetimini kolaylaştıran e-okul, açık öğretim liseleri, veli bilgilendirme sistemi, EBA gibi mobil uygulamalara ek olarak öğretmenler için Öğretmen Kitaplığı, veliler ve kamuoyu için Eğitim Takvimi gibi mobil uygulamaları kullanıma açtı.

İzleme ve Değerlendirme Raporları

MEB'in, 2018 yılı sonunda başlayıp 2019 yılı boyunca uygulamaya koyduğu iletişim faaliyetlerinden biri de Eğitim Analiz ve Değerlendirme Raporları Serisi yayınlamak oldu. Serinin ilk değerlendirme raporu, Kasım 2018'de "Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Görünümü" başlığıyla yayımlandı. Raporlar, tüm süreçleri verilere dayalı değerlendirmek ve kamuoyuyla paylaşmak amacıyla hazırlanıyor. İlk üçü 2018 yılında olmak üzere toplam 11 rapor yayınlandı.

MEB Tarafından Yayımlanan İzleme ve Değerlendirme Raporları

1. Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Görünümü, 12 Kasım 2018
2. Mesleki ve Teknik Ortaöğretimde Kurumsal Dış Değerlendirme Raporu, 29 Kasım 2018
3. 2018 Liselere Geçiş Sistemi (LGS), 17 Kasım 2018
4. Millî Eğitim Bakanlığı Kurumlarının 2018 Yılında TÜBİTAK Bilim ve Toplum Destek Programlarına Katılımı, 07 Şubat 2019
5. Geçmişten Günümüze Fotoğraflarla Mesleki ve Teknik Eğitim, 30 Mayıs 2019
6. Organize Sanayi Bölgelerinde Mesleki ve Teknik Eğitim, 12 Haziran 2019
7. 2019 Ortaöğretim Kurumlarına İlişkin Merkezî Sınav, 24 Haziran 2019
8. Liselere Geçiş Sistemi (LGS) Kapsamında İlk Yerleşirme Sonuçları Ön Raporu, 22 Temmuz 2019
9. Türkçe-Matematik-Fen Bilimleri Öğrenci Başarı İzleme Araştırması (TMF-ÖBA) I: 2019 4. Sınıf Seviyesi, 23 Eylül 2019
10. PISA 2018 Türkiye Ön Raporu, 23 Aralık 2019
11. Dört Beceride Türkçe Dil Sınavı Pilot Çalışma Sonuçları, 20 Ocak 2020

Ziya Öğretmen Buluşmaları

23 Ekim 2018'de Eğitim Vizyonu'nun kamuoyuna açıklanmasının ardından Bakan Selçuk'un başta öğretmenler olmak üzere eğitim iş görenleri ve paydaşlarıyla buluşma toplantıları da başlamış oldu. Birçok şehirde büyük toplantı salonlarında kalabalık kitlelere 2023 Eğitim Vizyonu çerçevesinde yapmak istediklerini, beklentilerini ve umutlarını anlattı. Alışılmış protokol kuralları ve geleneksel yönetici-yönetilen iletişiminden farklı bir dil ve üslup ile kitlelerin ve eğitim paydaşlarını süreçten haberdar etmeye, sürece dâhil etmeye ve motive etmeye çalıştı. Bu buluşmalara koyduğu başlıkla onlardan biri olduğunu, onları anladığını, sorunlarından haberdar olduğunu, sorunların çözümünde onların görüşlerine de değer verdiğini göstermeye çalıştı. Bakan Selçuk, 2019 yılında Türkiye'nin farklı şehirlerinde 20'ye yakın buluşma gerçekleştirdi.

Sosyal Medya Paylaşmaları

MEB, sosyal medyayı bir iletişim aracı olarak etkin bir şekilde kullandı. Başta MEB üst düzey yöneticileri olmak üzere taşra teşkilatı yöneticilerinin de idarenin faaliyetlerine ilişkin duyuruları, kişisel sosyal medya hesapları üzerinden paylaştıkları gözlemlendi. Ayrıca merkez ve taşra teşkilatının kurumsal sosyal medya hesapları da haftalık bilgilendirmelerle yapılacak çalışmalardan kamuoyunu haberdar etmeye başladı. En dikkat çekici olan bizzat bakanın kişisel sosyal medya hesaplarından bir sosyal medya fenomenini andıran üslubuyla Bakanlığın çalışmalarını, bu çalışmaların gerekçelerini ve çıktılarını alışılmışın dışına çıkararak paylaşması oldu.

Özet

Türk eğitim sistemi tarihinde 2019 yılı, merkez yönetiminin öğretmenlerle, öğrencilerle ve velilerle iletişimi bakımından özel bir yer edindi. Bakan düzeyinde birçok şehirde yapılan buluşmalar, yeni uygulamaların görünürlüğü yüksek tanıtım toplantıları ile duyurulması, Bakanlık tarafından yayınlanan dergiler ve raporlar, kurumsal bir gereklilik olmadığı hâlde sadece iletişim amaçlı mobil uygulamalar, eğitim paydaşlarını merkez teşkilata ve karar mekanizmalarına daha yakın olduğu izlenimini uyandırdı. Bakanın sosyal medya hesaplarından yaptığı paylaşımlar, Bakanlık kararlarının ilk elden duyurulmasını sağladı. Bu tanıtım, duyuru, bilgilendirme, açıklama ve sosyal iletişim amaçlı paylaşım ve etkileşimler, eğitim hizmetlerinin pazarlandığı algısının oluşmasına da yol açtı. Bu iletişim stratejisinin kamuoyu nezdinde nasıl bir etkisinin olduğuna dair analizler henüz yayınlanmadı.

Eğitimci Bakan: Ziya Selçuk

Büşra Ozan

Veli

Veliler olarak eğitimden büyük beklenti içindeyiz. Zira pek çok insanın bir yere gelebilmesi için elinde eğitimden başka bir şey yok. Bu da bizim eğitime çok büyük bir anlam ve değer atfetmemize yol açıyor. Dolayısıyla eğitim konusu aileler için çoğu kez sadece teknik bürokratik bir konu değil aynı zamanda çocuklarının ve kendilerinin geleceğini çok yakından ilgilendiren bir konu.

Bizi endişelendiren hususların başında eğitim alanında yaşanan sistemsiz ve zamansız değişimler geliyor. Bu anlamda elbette eğitimin çağı yakalaması gerektiğinin farkındayız. Ancak yine de sınav sistemlerinin, müfredatların, ders kitaplarının, eğitim anlayışının ve okul türlerinin sürekli değişimi eğitimin anlamını buharlaştırıyor ve veliler olarak bizleri ciddi bir biçimde yoruyor.

Bu anlamda Türkiye eğitim kamuoyu gibi bizler de Milli Eğitim Bakanlığında ve Bakandan beklentilerimiz var. Göreve gelirken verdiği imaj ve oluşturduğu hava umutlu olmamızı sağlıyor. Ama bir taraftan da süreç geçtikçe gerçekleşmesini beklediğimiz farklılaşmalar olmadıkça da umut yerini endişeye bırakıyor. Elbette bütün bir bakanlığın ve eğitimin tek bir bakanla ilişkili olmayacağını da biliyoruz. Ama iyi bir yöneticinin aynı zamana değişimi de yönetmesi gerektiği hep söylenir. Biz de veliler olarak daha sistematik ve köklü bir anlayışın yerleşmesi için ümitliyiz.

Eğitim sisteminde son yirmi yılda yaşanan maddi ve teknik gelişmelerin artık içeriğe yansımaları bekliyoruz. Sürekli gündeme gelen projelerin neticelerini biz de herkes gibi merakla bekliyoruz. İnsanların umutlanması aslında bir taraftan da risklidir. Çünkü son yıllarda sürekli umutlandığımız alanlarda hep boşa çıktı. Bu anlamda işlerin henüz neticelenmemiş olması da bizi endişelendiriyor.

Bir veli olarak eğitimin çocuklarımızın zihnini daha sade ve geleceğe hazır hale getirmesi en temel beklentim. Çocuklarımızın daha fazla şey öğrenmesini değil daha iyi öğrenme biçimini kavramasını bekliyoruz. Çocuklarımızı bir "yarış atı" gibi koşturmaca içine sokmadan ama çağın gereklerini de elde edebilecekleri beceri ve yetenek merkezli bir eğitimin oluşması en temel beklentimiz.

Kendim de eğitim sürecinde olan bir veli olarak 2019'da bu yönde umut verici çok sayıda başlangıç yapıldığını gördüm. Ancak şimdi bu başlangıçların neticelenmesini bekliyoruz.

Basının Eğitim Gündemi

Eğitimin basına yansıyan boyutlarının kamuoyu nezdinde güçlü bir etkileşim oluşturduğu gözlemlendi. Bu kapsamda çok sayıda şubesi olan bir özel okulun mali kriz sebebiyle yaşadığı zorluklar, özel eğitim kurumlarının durumunu tartışmaya açtı. Bir devlet okulunda özel gereksinimli öğrencilerin okula devam etmeleri konusunda çıkan kriz sebebiyle kapsayıcı eğitim, kantinde satılan bir ürün sebebiyle hayatını kaybeden öğrencinin ardından kantinler ve okulda öğrencilerin beslenme sorunu, Elazığ Depremi sebebiyle okulların yapı güvenliği konuları çokça tartışıldı. OECD'nin 2018 PISA sonuçlarını açıklamasının ardından sınav sonuçları bağlamında eğitim çıktılarının niteliği yeniden tartışma konusu oldu.

Otizimli Çocuklar Vakası

2019 yılında eğitimi bütün kamuoyunun gündemine taşıyan diğer bir konu da Aksaray'daki bir devlet okulunda, velilerin, otizimli çocukları ve velileri okullarında istemedikleri için yuhalamaları olayı oldu. Aksaray'daki 334 öğrencili bir ilkokulda, 42 özel eğitim öğrencisinin, diğer öğrenci velileri tarafından, başka okula gönderilmesinin istenmesi üzerine çıkan bir çatışmanın görüntülerinin sosyal medyada yayınlanması üzerine ortaya çıktı. Olayın basına yansımalarının ardından Anadolu Otizm Federasyonu Türkiye Otizm Meclisi'nin kamuoyu açıklaması ve olayı yaşayan velilerin basına açıklama yapmalarının ardından Bakanlık konunun ince-

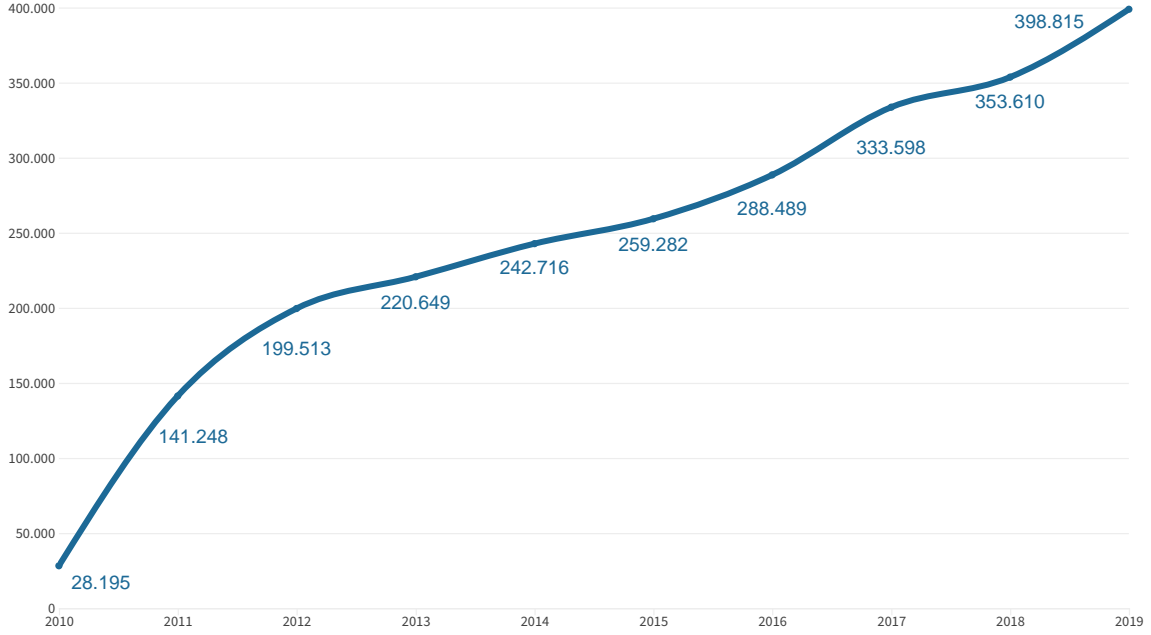
lenmesi amacıyla müfettiş görevlendirdi ve okul müdürünü ve müdür yardımcısını açığa aldı. TBMM Down Sendromu, Otizm ve Diğer Gelişim Bozukluklarının Yaygınlığının Tespiti Araştırma Komisyonu da olayın ardından okulda bir inceleme yaptı.

Olayın ardından her ne kadar MEB tarafından otizimli öğrencilerin eğitimi ile ilgili bir el kitabı yayınlanmış ve özel gereksinimli öğrencilerin haklarına ve eğitimlerine ilişkin birçok açıklama, toplantı ve yayın yapılmasına rağmen Aksaray'da yaşanan hadisenin tam olarak nasıl gerçekleştiği ve nasıl sonuçlandırıldığına ilişkin detaylı bir açıklama henüz yapılmadı.

Tablo 4. MEB'in 2019 Yılı Basın Açıklamaları

2019 Yılı MEB Basın Açıklamaları	
OCAK	
1 Ocak	Cahit Zarifoğlu tartişması basın açıklaması
6 Ocak	"Eğitimde Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Geliştirilmesi Projesi" tartişması basın açıklaması
9 Ocak	şiddete uğrayan özel eğitim öğrencisine ilişkin basın açıklaması
22 Ocak	Serviste unutulmuş okul öncesi öğrencisine ilişkin basın açıklaması
MAYIS	
25 Mayıs	Veli tarafından sosyal medyada yayınlanan görüntüleri ilişkin basın açıklaması
AğUSTOS	
15 Ağustos	Devlet okulunda özel sınıf ayrımcılığı konulu basın açıklaması
EKİM	
5 Ekim	Suriyeli olduğu için azarlandığı söylenen öğrenci olayına ilişkin basın açıklaması
KASIM	
13 Kasım	10 Kasım törenlerindeki etkinliklere ilişkin basın açıklaması
23 Kasım	Milli eğitimde silahlı eğitim başlıklı habere ilişkin basın açıklaması
ARALIK	
3 Aralık	Arçelik ile yapılan protokole ilişkin basın açıklaması
6 Aralık	Okul müdürü tarafından bir öğrenciye "psikolojik şiddet uygulandığı ve hakaret edildiği" iddiasına ilişkin basın açıklaması
7 Aralık	Özel Doğa Koleji'nin durumuna ilişkin basın açıklaması
11 Aralık	Mert Yağız Köksal'ın ölümüne ilişkin basın açıklaması
19 Aralık	830 Suriyeli öğretmen atandı iddiasına ilişkin basın açıklaması

Kaynak: MEB Kurumsal Web Sayfası, 2020

Şekil 16. Yıllara Göre Bir Eğitim Kurumuna Devam Eden Özel Eğitim Öğrencileri

Kaynak: MEB tarafından yayınlanan Millî Eğitim İstatistiklerinden yararlanılarak düzenlenmiştir

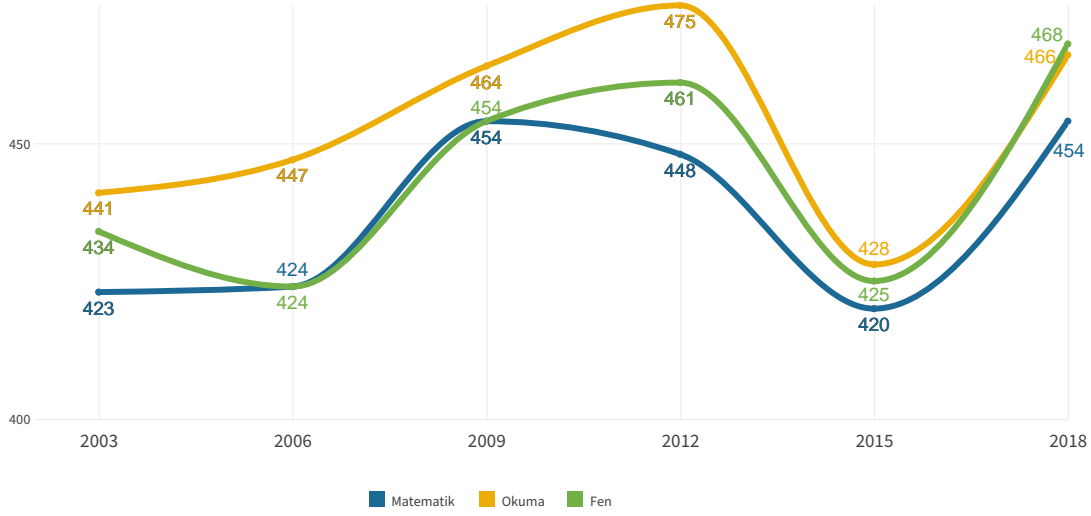
PISA 2018 Sonuçları

2018 yılında yapılan PISA sınavının sonuçları, 3 Aralık 2019'da yayınlandı. Aynı gün MEB tarafından bir de değerlendirme raporu yayınlandı. PISA 2018 sonuçlarına göre Türkiye, 72 ülke arasında istikrarlı gelişme gösteren ülke olarak dikkat çekti. 2015 sonuçlarına göre kayda değer bir ilerleme gösteren Türkiye, okuma becerileri alanında 2015 yılına göre 38 puanlık artışla 466'ya ve ortalama matematik puanı 34 puanlık artışla 454'e, fen okuryazarlığı alanındaki ortalama puanı da 2015 yılına göre 43 puanlık artışla 468'e yükseldi. Bu sonuçlar, MEB'in paradigmatik ve uzun soluklu değişim politikalarını istikrarlı bir şekilde yürütürken kamuoyunun güvenini ve desteğini kazanmak bakımından da olumlu bir katkı sağladı.

Doğa Koleji Olayı

2019 yılı boyunca MEB'in uygulamaları dışında ortaya çıkan bazı olağan dışı durumlar da eğitim kamuoyunun gündemini oldukça fazla meşgul etti. Bunlardan ilki, Özel Doğa Okullarının yaşadığı finans sorunu oldu. Türkiye genelinde 15 ilde 214 şubede öğretmen maaşlarının üç ayı aşkın süre ödenememesi sonucu öğretmenlerin derse girmeme eylemleri ile sorun kamuoyunun gündemine taşınmış oldu. Bu süreçte yaklaşık 40 bin öğrenci ve 6 bin civarında öğretmenin mağduriyeti söz konusu oldu. Velilerin de sürece dâhil olması ile konu Bakanlık gündemine de girdi. Birkaç aylık kriz, İTÜ Vakfı'nın Özel Doğa Okullarını satın almasıyla sona erdi.

Bu kriz sebebiyle Türkiye'de özel okulların yaşadığı ekonomik krizler, iflas, devir, okul

Şekil 17. Türkiye'nin 2003-2018 Yılları Arası PISA Testi Puanları

Kaynak: MEB tarafından yayınlanan raporlardan yararlanılarak düzenlenmiştir.

kapanmaları ile oluşan mağduriyetler, bir ya da birkaç şubeli nispeten küçük ölçekli okullar aracılığıyla pek gündeme gel(e)mezken Doğa Okulları kriziyle gün yüzüne çıkmış oldu. Bu kapsamda MEB, özel okul açma ve yönetme ile ilgili düzenlemelerde sürdürülebilirliği sağlayacak yasal düzenlemeler yapacağını açıkladı.

Kantin Sorunu

Ankara'da bir ilkokulda öğrenim gören 7 yaşındaki 1. sınıf öğrencisinin kantinden aldığı bir ürün sebebiyle ölmesi, 2019 yılının en acı hadisesi oldu. Okul kantinlerindeki ürünlerin sağlık ve güvenliği, kantinlerin denetimi, okullarda çocukların beslenme ihtiyaçları ve yöntemleri, okulların mali kaynakları, kantinlerin yönetimi ve yürütülmesi gibi birçok detay bu kapsamda tartışıldı. Aynı günlerde başka bir şehirde de benzer bir hadisenin gerçekleşmesi, konuyu daha dramatik hâle getirdi.

Ancak olayın birkaç ay öncesinde 16 Eylül 2019'da okul kantinlerinde satılabilecek ürünlerin standartlarına ilişkin kuralları ve satışı yasak olan ürünleri belirleyen düzenlemenin yürürlüğe girmesi ve başlaması beklenen yasaklar tıpkı okul servislerine getirilen güvenliğin bir yıl ertelenmesi gibi Okul Gıdası logolu ürünlerin satışı da ertelenmişti. Erteleme, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın Okul Gıdası Logosu Uygulaması Usul ve Esasları Hakkında Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliği, Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmişti. Buna göre tebliğ hükümlerine uyum sağlamaları için gıda işletmecilerine 7 Eylül 2020 tarihine kadar süre tanınmıştı.

Özet

Kamuoyunda 2019 yılı boyunca gündeme gelen, ulusal basında haber olan ve toplumun geniş kesimlerince tartışılan konuların genellikle olumsuz durumların ön plana çıktığı konulara odaklandığı söylenebilir. Otizmli çocukların yuhalanması, bir özel okulun mali kriz sebebiyle yaşadığı zorluklar, kantinde satılan bir ürün sebebiyle hayatını kaybeden öğrenci haberleri, yazılı ve görsel medyanın haber seçme, yapma ve yayma politikaları ile ilişkilendirilebilir. PISA sonuçlarına ilişkin gündemin yaygınlaşmasında ise Bakanlığın yayınladığı rapor ve haberlerin etkili olduğu düşünülebilir. 2019 yılında, Bakanlığın bir uygulama, politika ya da kararının dışında bir başlık olarak gündeme gelen bu hadiselerin ortak yönü, eğitim sistemine yönelik basında ve toplumda genel olarak olumsuz bir algının yaygın olduğunu göstermesi olarak değerlendirilebilir.

Otizimli Çocuklar Vakası Üzerinden 2019 Yılına Bakış

Yeşim Güleç Aslan

İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) olan bireyler nitelikli ve sistematik özel eğitim hizmetleri alabildiklerinde, önemli ilerlemeler göstermektedirler. Ayrıca, kaynaştırma/bütünleştirme ortamlarında bulunma fırsatları artmaktadır. Nitekim özel eğitim hizmetlerinin nihai hedefi özel gereksinimli bireylerin kaynaştırma/bütünleştirme ortamlarında eğitim almaları ve topluma bütünleşmeleridir. Türkiye’de yasal düzenlemelerin (örneğin, Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2017) ve OSB ile ilgili bilgi ve farkındalık geliştirici politikaların varlığına rağmen, eğitsel ortamlarda istenmeyen olaylar görülmeye devam etmektedir.

Nitekim, 2019 yılında medyada yer alan bir haber bu olaylara bir örnektir. Bir ilkokulda eğitim gören OSB olan çocuklara ve ailelerine yönelik sergilenen olumsuz tepkiler ülkemizin gündeminde uzun süre kalmıştır. Bu olayın ardından özel gereksinimli bireylerin eğitsel ve toplumsal ortamlara katılımı konusunda toplumsal duyarlılığı sağlamak için normal gelişim gösteren bireylerin bilgi ve becerilerini geliştirmek için kurumlarca yapılan çalışmalar gözden geçirilmiştir ve ek düzenlemeler yapılmıştır.

MEB tarafından da ek yeni düzenlemeler yapılmıştır. Bunlardan bir tanesi sınıflarda ‘Kolaylaştırıcı Kişi’ bulundurulmasına olanak tanıyan resmi yazının okullara gönderilmesidir (MEB, 2019a). Bu bağlamda, kaynaştırma/bütünleştirme ortamlarında eğitim gören OSB olan öğrencileri desteklemek amacıyla öğretmenlerin yanında kolaylaştırıcı kişi bulunabilecektir. Kolaylaştırıcı kişilerin çalışmalarının nitelikli olması için çeşitli çalışmalara (eğitimleri, vb.) gereksinim olmasına rağmen, bu çalışmaların bir an önce başlayacağı ve devam edeceği öngörülmektedir. Dolayısıyla, her ne kadar ‘kolaylaştırıcı kişi’ yetiştirilmesine ilişkin çalışmalara gereksinim duyulsa da, bu düzenleme OSB olan bireylerin başarılı bir kaynaştırma/bütünleştirme süreci geçirmeleri için önemli bir adım olarak değerlendirilebilir.

Ayrıca yine 2019 yılında MEB tarafından özel eğitim öğretmenlerine OSB mesleki gelişim programı başlatarak, bu bireylerin eğitim yaşamlarını iyileştirmek bağlamında oldukça gerekli bir adım daha atılmıştır (MEB, 2019b). Bu tür mesleki gelişim programlarının süreç içerisinde değerlendirmelerinin yapılarak, değerlendirme sonuçlarına göre revize edilmesi ve gerekli yeni unsurların (örneğin, koçluk, uygulamalı eğitimler) eklenmesi hizmetlerin niteliğini daha da arttırabilecektir.

Sonuç olarak, bu çalışmalar, OSB olan bireyler, aileleri ve toplum için umut verici gelişmeler olarak değerlendirilebilir. Bu tür çalışmaların iyileştirilerek devam etmesinin ve toplumdaki tüm bireylerin bilgilenmesinin ve olumlu tutumlarının gelişmesinin, tüm bu tür olumsuz olayların önünce geçebileceği belirtilebilir.

Kaynakça

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2017). *Kaynaştırma/Bütünleştirme Yoluyla Eğitim Uygulamaları Genelgesi*. https://orgm.meb.gov.tr/meb_ajs_dosyalar/2017_09/21112929_kaynastirma_genelge.pdf, 15/03/2020’erişildi.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2019a). <https://www.meb.gov.tr/hicbir-cocugumuzun-ayrimciliga-maruz-kalmasina-asla-musaade-etmeyiz/haber/19654/tr>, 11/05/2020’erişildi.

Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) (2019b). <https://www.eba.gov.tr/haber/1574250793>, 11/05/2020’erişildi.

2019'da Gündeme Gelmeyen Konular

Eğitimin önemli bazı başlıkları ve sorunları, 2019'da gündemde yer bulamadı. Yönetim ve organizasyon bakımından kritik bir işlevi olan teftiş sistemi, MEB merkez ve taşra teşkilatı yöneticilerinin niteliği ve seçimi, çağdaş dünyada yeri ve önemi her geçen gün artan hayat boyu öğrenme, eğitim kamuoyunun merakla beklediği 3600 ek gösterge düzenlemesi, özel gereksinimli öğrencilerin eğitimi, eğitim alanında uluslararası çalışmalar ve yurt dışındaki eğitim hizmetleri, eğitimin finansmanı konuları ile Cumhuriyet tarihinin en yüksek bütçeli ve kapsamlı eğitim projesi olan FATİH Projesi, 2019 yılının gündeminde yer almadı. Bu konularda Bakanlığın kayda değer bir düzenleme, geliştirme ya da uygulaması olmadı.

Tablo 5. 2019'da Rehberlik ve Denetim Yapılan Okul ve Kurum Türü ve Sayısı

Tür	Sayı
Merkez Teşkilatı Birimleri	8
İl ve İlçe Millî Eğitim Müdürlükleri	163
Resmî ve Özel Okul Sayısı (Anaokulu, İlkokul, Ortaokul, Ortaöğretim)	2.988
Özel Kurum (Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi, Özel Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu)	947
Resmî Özel Eğitim Okulu	159
Özel Milletlerarası Okullar	156
Özel Azınlık Okulları	14
Özel Uzaktan Eğitim Kursu	1
Kreş ve Gündüz Bakımevi	4

Kaynak: MEB 2019 Yılı Birim Faaliyet Raporu, 2020.

Tablo 6. FATİH Projesi Verileri

Etkileşimli Tahta Kurulan Derslik	432.288
İnternete Bağlanan Okul	15.103
GSM Şebekesi Üzerinden İnternete Erişen Okul	2.800

Kaynak: MEB tarafından yayınlanan Millî Eğitim İstatistiklerinden yararlanılarak düzenlenmiştir

Tablo 7. 2019 Yılı Hayat Boyu Öğrenme İstatistikleri

Merkez	1.012
Program	3.517
Açılan program	118.713
Kursiyer	2.213.259
Açılan toplam kurs	2.044.379
Toplam kursiyer	41.507.680

Kaynak: HBO Portalı, 2019

2019 Değerlendirmesi ve 2020 Hedefleri

Her yıl olduğu gibi 2019 yılının son aylarında da geride kalan yılı değerlendiren ve gelecek yılı planlayan metinler yayınlandı. İlk olarak Eylül ayında Sayıştay'ın düzenlilik raporu yayınlandı. Bakan tarafından MEB'in 2023 Eğitim Vizyonu kapsamındaki çalışmaların değerlendirildiği bir toplantı yapıldı. Ayrıca 2020 Yılı Merkezi Bütçe Kanunu görüşmelerinde Millî Eğitim Bakanı tarafından Meclis'e 2019 yılına dair kapsamlı bir rapor sunuldu.

2020 yılının eğitim politikalarının planlamaları da 2019'da tamamlandı. Bu kapsamda değerlendirilebilecek temel metin, 2020 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Planı'dır. Ardından MEB'in 2019-2023 Stratejik Planı yayınlandı.

MEB Sayıştay 2018 Yılı Denetim Raporu Bulguları

Sayıştay, MEB'in 2018 yılı denetim raporunda 13 bulguya yer vermiştir. Bu bulgular, Bakanlığın mali yönetimini ilgilendiren konular olmakla birlikte okul pansiyonlarının doluluk düzeyinin düşük olmasına rağmen önceliğin taşınmalı eğitime verilmesi, iç kontrol sisteminin yeterli ve etkili düzeyde kurulamamış olması, engelli bireylerin destek eğitim hizmetlerinin yürütülmesinde etkin işleyen bir kontrol sistemi kurulamaması nedeniyle bu amaçla tahsis edilen kaynakların etkili ve verimli kullanılmaması, Bakanlık teftiş sisteminin istikrarlı bir yapı ve işleyişe kavuşturulamaması gibi konuları da içermektedir. Bu konular, eğitim öğretim faaliyetlerine de yansıyan boyutları sebebiyle dikkat çekmektedir. Sayıştay raporunda Bakanlığın mali yönetiminde bir düzensizlik olduğu ancak

bu süreçleri izlemek ve denetlemek için kurulan iç kontrol sistemlerinin ve teftiş sistemlerinin işlevsel olmadığı belirtilmiştir. Bu durum Bakanlığın genel olarak bir denetim ve teftiş sistemi sorunu olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

2020 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında Eğitim Hedefleri

Cumhurbaşkanlığı 2020 Yıllık Planı, 4 Kasım 2019'da kamuoyu ile paylaşıldı. Cumhurbaşkanlığı 2020 Yıllık Planı'nın Eğitim bölümündeki hedeflerin önemli bir kısmının 2023 Eğitim Vizyonu hedefleri ile uyumlu olması, MEB politika ve hedeflerinin Cumhurbaşkanlığı düzeyinde izlendiğini, desteklendiğini göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Zira 2019 yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Planı Eğitim bölümünde yer alan hedeflerin Vizyon Belgesi Hedefleri ile ilişkisinin daha zayıf olduğu açıkça görülmektedir.

2020 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda Yer Verilen Eğitim ile İlgili Hedefler

1. Fırsat eşitliği temelinde, tüm kademelerde eğitime erişim sağlanacaktır (Kalkınma Planı, md. 548).
2. Çocukların ruhsal ve bedensel gelişimlerini gözeterek eğitim ortamları oluşturulacaktır (Kalkınma Planı, md. 549).
3. Tüm eğitim kademelerinde okulların niteliği ve imkânları artırılarak okullar arası başarı farkı azaltılacaktır (Kalkınma Planı, md. 550).
4. Millî, manevi ve evrensel değerler esas alınarak küresel gelişmelere ve ihtiyaçlara uygun eğitim içerikleri ve öğretim programları hazırlanacaktır (Kalkınma Planı, md. 551).
5. Özel eğitime gereksinim duyan bireylerin eğitim hizmetlerinden istifade edebilmeleri için beşerî ve fiziki imkânlar güçlendirilecektir (Kalkınma Planı, md. 552).
6. Öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin motivasyonları ve mesleki gelişimleri artırılacak ve öğretmenlik mesleğinin toplumsal statüsü güçlendirilecektir (Kalkınma Planı, md. 553).
7. Etkin ve etkili bir eğitim sisteminin oluşturulabilmesi için politikalar veriye dayalı olarak belirlenecek ve politika uygulamalarının etki analizleri yapılacaktır (Kalkınma Planı, md. 554).
8. Bireylerin kişilik ve kabiliyetlerinin sürekli olarak gelişimini hedefleyen hayat boyu öğrenme anlayışı, toplumun tüm kesimlerine yaygınlaştırılacaktır (Kalkınma Planı, md. 555).
9. Eğitim ve eğitim dışı sürecin etkin biçimde yürütülebilmesi ve çocukların hazır bulunuşluklarının artırılabilmesi için rehberlik ve danışmanlık sistemi güçlendirilecektir (Kalkınma Planı, md. 557).
10. Öğrencilerin kazanımlarını çeşitlendirmeye ve artırmaya yönelik etkin bir ölçme, izleme ve değerlendirme sistemi oluşturulacaktır (Kalkınma Planı, md. 558).
11. Mesleki ve Teknik Eğitimde Üretime Yönelik Yapısal Dönüşüm ve İstihdam Seferberliğine başlanacaktır (Kalkınma Planı, md. 559).
12. Yükseköğretimde çeşitliliğinin artırılması sağlanacaktır (Kalkınma Planı, md. 560).
13. Yükseköğretim sistemi küresel rekabet gücü olan, kalite odaklı ve dinamik bir yapıya kavuşturulacak; yükseköğretim kurumlarının niteliklerinin artırılmasına yönelik uygulamalara devam edilecektir. (Kalkınma Planı, md. 561).
14. Vakıf Yükseköğretim Kurumlarının eğitim ve öğretim süreçleri, akademik ve idari yapılanmaları, denetleme ve mali hususlarına yönelik düzenlemeler yapılacaktır (Kalkınma Planı, md. 562).
15. Ülkemizin yükseköğretim alanında uluslararasılaşma düzeyi artırılacaktır (Kalkınma Planı, md. 563).

Kaynak: 2020 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, 2019

Cumhurbaşkanlığı 2020 Yılı Programı'nda Öne Çıkan Hedefler

Tedbir 553.1	Öğretmenlik Meslek Kanunu çıkarılacaktır.
Tedbir 553.2	Konut imkânlarının kısıtlı olduğu bölgelerde öğretmenlerin barınma ihtiyaçlarını karşılayacak konut yatırımlarına devam edilecektir.
Tedbir 553.3	Okul yöneticiliği profesyonel bir meslek haline getirilecek ve yönetici eğitimi akreditasyon yapısı oluşturulacaktır.
Tedbir 553.4	Ehliyet ve liyakat temelli kariyer sistemi hayata geçirilecektir.
Tedbir 553.8	Yatay ve dikey kariyer basamaklarına yönelik lisansüstü düzeyde mesleki uzmanlık ve gelişim programları açılacaktır.
Tedbir 556.2	Okul gelişim planı hedefleriyle uyumlu ve fırsat eşitliği temelinde okulların gelişimini destekleyecek biçimde kaynak tahsis edilecek ve hesap verebilirlik düzeyi artırılabilecektir.

Kaynak: 2020 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, 2019

Cumhurbaşkanlığı 2020 Yılı Programı'nda Okul Öncesi 5 Yaşın Zorunlu Eğitim Kapsamına Alınması ile İlgili Alt Hedefler

Tedbir 548.1	<p>Erken çocukluk eğitiminde 5 yaş zorunlu eğitim kapsamına alınacak, esnek zamanlı ve alternatif erken çocukluk eğitim modelleri oluşturulacak; bu amaçla ihtiyaç duyulan ilave derslikler yapılacaktır.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Alternatif modellerin giderleri için taşıma mevzuatında düzenleme çalışmaları yapılacaktır. 2. Okul Öncesi Projesi kapsamında derslik ihtiyacı olan küçük yerleşim yerleri başta olmak üzere ihtiyaç duyulan yerlerde maliyet etkin şekilde ana sınıfı yapılacaktır. 3. İl, ilçe ve mahalle bazında derslik ihtiyacı belirlenerek yatırım planları oluşturulacaktır. 4. Belediyelere erken çocukluk eğitim kurumları açması yönünde mevzuat çalışmaları tamamlanacaktır.
--------------	--

Kaynak: 2020 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, 2019

MEB 2019-2023 Stratejik Planı ve 2020 Yılı Performans Programı

MEB, ilgili yasa gereği 29 Kasım 2019'da 2019-2023 Stratejik Planı'nı da hazırladı ve kamuoyuna duyurdu. Stratejik Plan, 7 amaç ve 24 hedef içermektedir. 2023 Eğitim Vizyonu hedeflerini önemli ölçüde kapsamı bakımından metinler arası bir bütünlükten söz edilebilir. Ancak Stratejik Plan, kamuoyu ile paylaşım stratejisi bakımından 2023 Eğitim Vizyonu belgesi ile karşılaştırıldığında kamuoyuna duyurusu daha zayıf kalmıştır.

Kalkınma Planı, Cumhurbaşkanlığı Yıllık Planı ve MEB Stratejik Planı doğrultusunda MEB 2020 Yılı Performans Programı da hazırlanmış ve yayınlanmıştır. Performans Programı; engellilerin toplumsal hayata katılımı ve özel eğitim, hayat boyu öğrenme, ortaöğretim, öğrenci seçme ve yerleştirme, temel eğitim ve yurt dışı eğitim olmak üzere 6 ana başlıktan oluşmaktadır. Performans programında öne çıkan konuların, 2019'da gündemde fazla yer bulamayan özel eğitim, hayat boyu öğrenme ve yurt dışı eğitim gibi alanlara ağırlık verdiği görülmektedir.

MEB 2019-2023 Stratejik Planında Yer Verilen Amaçlar

1. Bütün öğrencilerimize, medeniyetimizin ve insanlığın ortak değerleri ile çağın gereklerine uygun bilgi, beceri, tutum ve davranışların kazandırılması sağlanacaktır.
2. Çağdaş normlara uygun, etkili, verimli yönetim ile organizasyon yapısı ve süreçleri hâkim kılınacaktır.
3. Okul öncesi eğitim ve temel eğitimde öğrencilerimizin bilişsel, duygusal ve fiziksel olarak çok boyutlu gelişimleri sağlanacaktır.
4. Öğrencileri ilgi, yetenek ve kapasiteleri doğrultusunda hayata ve üst öğretime hazırlayan bir ortaöğretim sistemi ile toplumsal sorunlara çözüm getiren, ülkenin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasına katkı sunan öğrenciler yetiştirilecektir.
5. Özel eğitim ve rehberlik hizmetlerinin etkinliği artırılarak bireylerin bedensel, ruhsal ve zihinsel gelişimleri desteklenecektir.
6. Mesleki ve teknik eğitim ve hayat boyu öğrenme sistemleri toplumun ihtiyaçlarına ve iş gücü piyasası ile bilgi çağının gereklerine uygun biçimde düzenlenecektir.
7. Uluslararası standartlar gözetilerek tüm okullarımız için destekleyici bir özel öğretim yapısına geçilecektir.

Kaynak: MEB 2019-2023 Stratejik Planı, 2019.

MEB 2020 Yılı Performans Programı Başlıkları

1. Engellilerin Toplumsal Hayata Katılımı ve Özel Eğitim
2. Hayat Boyu Öğrenme
3. Ortaöğretim
4. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme
5. Temel Eğitim
6. Uluslararası Eğitim İş Birlikleri ve Yurt Dışı Eğitim

Kaynak: MEB 2020 Yılı Performans Programı, 2019.

Birinci Yılında 2023 Eğitim Vizyonu

MEB, 2019 yılında kurumsal iletişim çalışmaları kapsamında 2023 Eğitim Vizyonu belgesinin 23 Ekim 2018’de kamuoyuna açıklanmasının birinci yılında bir değerlendirme toplantısı düzenledi. MEB Bakanı Ziya Selçuk, bir yıl boyunca Vizyon Belgesi ile dekla-

re edilen hedeflerle ilgili yapılan çalışmaları ve gerçekteşme düzeylerini, 2 Aralık 2019’da kamuoyu ile paylaştı. Bir yıl boyunca yapılan bütün uygulamalar hakkında bilgi veren Selçuk, Vizyon Belgesi kapsamında ortaya konan hedeflerin gerçekteşirilmesine devam edileceğini, paradigmal bir dönüşüme ihtiyaç olduğunu ve bu anlayışla vizyon belgesinin de bir değişim projesi olduğunu belirtti.

Özet

Sayıştay’ın 2018 Yılı Denetim Raporu dışarıda tutulacak olursa 2019 yılı değerlendirme ve planlama belgelerinde, 2023 Eğitim Vizyonu hedeflerinin belirleyici olduğu söylenebilir. Sayıştay Denetim Raporu’nda yer alan bulgulara yönelik kamu idaresinin cevaplarında da belirlenen aksaklıkların giderilmesine ilişkin süreçlerin 2023 Eğitim Vizyonu hedeflerine gönderme yapılarak iyileştirmeye gidileceği belirtilmiştir. Bu kapsamda 2019 yılı değerlendirmelerinde ve 2020 yılı planlamalarında, 2023 Eğitim Vizyonunun temel metin olarak öne çıktığı görölmektedir. Bununla birlikte gerek Bakanın 2020 Yılı Bütçe Kanunu Görüşmelerindeki konuşmasında gerekse Bakanlığın yayınladığı Faaliyet Raporu vb. yıllık değerlendirme metinlerinde, AK Parti hükümetleri döneminde gerçekteşen gelişme ve iyileşmelere sıklıkla atıf yapıldığı görölmektedir.

MEB 2019-2023 Stratejik Planı Üzerine

Kurtuluş Öztürk

STK Yöneticisi

Millî Eğitim Bakanlığı ilk stratejik planını, 2010-2014 ikincisini de 2015-2019 yıllarını kapsayacak şekilde hazırlamıştır. 2023 yılının Türkiye Cumhuriyeti'nin 100. kuruluş yılı olması sebebiyle Bakanlık, 23 Ekim 2018 tarihinde -içinde Türkiye'yi 21. yüzyılın güçlü ve saygın ülkeleri arasına katacağı iddiasını da barındıran- 2023 Eğitim Vizyonu belgesini paylaştı. Oldukça kapsamlı olarak hazırlanan 2023 Eğitim Vizyonu, 17 bölüm ve bu bölümlere bağlı 44 hedefe sahiptir. Vizyon belgesinin çerçevesini çizdiği ilkeler doğrultusunda hazırlanan 2019-2023 Stratejik Planı, Türkiye'yi 2023 hedeflerine ulaştıracak eğitim hamlelerini gerçekleştirmesi beklenen bir plandır.

Millî Eğitim Bakanı Ziya Selçuk, stratejik planın 2023 Eğitim Vizyonu belgesinde de vurgulanan "gönül ve bilim", "mana ve madde", "talim ve terbiye" gibi somut birikimle soyut değerlerin birlikteliği ilkesine dayandığının altını çizmektedir. Selçuk'un eğitimde fiziki eksikliklerin büyük oranda tamamlandığı, planın odağında "nitelik devrimini gerçekleştirmek" olduğu söylemi de dikkat çekmektedir. Beş bölüm olarak hazırlanan stratejik plan, yedi amaç ve bunların altında yer alan 24 hedef ile hedefleri gerçekleştirecek strateji ve eylemlerden oluşmaktadır. Stratejik planın mali boyutunda, amaç ve hedeflerin bütçeleri ayrı ayrı belirlenmiştir. Planda yer alan amaç ve hedeflerin gerçekleştirme düzeylerini takip için bakanlığın geliştirdiği takip sisteminin kullanılması kararlaştırılmış ve altı aylık periyotlarla izleme raporlarının hazırlanması planlanmıştır. Stratejik planda hedeflerle ilgili riskler gerçekçi bir şekilde belirlenmiş, hedeflere dair tespitler ve ihtiyaçlar çıkarılmıştır.

Sürece bütün olarak bakıldığında stratejik plan ile topyekûn bir dönüşüm ve iyileştirme sürecinin birlikte yürütülmek istendiği anlaşılmaktadır. Sürecin yürütülme süreci, Bakanlığın genel müdürlükleri ve diğer ilgili organları arasında paylaştırılmıştır. Bu birimler bazı amaç ve hedeflerin ana sorumlusu olarak tayin edilirken diğer amaç ve hedeflerin gerçekleştirilme sürecinde de iş birliği görevi üstlenmişlerdir. Mevcut kadronun var olan işleyişle birlikte farklı kalemlerdeki devasa değişim ve gelişim süreçlerini birlikte yürütmeleri beklenmektedir. Bu konuda birimleri zor bir sürecin beklediğinin altı çizilmelidir.

Birikmiş problemler ve 2023 yılının Cumhuriyet'in 100. yılı olması gibi sembolik öneme sahip olaylar sebebiyle oluşan baskının, Bakanlık kısa sürede büyük dönüşümler gerçekleştirmeye zorlamaktadır. Ancak modern dönem Türk eğitim tarihinden edindiğimiz tecrübe, eğitimindeki değişim ve dönüşümlerin bütüncül ve tedricî bir şekilde gerçekleşebileceğini söylemektedir.

**EĞİLİMLER, BEKLENTİLER
VE ÖNGÖRÜLER:
2019'DAN DERSLER**

2019'un Türk eğitim sistemi için topyekûn bir revizyon ve yenilenme sürecinin tartışmaya açıldığı bir yıl olduğunu söylemek abartılı olmayacaktır. Yıl boyunca hayata geçirilen uygulamalar, düzenlemeler, pilot uygulamalar ve tartışmalar, 21. yüzyıl beklentileri ile uyumlu bir eğitim düzeni kurmaya yönelik arayışların, var olan eğitim sistemi içinde değerlendirilmesine de imkân sunması açısından önemli görülmektedir. Gündeme ge(tiri) len konuların, iletişim stratejilerinin kullanılarak kamuoyuna mal edilmeye çalışılması, bir taraftan kamuoyunun tepkisini ölçmeyi amaçlarken bir taraftan da kamuoyunu yönlendirmeye yönelik olduğu iddia edilebilir. Bu yaklaşımın, alışılmış çaresizlik yaşayan eğitim iş görenlerinin moral ve motivasyonlarını artırmak ve atıl kalan enerjiyi harekete geçirmek suretiyle bir aksiyon başlatmayı hedeflediği de söylenebilir. Bir Milyon Öğretmen Bir Milyon Fikir kampanyasında olduğu gibi topyekûn bir katılım ve sahiplenme duygusunun oluşturulmasına yönelik çabalar bu iddiayı desteklemektedir.

Eğitimde Yenilik Hamleleri Yeterli Desteği Görüyor mu?

2020 yılı, eğitim alanında başlatılan hareketin sahiplenilmesi konusunda soru işaretlerini de barındırmaktadır. 2023 Eğitim Vizyonu, Cumhurbaşkanının da katıldığı bir toplantıyla duyurulmuş olsa da belgenin yasal bir dayanağının olmaması ve bir bütçe tahsis edilmemiş olması bu görüşü güçlendirmektedir. Bütçe gerektiren birçok çalışmada, Bakanın, merkezî bütçe kaynaklarının dışında destek arayışına girişmesi de burada not edilmelidir.

Eğitime Erişim Karnesinde Umut Veren İstatistikler

2019 yılında eğitime erişim ve katılım konusunda ilgi, meslek liselerine ve okul öncesine yöneldi. İlkokul ve ortaokul düzeyinde %99'a yakın bir katılım olduğu görülüyor. K12 (okul öncesinden liseye) düzeyinde eğitime erişim ve katılım sorunu, okul öncesi ve lise düzeyinde yaşanıyor. 5 yaş grubunda yaklaşık %75, lise düzeyinde %88'lerde olan okullaşma oranı, Türkiye'nin öncelikli meselesi olarak gündemdeki yerini korudu.

Okul öncesi dönemde 5 yaşın zorunlu eğitim kapsamına alınması, kaynak ve model bakımından çeşitliliğin planlara ve yasal düzenlemelere geçmesi, 2019 yılının kritik ve değerli gelişmeleri arasında yer almaktadır. Lise düzeyinde okullaşma açığını kapatmak için meslek liselerinin yasal, yapısal, kurumsal ve sosyal algı bakımından güçlendirilmesine yönelik adımlar da 2019 yılının belirgin gelişmeleri olarak not edilmelidir. Ancak lise düzeyinde okullaşmanın yaklaşık 1/3'ünün açık öğretim lisesi yoluyla sağlanıyor olması, lise düzeyinde nitelikli okullaşma için uzun bir yol olduğunu göstermektedir.

Hayat Boyu Öğrenme 2019'da da İkinci Planda Tutuldu

2019'da eğitime erişim başlığı altında ele alınması gereken diğer alan da hayat boyu öğrenme alanıdır. Yetişkin nüfusunun sadece %6'sı 2019'da bir hayat boyu öğrenme programına katıldı. Bu oran, hızlı değişim ve dönüşüme ayak uydurmak isteyen toplumlar için oldukça düşük bir oran olarak kabul edilebilir. Bu gerçekliğin farkında olmakla

birlikte Türk eğitim sisteminin diğer öncelikleri, 2019'da hayat boyu öğrenmeyi ikinci plana atmaya zorunlu kılmıştır.

Derslik Başına Düşen Öğrenci Sayısı OECD Ortalamasına Yetiştii! Peki Okul Dışı Çağ Nüfusu

Zorunlu 8 yıllık eğitime geçişle ivedi çözülmesi gereken derslik ve öğretmen sorunu, 2004'te ortaöğretim 4 yıla çıkarılması ve 2012'de zorunlu eğitimin 12 yıla çıkarılmasıyla artarak devam etti. Bu zorunlulukların da motivasyonu son 20 yılda, derslik ve öğretmen sayısındaki kayda değer artış, Türkiye'de derslik ve öğretmen başına düşen öğrenci sayılarının hızla düşmesine ve OECD ortalamalarına yaklaşmasını sağladı. Ancak hâlen ortaöğretim düzeyinde açık öğretimde büyük bir çağ nüfusunun olması, bunların örgün eğitim kapsamı dışında olduğu gerçeğini de gözler önüne seriyor. Bu durumda Türkiye'de özellikle ortaöğretim düzeyinde derslik ve öğretmen sorunu olduğunu kabul etmek gerekiyor.

2019 yılı, eğitim ortamları bakımından yeni öğrenme biçimlerine ve tercihlerine yönelik çabaların sahnelenmesine de eşlik etti. Bu kapsamda okullarda TBA kurulmaya başlandı ve öğretmen odası tasarımları tanıtıldı. TBA, yaparak yaşayarak öğrenmeyi öne çıkaran, dört duvar arasında ve durağan bir öğrenme-öğretme sürecine yönelik olumlu bir müdahale oldu. Ancak eğitim içeriği, kapsamı, öğretmen ihtiyacı, finansman ve sürdürülebilirlik gibi birçok soru henüz cevaplanmış değil. Bu durumun, var olan okullar arası nitelik farkının ve fırsat eşitsizliğinin artmasına yol açmak gibi bir potan-

siyel tehlikeyi barındırdığını da söylemek gerekir.

Eğitim ortamlarının ve öğrenme öğretme yaşantılarının EBA ile zenginleştirilmesine yönelik çabalar da 2019'un öne çıkan diğer bir gelişmesidir. EBA'nın potansiyel olarak oldukça güçlü bir eğitim aracı olduğu açıktır. Ancak öğrenciler ve öğretmenler için kullanılabilirlik, verimlilik ve etkililik bakımından zayıf olduğu görülmektedir. Diğer taraftan 2019 yılında, Cumhuriyet tarihinin en büyük eğitim projesi olarak kabul edilen FATİH Projesi'nin hak ettiği ilgiyi görememesi, eğitim sistemimizdeki sürdürülebilirlik sorununun bir yansıması olarak da değerlendirilebilir.

Eğitim İçeriğinin Güncellenmesi ve Güçlendirilmesi için Önemli Adımlar Atıldı

Her geçen gün daha ivedi bir sorun olmaya başlayan eğitim içerikleri sorunu, 2019 yılında önemli bir yer tuttu. "Yeni Ortaöğretim Modeli" adı altında somutlaşan bir girişim de hayata geçti. Yeni model özetle; esnek, modüler, hayatla bağlantılı, kişisel ilgi, merak ve yeteneklerin geliştirilmesine yönelik fırsatlar barındıran ve 21. yüzyıl becerilerini öne çıkaran bir model olarak tanıtıldı. Bu model ile var olan ders türleri, sayıları, saatleri ve içerikleri ile ağırlıkları yeni bir yaklaşımla düzenlendi. Pilot uygulamasının başladığı belirtilen bu model, Türk eğitim sistemi için hayati bir sorunun bütün açıklığı ile tartışılmasına da fırsat verdi. Diğer bazı düzenlemelerle desteklenen bu yaklaşım ile eğitim içeriklerinin yenilenmesi ve geliştirilmesine ilişkin alternatif yöntem ve yaklaşımların tartışılması için 2019'da bir yol açıldığını söylemek mümkündür.

Eğitimin Yönetiminde Yönetimsel Sorunlar Devam Etti

Türk eğitim sisteminin merkeziyetçi yapısı, çok büyük bir kitleyi ve bu kitledeki farklılıkları barındıran bir coğrafya ile birleştiğinde ağır işleyen bir yapıya dönüşüyor. Bu sorun, 2019'da bir sorun alanı olarak üzerinde en çok konuşulan konulardan biri oldu. Bir çözüm olarak teknolojinin sunduğu imkân ve fırsatlar bir modele dönüştürüldü. MEB'in veri ambarı birleştirildi, CBS ile entegrasyonu sağlandı ve okul temelli gelişimi vurgulandı. Okulların temel sorunu olan finans ihtiyacının bu yolla adil ve hızlı bir biçimde çözülmesi hedeflendi.

Türkiye, 2018 itibarıyla fiilen Cumhurbaşkanlığı sistemine geçerek yönetimde köklü bir değişiklik yaptı. Bu değişikliğin Türk eğitim sisteminin politika belirleme, üst düzey yönetim ve denetim yaklaşımından okul düzeyindeki karar alma süreçlerine kadar bir yansımaları olması kaçınılmazdı. Ancak 2019'daki gelişmelerin henüz ne politikaya ne yönetime ne denetime ne de taşra ve okul düzeyinde uygulamaya yansıdığını söylemek mümkün değildir. Bununla birlikte toplumda güçlü bir beklenti oluşturulduğu da açıktır.

İnsan Kaynağında Vaatler Güçlü, Uygulamalar Zayıf Kaldı

2019 yılı MEB'in öğretmeniyle olumlu, katılımcı, samimi ve güçlü bir iletişim kurduğu yıl oldu. Bu güçlü iletişim, okul yöneticilerinin seçiminde ve görevlendirilmesinde yaşanan sorunların azaltılmasına yönelik düzenlemelerle, taşrada Öğretmen Destek Noktalarının kurulacağına ilişkin açıklamay-

la, çeşitlendirilmiş, zenginleştirilmiş ve farklılaştırılmış hizmet içi eğitim yaklaşımlarıyla görünür hâle geldi. 2019 yılı, en fazla hizmet içi eğitimin yapıldığı yıl oldu.

Ne var ki önceki dönemden bir seçim vaadi olan 3600 ek göstergenin hayata geçirilememiş olması, üzerinde çok konuşulduğu hâlde Öğretmenlik Meslek Kanunu'nun çıkarılmamış olması, öğretmen ve okul yöneticilerinde bir eksiklik ve güvensizlik duygusunu da beraberinde getirdi.

2019 Özel Öğretim Kurumları için Rekabetçi Ortamda Ayakta Kalma Mücadelesiyle Geçti

AK Parti hükümetlerinin özel öğretim kurumlarına yönelik olumlu ve destekleyici politik yaklaşımları, 2019 yılında kritik bir evreye girdi. Özel öğretim kurumlarının artmasını teşvik ederken dershanelerin kapatılmasına yönelik vurgu, teşvik ve yatırım desteği politikaları, özel öğretim kurumlarını piyasanın rekabetçi ortamıyla devletin öncelikleri arasında bir yerde dengede tutuyordu.

2019 yılındaki yasal düzenlemeler ile ilgili gelişmeler, ekonomik daralma, artan özel okul sayısı ile daralan ve rekabeti artan pazar, özel eğitim kurumlarını piyasa şartlarında ayakta kalmaya itti. Bu sebeplerle 2019 yılı, özel eğitim kurumları bakımından kritik bir yıl oldu.

Temel liselerin ve özel kursların kapatılmasına yönelik yasal süreler 2019'da doldu. Özel okula devam etmek isteyen öğrencilere yönelik teşvik uygulamasına 2018-2019 öğretim yılında son verildi. Gerek mali bakımdan gerekse yönetim ve politika bakımından

2019, özel eğitim kurumları bakımından oldukça zorlu geçen bir yıl oldu. Yaşanan mali krizler, iflaslar, kapanmalar, el değiştirmeler sürekli gündemde kaldı.

Türkiye'de eğitim alanında özel sektör yatırımlarının bundan sonraki seyrinin de büyük oranda 2019'daki gelişmelerin yansımaları üzerinden devam edeceği söylenebilir.

2019 Eğitim Sisteminin İyileşmesinde Hazırlık, Planlama ve Tasarım Açısından Verimli Bir Sene Oldu

Eğitim alanında yaşanan gelişmeler toplu olarak değerlendirildiğinde 2019, güçlü bir heyecan ve motivasyonla başlamış ve bu durum zaman zaman tartışmaya açılrsa da yıl boyu sürmüştür. Ancak orta vadede sürdürülebilirliğini teminat altına alacak yasal düzenlemeler ve bütçe tahsislerinin sağlanması durumunda devam edip edemeyeceği tartışmalıdır.

2019, eğitim alanında, yenilikçi yaklaşımların geliştirilebileceğine, aşırı merkezîyetçi yapıya rağmen taşranın ve okulların motive edi-

lebileceğine, mali kaynaklara ihtiyaç duymadan da birçok projenin hayata geçirilebileceğine dair inançları tazeleyen ve pekiştiren bir yıl oldu. Eğitim sisteminin sorun alanlarının tespiti konusunda rasyonel, bilimsel ve katılımcı yollar bulunabileceğine dair bir deneyim yaşattı. Eğitim sisteminin uygulayıcıları olan öğretmen ve okul yöneticilerinin motivasyon ve enerjilerini ortaya çıkarabilecek yollar ve yöntemler olduğunu gösterdi.

Hükûmet sürelerinin 5 yıl olduğu Cumhurbaşkanlığı sisteminde 2019, hükûmetin ilk yılı olması yönüyle hazırlık, planlama ve tasarım bakımından verimli kullanılmış görünmektedir. Kalan dört yıl boyunca, 2019'da başlatılan çalışmaların hayata geçirilmesi konusunda aynı kararlılığın gösterilmesi, düzenlemelerin yasal zemininin oluşturulması, mali kaynakların sağlanması ve ilgili kurumlar arasında etkin bir iş birliğinin sağlanması durumunda 2019 yılında atılan adımların önümüzdeki yıllarda kalıcı bir değişim ve dönüşümün temelini oluşturacağı öngörülebilir.

Sözlük

Advanced Placement (AP): Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'da Kolej Kurulu tarafından lise öğrencilerine, üniversite düzeyinde müfredat ve sınavlar sunan ayrıca üniversite kredisi kazanmalarını sağlayan bir program.

ASİS (Anadolu-Sak Zekâ Ölçeği): Türkiye'nin ilk yerli ve millî zekâ ölçeği.

Bilim ve Sanat Eğitim Merkezleri (BİLSEM): Okul öncesi, ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarına devam eden üstün veya özel yetenekli öğrencilerin örgün eğitim kurumlarındaki eğitimlerini aksatmayacak şekilde bireysel yeteneklerinin bilincinde olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlamak amacıyla açılmış olan bağımsız özel eğitim kurumu.

Bir Milyon Öğretmen Bir Milyon Fikir Projesi: Öğretmenlerin eğitim ve öğretim hakkında fikir, proje ve önerilerini Millî Eğitim Bakanlığı'na iletebilmeleri için hazırlanmış dijital bir platform.

Coğrafi Bilgi Sistemi: Ülkemizdeki tüm okulların coğrafi verileri toplanarak oluşturulan verimli envanter yönetimi.

Dil laboratuvarları: Dış sesleri yalıtabilen, ses kaydı yapabilen kulaklıklara sahip bilgisayarlar ve sınav kabinleri bulunan merkezler.

e-Okul: MEB okul yönetim bilgi sistemi.

e-Portfolyo: Erken çocukluktan liseye kadar öğrencilerin izlenmesi, değerlendirilmesi, geliştirilmesi ve yönlendirmesi için oluşturulan platform.

e-Rehberlik: Rehberlik hizmetlerinin çerçevesi belirlenmiş, standart ve somut olarak tanımlanmış MEB Rehberlik Hizmetleri Sunum Sistemi üzerinden verilmesi.

e-Yaygın: Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'nün kurs, seminer ve faaliyetlerine ilişkin tüm iş ve işlemlerinin internet ortamında yürütüldüğü sistem.

Fırsat eşitliği: Her vatandaşın aynı eğitim imkânlarına sahip olabilmesi, sosyoekonomik nedenlere takılmadan eğitim alabilmesi.

Geçici Eğitim Merkezleri: Eğitim merkezlerinin kapasitesinin yeterli olmadığı durumlarda, hizmet içi eğitim faaliyetlerinin yapıldığı okul ve diğer kurumlar. Son yıllarda Suriye'den gelen geçici koruma statüsündeki çocukların eğitim aldıkları kurumlar.

Güvenli okul paketi: İçişleri Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile MEB arasında imzalanan bir protokol kapsamında okulların güvenliğinin sağlanması amacıyla emniyet personeli, teknik altyapı ve çevre düzenlemesi gibi boyutları bulunan bir çalışma.

Hayat boyu öğrenme: Okullar ile sınırlı kalmayan, evde, işte, hayatın her alanında gerçekleşebilen, öğrenmenin yaş, sosyal, ekonomik statü ve eğitim seviyesine bakılmaksızın herhangi bir engel olmadan sürdürülebileceğini gösteren temel kavram.

HEY yaklaşımı: Eğitimde hayal-etkinlik-yaşam ilişkisini kurmayı amaçlayan öğretim yaklaşımı.

Hizmet içi eğitim: Çalışanların mesleki bilgi ve becerilerini geliştirmeleri için çalıştıkları süre içinde verilen eğitim.

İlgi ve yetenek taraması: Öğrencilerin erken yaşta ilgi, eğilim ve yeteneklerinin belirlenmesi ve yönlendirilmesi ile yetenekli öğrencilerin keşfedilmesi amacıyla MEB tarafından yapılan sanat, spor, zekâ gibi alanlardaki çok yönlü taramalar.

Kademeler arası geçiş: Birbiri ile ilişkili ve hiyerarşik olarak basamaklandırılmış örgün eğitim kademelerinin mezunlarının bir üst kademeye devam etmeleri.

Kapsayıcı eğitim: Engeli olan çocuklar, ekonomik olarak imkânı olmayan çocuklar, çalışmak zorunda kalan çocuklar, mevsimlik tarım işçilerinin çocukları, göçmen ve mülteci çocuklar ve daha fazlası olmak üzere okul çağındaki tüm dezavantajlı çocukların eğitim hakkına erişmesi.

Okul gıdası (logolu ürün): MEB'e bağlı resmî ve özel okulların/kurumların bünyesinde faaliyet gösteren; kantin, kafeterya, büfe, çay ocağı gibi gıda işletmelerinde satışı sunulacak olan hazır ambalajlı okul gıdası etiketi üzerinde bulunan ürünler.

Okul profili: Okulun gelişim alanlarının tümü.

Öğrenci Başarı İzleme Araştırması (TMF-ÖBA): Öğrencilerin Türkçe, matematik ve fen bilimleri alanlarında gösterdikleri akademik gelişmeyi izlemek amacıyla MEB tarafından yürütülen 4., 7. ve 10. sınıflara yönelik araştırma.

Öğretmen Destek Noktaları: Öğretmenlerin yerinde, sürekli ve sürdürülebilir bir mesleki gelişim sağlamaları için kurulacak organizasyon.

Özel yetenekliler eğitimi: Genetik özelliklerle var olan ve çevresel uyaranlarla gelişen, fiziksel büyüme ve gelişim, hareket gelişimi, algı-dikkat kontrolü, analiz, sentez, problem çözme gibi bilişsel gelişim, dili anlama ve ifade etme yeteneği, sosyal, duygusal ve estetik gelişim alanlarının birinde ve/veya birkaçında ya da hepsinde çeşitli gözlem ve ölçme araçlarıyla uzman kişiler tarafından gözlenen ve/veya ölçülebilen, yaşlılarından ileri düzeyde olan kişiler için geliştirilen eğitim yaklaşımları.

PISA: Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından üçer yıllık dönemler hâlinde 15 yaş grubundaki öğrencilerin kazanmış oldukları bilgi ve becerileri değerlendiren bir araştırma.

Tasarım beceri atölyeleri (TBA): Bilim, sanat, spor ve kültür odaklı etkinlik ve uygulamaların yapıldığı özel olarak tasarlanmış ve alana uygun içeriklerin uygulama ağırlıklı işlendiği öğrenme mekânları.

Tematik meslek lisesi: Belirli bir meslek alanında ve birbirini tamamlayan en fazla üç dalda program uygulayan mesleki ve teknik Anadolu liseleri.

TIMSS: Öğrencilerin matematik ve fen alanlarında kazandıkları bilgi ve becerilerin değeriendirilmesine yönelik bir tarama araştırması.

Uluslararası Bakalorya (IB): 16-19 yaş arası öğrenciler için hazırlanmış, geniş kapsamlı, üniversite öncesi iki yıllık bir program.

Uluslararası Genel Ortaöğretim Sertifika Programı (IGCSE): IGCSE okul öğrencilerine verilebilen uluslararası bir eğitim belgesi.

Uyum sınıfları: Türkçe bilmeyen ya da Türkçe dil beceri düzeylerini geliştirme ihtiyacı olan yabancı uyruklu tüm öğrencilere eğitim imkânı sunulan sınıflar.

Yabancı Öğrenci Bilgi İşletim Sistemi (YÖBİS): Türkiye’de geçici koruma altında bulunan eğitim çağındaki Suriyeli çocukların okullara elektronik sistem üzerinden kayıt olmasını sağlayan platform.

Kaynakça

- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5. Baskı). Washington, DC: Author.
- MEB. (2010). *2011 mali yılı performans programı*. <http://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2010). *Millî eğitim istatistikleri: Örgün eğitim 2009-2010*. Ankara: MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı. <http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2011). *2012 mali yılı performans programı*. <http://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2011). *Millî eğitim istatistikleri: Örgün eğitim 2010-2011*. Ankara: MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı. <http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2012). *2013 mali yılı performans programı*. <http://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2012). *Millî eğitim istatistikleri: Örgün eğitim 2011-2012*. Ankara: MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı. <http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2013). *2012 yılı idare faaliyet raporu*. <http://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2013). *2014 mali yılı performans programı*. <http://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2013). *Millî eğitim istatistikleri: Örgün eğitim 2012-2013*. Ankara: MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı. <http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2014). *2013 yılı idare faaliyet raporu*. <http://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2014). *2015 mali yılı performans programı*. <http://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2014). *Millî eğitim istatistikleri: Örgün eğitim 2013-'14*. Ankara: MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı. <http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2015). *2014 yılı idare faaliyet raporu*. <http://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30> adresinden erişilmiştir.

- MEB. (2015). *2016 mali yılı performans programı*. Erişim adresi: <http://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2015). *Millî eğitim istatistikleri: Örgün eğitim 2014-'15*. Ankara: MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı. <http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2016). *2015 yılı idare faaliyet raporu*. <http://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2016). *2017 yılı performans programı*. <http://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2016). *Millî eğitim istatistikleri: Örgün eğitim 2015-'16*. Ankara: MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı. <http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2017). *2016 yılı idare faaliyet raporu*. <http://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2017). *2018 yılı performans programı*. <http://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2017). *Millî eğitim istatistikleri: Örgün eğitim 2016-'17 (1. Dönem)*. Ankara: MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı. <http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2017). *Millî eğitim istatistikleri: Örgün eğitim 2016-'17*. Ankara: MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı. <http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2018). *2017 yılı idare faaliyet raporu*. <http://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2018). *2019 yılı performans programı*. <http://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2018). *Millî eğitim istatistikleri: Örgün eğitim 2017-'18*. Ankara: MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı. <http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2019). *2018 yılı idare faaliyet raporu*. <http://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2019). *2020 yılı performans programı*. <http://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2019). *Millî eğitim istatistikleri: Örgün eğitim 2018-'19*. Ankara: MEB Strateji Geliştirme Başkanlığı. <http://sgb.meb.gov.tr/www/resmi-istatistikler/icerik/64> adresinden erişilmiştir.
- MEB. (2020). *2019 yılı idare faaliyet raporu*. <http://sgb.meb.gov.tr/www/dokumanlar/icerik/30> adresinden erişilmiştir.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2014). *Okul Öncesi Kurum ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*. <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1703.pdf> adresinden 15.03.2020 tarihinde erişilmiştir.

- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2017). *Kaynaştırma/Bütünleştirme Yoluyla Eğitim Uygulamaları Genelgesi*. https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_09/21112929_kaynastirma_genelge.pdf adresinden 15.03.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2018). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. <http://mevzuat.meb.gov.tr/dosyalar/1963.pdf> adresinden 15.03.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2019a). *Hiçbir çocuğumuzun ayrımcılığa maruz kalmasına asla müsaade etmeyiz*. <https://www.meb.gov.tr/hicbir-cocugumuzun-ayrimciliga-maruz-kalmasina-asla-musaade-etmeyiz/haber/19654/tr> adresinden 11.05.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). (2019b). *MEB öğretmenlere otizm mesleki gelişim eğitimleri başlattı*. <https://www.eba.gov.tr/haber/1574250793> adresinden 11.05.2020 tarihinde erişilmiştir.
- Richardson-Gibbs, M. A. ve Klein, M. D. (2014). *Okul öncesinde bütünleştirmeyi hayata geçirme*. H. Bakkaloğlu ve B. Sucuoğlu (Çev. ve Ed.). Ankara: Nobel Yayınevi.
- Sucuoğlu, B. ve Bakkaloğlu, H. (2018). *Okul öncesinde kaynaştırma: Öğretmen eğitimi*. Ankara: PEGEM Akademi.
- Tohum Otizm Vakfı. (2017). *Türkiye’de otizm spektrum bozukluğu ve özel eğitim raporu*. http://panel.stgm.org.tr/vera/app/var/files/r/a/rapor_tohum_.pdf adresinden 10.05.2020 tarihinde erişilmiştir.
- TÜİK. (2019). Öğretim yılına göre yükseköğretimde net okullaşma oranı, okul, öğretim elemanı, öğrenci ve mezun sayısı. http://tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2810 adresinden erişilmiştir.
- TÜİK. (2019). *Yaş grubu ve cinsiyete göre okuma-yazma kursu bitirenlerin sayısı*. http://tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2811.
- TÜİK. (2019). *Cinsiyet, yaş grubu ve ayrıntılı nedenlere göre yaygın eğitime katılım*. http://tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2026 adresinden erişilmiştir.
- TÜİK. (2019). *Cinsiyet, yaş grubu ve eğitim sağlayıcılarına göre yaygın eğitime katılım*. http://tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2025 adresinden erişilmiştir.
- TÜİK. (2019). *Cinsiyet, yaş grubu, eğitim durumu ve işgücü durumuna göre eğitim ve öğretime katılım*. http://tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2024 adresinden erişilmiştir.
- TÜİK. (2019). *Cinsiyete göre 25 yaş ve üstü nüfusta eğitime katılım oranı (ilkokul)*. http://tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2846 adresinden erişilmiştir.
- TÜİK. (2019). *Cinsiyete göre 25 yaş ve üstü nüfusta eğitime katılım oranı (lise)*. http://tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2847 adresinden erişilmiştir.
- TÜİK. (2019). *Cinsiyete göre 25 yaş ve üstü nüfusta eğitime katılım oranı (ortaokul)*. http://tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2848 adresinden erişilmiştir.
- TÜİK. (2019). *Cinsiyete göre 25 yaş ve üstü nüfusta eğitime katılım oranı (üniversite)*. http://tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2849 adresinden erişilmiştir.

TÜİK. (2019). *Cinsiyete göre genç nüfus okuryazarlık oranı*. http://tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2850 adresinden erişilmiştir.

TÜİK. (2019). *Eğitim durumuna göre bilgiye erişim kaynakları*. http://tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2027 adresinden erişilmiştir.

TÜİK. (2019). *Eğitim düzeylerine göre öğrenci başına eğitim harcaması*. http://tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2635 adresinden erişilmiştir.

TÜİK. (2019). *Finans kaynağı ve eğitim düzeylerine göre eğitim harcamaları*. http://tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2633 adresinden erişilmiştir.

TÜİK. (2019). *Hizmet sunucuları ve eğitim düzeylerine göre eğitim harcamaları*. http://tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2634 adresinden erişilmiştir.

TÜİK. (2019). İBBS, 3. düzeye göre kurs ve kursiyer sayısı. http://tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2017 adresinden erişilmiştir.

TÜİK. (2019). *Kurum / kuruluşlara göre yaygın eğitim faaliyetleri*. http://tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2016 adresinden erişilmiştir.

TÜİK. (2019). Öğretim yılına göre ilköğretimde net okullaşma oranı, okul, öğretmen, öğrenci, derslik ve şube sayısı, şube ve öğretmen başına düşen öğrenci sayısı. http://tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2807 adresinden erişilmiştir.

TÜİK. (2019). Öğretim yılına göre okul öncesinde net okullaşma oranı, okul, öğrenci, öğretmen ve derslik sayısı. http://tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2808 adresinden erişilmiştir.

TÜİK. (2019). Öğretim yılına göre ortaöğretimde net okullaşma oranı, okul, öğretmen, öğrenci, derslik ve şube sayısı, şube ve öğretmen başına düşen öğrenci sayısı. http://tuik.gov.tr/PrelstatistikTablo.do?istab_id=2809 adresinden erişilmiştir.

YÖK. (2015) *öğretim yılı yükseköğretim istatistikleri*. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.

YÖK. (2016) *öğretim yılı yükseköğretim istatistikleri*. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.

YÖK. (2017) *öğretim yılı yükseköğretim istatistikleri*. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.

YÖK. (2018) *öğretim yılı yükseköğretim istatistikleri*. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.

YÖK. (2019) *öğretim yılı yükseköğretim istatistikleri*. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.

YÖK. (2020) *öğretim yılı yükseköğretim istatistikleri*. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.

YÖK. (2020) Öğrenci istatistikleri. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden erişilmiştir

YÖK. Öğretim elemanı istatistikleri. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden erişilmiştir.

Katkıda Bulunanlar

İbrahim Hakan Karataş

İstanbul Medeniyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nde eğitim yönetimi alanında doçenttir. Okul yöneticiliği, eğitim politikaları ve sivil toplum-eğitim ilişkileri konularında çalışmalar yapmaktadır. Öncü Okul Yöneticileri Derneği kurucusu ve yönetim kurulu başkanıdır. İLKE Vakfı'nda kıdemli araştırmacı olarak görev yapmaktadır.

İlayda Ardaçoç

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezundur. Pedagojik formasyon eğitimini, Yıldız Teknik Üniversitesi'nde tamamlamıştır. İstanbul Medeniyet Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Eğitim Kurumları İşletmeciliği Bölümü'nde hâlen yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. İLKE Vakfı'nda bursiyer araştırmacı olarak görev yapmaktadır.

Hayyam Celilzade

Yüksek lisans eğitimini, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde Tübitak bursiyeri olarak tamamlamıştır. Hâlen İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde Tübitak bursiyeri olarak doktora tez çalışmalarına devam etmektedir.

Lütfi Sunar

İstanbul Medeniyet Üniversitesi Sosyoloji Bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Sosyolojik teori, sosyoloji tarihi, şarkiyatçılık, İslamcılık, tabakalaşma alanında çalışmaları bulunmaktadır.

Arife Gümüş

2012-2019 yılları arasında İLKE Vakfı'nda kıdemli araştırmacı olarak çalışan Arife Gümüş, halen İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünde doktora eğitimine devam etmektedir. Eğitim Politikaları, Karşılaştırmalı Eğitim Sistemleri ve Din Eğitimi ilgi alanlarındandır.

Muhammed Hüseyin Ergören

İstanbul Şehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler bölümünde yüksek lisans eğitimine devam etmektedir. İLKE İlim Kültür Eğitim Vakfı Araştırma ve Yayın Biriminde araştırmacı olarak çalışmaktadır.

Merve Bircan

Yıldız Teknik Üniversitesi'nde Yönetim Organizasyon ve Örgütsel Davranış alanında doktora eğitimine devam etmektedir. 2017 yılından beri İLKE çatısı altında faaliyet gösteren Kurumsal Yönetim Akademisi altında araştırmacılık görevini sürdüren Bircan, Aralık 2018'den itibaren İLKE'de araştırmacı olarak çalışmaya başlamıştır.

Necip Taha Gür

2019 yılında İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kamu Hukuku Anabilim Dalı'nda "İdarenin Özendirme ve Destekleme Faaliyeti" konulu tezini savunarak hukuk doktoru ünvanını almıştır. Yalova Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Anabilim Dalı'nda öğretim üyesi olarak çalışmalarına devam etmektedir.

Selami Aydın

İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi, İngiliz Dili Eğitimi Ana Bilim dalında öğretim üyesidir. İngilizcenin yabancı dil olarak öğrenimi ve öğretimi bağlamında temel dil becerileri, ölçme ve değerlendirme, duyuşsal durumlar, teknoloji ve sosyal medya kullanımı üzerine çalışmalar yapmaktadır.

Yusuf Alpaydın

Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Eğitim politikaları, eğitim-istihdam ilişkileri, yükseköğretim ve yetişkin eğitimi konularında araştırma ve yayınları devam etmektedir.

Cihan Kocabaş

Okul müdürlerinin güç tipi tercihlerini ve kriz yönetimi becerilerini incelediği yüksek lisans tez çalışmasını 2016'da sunmuştur. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Bölümü'nde Eğitim Yönetimi Doktora programında çalışmalarına Yükseköğretim yönetimi ve öğretmen yetiştirme alanlarında devam etmektedir.

Mustafa GÜNDÜZ

Yıldız Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü'nde Eğitim Tarihi Profesörüdür. Temel araştırma alanı, Türk eğitim tarihinin Tanzimat sonrası gelişmeleri olup, dönemin eğitim sorunları ve öncü eğitimcileri üzerine çalışmalar sürdürmektedir.

Yeşim Güleç-Aslan

İstanbul Medeniyet Üniversitesi Özel Eğitim Bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Çalışma alanları arasında Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB) olan çocukların eğitimi, OSB alanında eğitimci eğitimi ve uygulamalı davranış analizi yer almaktadır. Ayrıca, uygulamalı davranış analizi, otizm spektrum bozukluğu, oyun ve şarkı öğretimi, kaynaştırma, atipik çocuk psikolojisi gibi dersleri yürütmektedir.

Yunus olak

Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Şehircilik Doktora programına devam etmekte ve Kırklareli Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak çalışmaktadır.

Elçin Dilşat Yavuz

Süleyman Demirel Üniversitesi Burdur Eğitim Fakültesi Sınıf ğretmenliği ve İstanbul Medeniyet Üniversitesi Eğitim Kurumları İşletmeciliği Yüksek Lisans mezunudur. Edebiyata ve eTwinning projelerine özel ilgisi vardır. İstanbul'da bir devlet okulunda çalışmaktadır.

Büşra Ozan

İstanbul Biruni niversitesi ocuk Gelişimi ve Eğitimi bölümünü bitirdi. Çocukları Değerlendirmede Kullanılan Objektif Gelişimsel Testler ve Gelişimsel ocuk Nörolojisi Derneği tarafından Denver Testi uygulayıcılığı yapmaktadır. Medeniyet Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı'nda yüksek lisans yapmaktadır.

Kurtuluş ztrk

Sabahattin Zaim niversitesinde Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında II. Meşrutiyet Dönemi Eğitim Düşüncesi konulu doktora tez çalışmasını sürdürmektedir. Temel ilgi alanlarınıu geç Osmanlı dönemi eğitim politikaları, eğitimde modernleşme, modern eğitim ve yeni birey düşüncesi gibi konular oluşturmaktadır. Eğitim alanında faaliyet gösteren bir sivil toplum kuruluşunda yönetici olarak görev yapmaktadır.

Reyhan Gümüş

2004 yılında İstanbul'da doğdu. Kandilli Kız Lisesi'nde eğitimine devam etmektedir. Liseye başlamadan önce bir yıl Kadıköy İHL'de İspanyolca hazırlık okumuştur ve 3 yıl kadar tekvando kursuna gitmiştir.

Gülnihal Ayverdi

2004 yılında İstanbul'da doğdu. Üsküdar Mihrimah Sultan Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi'nde 11. sınıf öğrencisi olarak eğitimine devam etmektedir. 3. sınıftan 8. sınıfa kadar toplam 5 yıl lisanslı olarak voleybol oynamış ve ilkokulda gitar çalmıştır.

EĞİTİM İZLEME RAPORU 2019

Oldukça büyük bir kitleyi ilgilendiren ve çok boyutlu bir alan olan eğitime ilişkin politika, uygulama ve gelişmeler, doğası gereği bütünsel bakış acısı ve bütünsel değerlendirmeyi gerektiren bir nitelik taşımaktadır.

Eğitim Alan İzleme Raporu, eğitimi, kendi doğası ve içinde bulunduğu çevrenin ve toplumun devinimi içinde anlamayı sağlayacak bir perspektif sunmayı hedeflemektedir. Eğitimin, toplumsal devinimin etkisinde kaldığı kadar hayatı geliştirmeyi, güçlendirmeyi sağlayacak bir rolü olduğu da açıktır. Rapor eğitimin dönüştürücü gücünün politika ve uygulamadaki yansımaları anlayabilmek için bir araç olarak da değerlendirilebilir.

Raporda 2019 yılı içerisinde yaşanan gelişmeler farklı açılardan ele alınmaktadır. Raporda 2019'da eğitimin nicel durumu, yaşanan gelişmeler, yıl boyunca öne çıkan ve tartışılan başlıklar ve 2019'u değerlendiren uzman ve paydaş görüşleri de yer almıştır.

İLKE
ilim kültür eğitim vakfı

Aziz Mahmut Hüdayi Mh. Türbe Kapısı Sk. No:13 Üsküdar / İst.
ilke.org.tr +90 216 532 63 70 bilgi@ilke.org.tr ilkevakfi